

ПАМЕТНИ КНИГА

Kronika obce

Bradlce a

Tešnova.

Díl I.

Tato pamět-
ní kniha čítá
304, t.j. tři sta-
čtyři stránky.

V Bradlci
dne 1. ledna 1947.

František Havelík
předseda ob. d. v.

Václav Krápník
člen. nar. výboru

Josef Rejzart
obecní kronikář

MNĚ ZAJISTĚ PROTIVÍ SE VŠE PO-
VRCHNĚ, VŠE KUSĚ, KAŽDÉ STAVENÍ
BEZ ZAKLADU VŽDYČKY ÚČELY OBECNĚ
MA OČÍSI KLADU NADNĚŽ NEZBÝVÁ NIC ŽÁ-
DATI; K ÚČELŮM VOLÍM SI PROSTŘEDKY VHOD-
NĚ, ROVNĚŽ OBECNĚ, JISTĚ BEZPEČNĚ.
J. A. K O M E N S K Ý.

Úvod.

NOHO MILIONU LET UPLY-
NULO OD TĚCH DOB, KDY
NA POVRCHU ZEMĚ SE U-
TVŮRIL ŽIVOČICH, Z NĚHOŽ
SE VYVINUL ČL OVĚK, ABY POVSTAL
A UJAL SE SVÝM DŮMYSLEM A SVÝM
ROZUMEM PANSTVÍ NADE VŠÍM, CO
PŘÍRODA BYLA STVOŘILA A ZPLO-
DILA.

KDYŽ PAK ČL OVĚK, LOPOTĚ
SE PO POTRAVĚ, TU SKLONIL SVO JI-
ŠÍJI K PRÁCI, MOŽNO TU PÁTRATI PO
JEHO STOPÁCH A ČINECH A TAKÉ
PO JEHO ZPŮSOBU ŽIVOTA.

NÁROD TAK POVAŽUJ JEDINÉ JAKO NÁDOBU LIDSTVÍ, A VŽDY VOLÁŠ-LI: **SLOVAN!** NECHŤ SE TI OZVE ČLOVĚK. - **JAN KOLLÁR**

HRUBÉ NÁSTROJE Z KAMENE, Z KOSTI A ŠPERKY NEÚHLEDNĚHO TVARU, JSOU PRVÝMI SVĚDKY, ŽE TEN, KDOŽ JE TU ZANECHAL, VYNIKNUL SVÝM DŮMYSLEM NAD NĚMOU TVAR ZVĚŘI, CI A PROSTĚ TYTO PAMÁTKY DÁVAJÍ NÁM TĚŽ MĚŘÍTKO, JIMŽ MŮŽEME POSUZOVATI JEHO STUPEŇ VZDĚLANOSTI.

VELMI MNOHO PAMÁTEK NALEZÁME NA POVRCHU ZEMĚ, BA I VE VÝKOPÁVKÁCH A NAPLAVENINÁCH, ALE BOHUŽEL NĚMÝCH.

TEPRVE, KDYŽ LIDSKÁ VĚDA AVZDĚLANOST PŘEMOHLA TEMNA MINULOSTI, A ČLOVĚK ZVÍTĚZIL NAD ZAPOMENUTÍM, NALEZNUV PÍSMO, MOHLY POČÍTÍ DĚJINY ČLOVĚKA.

TU BYLO OVŠEM DUCHU LIDSKÉMU PŘEMOCI JEŠTĚ JEDNU NESNÁZ, TOTIŽ, ŽE DOBRÝ DĚJEPIS A ŘÁDNÁ KRONIKA, MAJÍ NÁM ODPOVĚDĚTI NA ČTYŘI OTÁZKY: „**KDO**, - **CO**, - **KDE**, - **A KDY** CO UČINIL.“

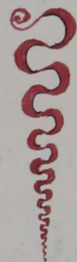
NA PŘÍKLAD: **MAME** NAŠÍ OBEC. **ZDE** JE TŘEBA, ABY KAŽDÝ USEDLÝ OBČAN VĚDĚL, KDO TUTO OBEC ZA LOŽIL A KDY. **PROTO** SE ZAKLÁDÁ TATO PAMĚTNÍ KNIHA V OBCE, ABY SE

NEMŮDŘI DIVÍ SE JEN VNĚJŠÍ KRÁSE A SLÍČNOSTI STVOŘENÍ KRÁSNÉHO A TU K TOMU MILOSTÍ VELNŮ; A KTOJ' MŮDRÝ, ZKRZE TO, JEŽ TOVNĚ VIDÍ, HLUBOCE OBMYSLÍ BOŽSKŮ MŮDROST; JAKOŽ V JEDNĚCH TÝCHŽ KNIEHÁCH JEDEN CHVÁLÍ, ŽE JSÚ PĚKNÉ, DOBRĚ PŘIPRAVENÉ, DRUHÝ, ŽE JEŠT V NICH DOBRÉ PÍSMO; TŘETÍ CHVÁLÍ VNITŘNÍ ROZUM, JEŽ TOJ V TOM PÍSMU.

TOMÁŠ ZE ŠTÍTŇNÉHO.

DO NÍ ZAPISOVALY PAMĚTI A VÝZNAMNÉ UDÁLOSTI OBECNÍ I JEDNOTLIVÝCH, USEDLÝCH OBČANŮ.

OBRACÍME SE TU KE KRONICE S TÍM PŘESVĚDČENÍM, ŽE PRAVDA JE, KDYŽ SE PRÁVÍ: „**KRONIKA** JE STUDNICÍ ZKUŠENOSTÍ A **ZKUŠENOST** JE ZDROJEM MOUDROSTI.“

Znak rodu
Markvarticů.

Podle 3. čísla, II. ročníku
„Časopisu Společnosti přátel starožitností českých v Praze.“

A svahu staré, sopéčné vy-
šlomy, výběžku to Baby, byla založena v
X. století, ves Kosmonosy. Byla to ma-
lá vesnička, čítající asi 11 čísel, většinou
statků. Jelikož se tyto statky, na sva-
zích rostroušené, nesly, tu povstal název
od tohoto kormého pohledu: Kosmo-nosy.
Kdo ji založil a komu tehdy náležela pod
danstvem, není známo.

Ale roku 1186 vladař Hrdon, (ne-
víme arci, kde, byl, pladarem) daroval ves
Kosmonosy, z Řecka přišlému řádu sv.
Jana Jeruzalémského, což jim 23. dubna
1186, kníže Bedřich potvrdil.

V této době byla založena i na
svahu levého břehu Jiseru naše ves-
nička. Berpachyly ji založil ně-
který z řeholníků přišlých tohoto
řádu, poněvadž tyto byli Řekové,
nese naše veska svoje jméno Bra-
dlec, což je čistě řecké jméno.

Kosmonosy-
založení a jméno.

Hrdon

Bradlec-
založení a jméno.

Podle jiného vyhládku, dostal Bradlec svoje jméno od slova, Bradlo, což značí skalní útěs.

To, ráloremi, měla osada 5 úseč, t. j. 4 statky a 1 barák.

Těšnov

založení a jméno.

Kdy vznikl Těšnov, není známo. R. 1465 je však zmínka v deskách dvorských o vsi Těšnovu. Původně to však byl dvůr, který rálořil jakýsi Těšený, po kterémto pak kládáři se tu říká dodnes Těšnov.

Měří Těšnovem a Jiserou bývala tvrť (nebo spíše jakýs dvůr poplužní), Olšovka, na které šel v roce 1415 panoš Jaroslav z Olšovky. Tato tvrť zanikla v XV. století.

Olšovka, tvrť.

panoš Jaroslav z Olšovky.

Za rodou, měří Dalešicemi a Bytčovicem, zanikla rovněž jedna obec, jménem Pryčhledy. Dosud spatřujeme v místech kde stávala, nepatrné její zbytky. Říká se tu, na staré návsi.

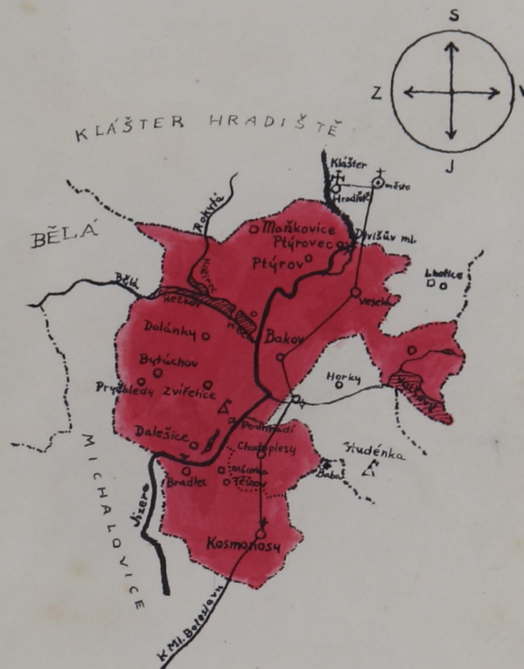
Pryčhledy, ves.

Dále na jihovýchod byla nejstarší sídla chorvatská, asi 20 rodů. Patřili měří ně i Dalešici, jichž pratec slul Dalešja, nebo Dalešje a od něhož

Dalešice

původ jména.

pochází i jméno obce Dalešice. Vedle nich byli Žvěřetici (Žvěřata), Maňkovic (Maňk), Radlešici (Radlešja) a j.

Mapa panství Žvěřetického.

Poč. XV. stol.

Podle Šimákových, Paměti okresu Mnich. Hradištského.

Hrad Zvířetice.

3 knihy, Hrad, Zámky a turze království Českého od Augustina Sedláčka.
Díl X. - Boleslavsko - Vyšlo v nakladatelství F. Šimáčka v
Praze roku 1895.

Nedaleko nádrží bakovského, asi 35 m
vysoko nad hladinou řeky, jest na
vrchu, porostlém stromovím, na je-
hož patě leží ves Lochhradí, zřícenina
hradu zvířetického, jehož trosky vy-
soko vyčnívajíce, krajíně okolní pa-

panují. Vrch ten jest ostrch, který se
tvorěn jest dvěma hlubokými výmoly;
skóre něš, voda za velikých deštů s
divokým rykem se jíráře uhání. J
bylo potřebí jen čtvrtou, severozá-
padní stranu překopati, aby utvořeno
bylo hradiště k postavení hradu
výhodné.

Jako většinou hrady panské,
měl i hrad zvířetický svoje před-
hradí, ale nehraně (možná jen cplán-
kované), jehož se nyní užívá jako
ovocného sadu. Na jímě jeho straně,
stojí staré stavení s římsami zuber-
tými a rohy tesným kamením oblože-
nými, jež bylo někdy sladovnou a
potom také pivovarem a jest na ten
čas bydlení hajného. Ve vnitřních
jeho místnostech, nyní v nové u-
pravěných a bílených, není nic pa-
mětihodného, ale před půl stoletím
nacházel se v bývalém humně na
zdi nápis, který snad od nějakého
sládkar (nebo pivovarského písaře?)
pocházel: Anno domini 1668 přišel,

Předhradí.

popis hradu Zvířetice.

Sladovna.

3. Augusti, vodesěl 7. Septembris. Při tom byly odznaky sladovnické a písmena: M.SD-SKI. Na předhradí spatřovaly se také před lěty, skrovné známky, že tu stávaly konice a nějaká stavení hospodářská.

Od předhradí dělí hrád hluboký, někdy z obou stran vyříděný a na svých koncích třemi zdmi zavřený příkop.

Příkop.

Most.

Přes něj šel most takovým způsobem, že příchorí musel přijíti pod velikou věž, postavenou na severním rohu hrady, kterýž založen byl do čtverhranu a dnes hlavně v té způsobě se objevuje, jak v XVI. a XVII. století obnovován byl.

Brána.

Likní, do okrouhla sklenutá brána, poslední úpravu obdržela v XVI. st. ale dnes, pro vytržení štukovní objevuje se jako vylámaný otvor, nad nímž se nachází okno, dvě stěloby a známky, že tu zvenčí byla dřevěná chodba. Vedle brány jest branka, která má otvor pro kládku. Známky tyto, s mostnicemi někdy mohutnými, které však teprve v XVI. století z kamene a cihel postaveny byly, svědčí

Branka.

či o tom, že se do zámku po mostě chodilo až do té doby, co byl opuštěn.

Při samé brance vypíná se štíhlá Velká věž. a vysoké stavení velké věže do kruhu založené, která jest nejnamennitější památkou na Zvěřeticích. Vchod do ní, dole asi 2 metry nad zemí položený, čtverhraný a venův (které jsou naplněny nápisy od návštěvovatelů) obloženy, jest pozdější; starší vchod jest nad zemí vysoký, tam, kde vyblíhá hrádba na východní stranu. Byl nahore sklenut do půlkruhu a byl k němu přístup po hrádbě, ale od té doby, co k věži a východní hrádbě přistaveno bylo stavení, přestal být vchodem a vyložen ve zdi věže nový vchod. Že pak vedle věže stavení stálo, dobře znáti lze na omítce. Ve spodní části věže, která pochází z prvních dob hradu, jest jen tolik malých okének, co je nevyhnutelně třeba na vypuštění světla; třetina ložepí pochází z XVI. století, o čemž svědčí hlavně cihly ve zdi se vyskytující, jakož i celá způsob, poněvadž se tu spatřují dvoje světnice nad

Velká věž.

sebou, z nichž každá osvětlena byla osmi
čtverhranými, veně obloženými okny.
Vrchní okna jsou něco větší než okna
spodní. Nejvýše nachází se řada krá-
korců, řemeslně kamenickou práci sčíte-
ná, na níž stával krov. V té podobě, jak
tu vřz dnes spatřujeme, stavěl j. p. 1592
Petr Patzenhauer, stavitel z České Ka-
menice.) Na ten čas jest vřz nepřístup-
ná, leč jen po žebříku; že se však k dol-
nímu vchodu dosti leze, viděti jest na
kamení.

Petr Patzenhauer.

Stavení s věžkou
světnicí.

Podle příkopu táhne se dlouhé stá-
vení, jehož rozdělení pravidelné jakož i
okna pravidelně rozdělená a pěkně tesar-
nými veně obložená, svědčí o tom, že
povstalo v druhé polovici XVI. stol. Zajímá
se jest podívání na toto stavení, jež se
po krocích sesulo. Někde drží pokroma-
dě jen skrze veně okna, jež nepovolily,

) Roku 1592 dne 28. prosince, týž Petr
nemohl učiniti účel solný před radou
Kamenickou pro „Hinderung bei dem Bau
des Thurmes auf Zwicknitz.“

jinde veně dlouhý vyčnívá do povětří. By-
lo, jak patno, že hole hradbě přistavena
a nemajice zdi silně, záhy opustila a roz-
padávalo se. Stavení to, bylo vyhuáno
až do prvního poschodí, obsahující v pří-
zemí bývalé suché sklepy a nad tím,
kromě velké světnice, ještě čtyři pokoje
bez krovů a bez stropů, jichž okna oblo-
žena jsou veně na předhradí.

K východnímu rohu táhlo se nějaké Stavení s baštou.
Staré stavení, jež se dokonce sesulo, tak, že
se tu přes zbytky zdi a kromadu rumu do
hradů vcházeti může. U konce jeho bývala
bašta, v níž se nacházel a kaple, teprve
v XVII. stol. upravená, jak se v skrovných
zbytcích objevuje. Jestě viděti jest strany
dvou oken, na nichž teč není znáti, zdali
byli ve slohu gotickém a nad oltářem
bývalo okno do kruhu založené.)

Kaple.

Jihovýchodní strana hradu, je-
jíž zubaté zříceniny ještě nýsoho nýmí
kají, jest celkem také novějšího původu,
až zdi hlavní, suché sklepy a chodby
v přízemí, jakož i podzemní sklepy do nichž
bezpečného přístupu není, ze starších dob

Starý palác.

sklepy.

pocházejí. Stavení toto jest starý palác, jak
 lze souditi podle sklepů, ale bylo již v
 XVI. stol. chatrné a nepohodlné, pročež pře-
 stavěno. Sklepy podzemní lze nyní proto
 poznati, že otvory jejich s trámy vyčnívají.
 Dopotud mluví se o chodbě, která šla z měst
 asi směrem od jirního hradu k věži
 a bráně. Jestli toto se o pravdu provede
 vs, poněvadž takové chodby u hradů
 nebyly vřácností, zajisté není pravda,
 že šla chodba tato až do dvora popluřního
 zvěřetického; asi čtvrt hodiny odtud vzdá-
 leného. Poněvadž část tato, se všech čá-
 sti hradu, nejlépe se udržela, mívá tu
 před lety nějaký sanitník svůj sklad.
 Předchůdce jeho, prý, z 1760 v zarděním
 výklenku, starodávná mešní roucha a ko-
 stelní klepoty našel. Řká se, že tu v
 jednom z dolních sklepů posud lidé pře-
 bývali. V XVIII. století byl v hradě pivovar,
 márná, že jej daly do starého paláce. Před
 tím stavením bývalo se dvoře schodiště
 ke sklepům, z něhož zbyla toliko díra
 šíje, kudy se dolů chodilo. Také ze stuchně,
 která měří tím schodištěm a věží ve-

Tajná chodba.

pivovar.

Schodiště.

Studně.

líkou bývala, zbyla pouze mělká díra.

V západním rohu sbíhají se dvě
 stavení, v XVII. stol. pravidelně založená,
 z nichž stavení podle příkopu stojící
 již popsána bylo a o druhém, na stře-
 ně jihovýchodní stojícím, také mnoho
 nelze povídati, poněvadž se až na skro-
 né zbytky sesulo. Zajímavé jsou zbytky
 věže okrouhlé, která v západním rohu
 stávala. Stojí z ní posud ještě tři čtvrti
 ny, kteréž v XVI. stol. ponechány, aby zů-
 staly jako přímě zdi vedlejšího stavení,
 kdežto ostatky byl poborěn. Stávalo se
 kolikráte, že ta a taková stavení bysť
 kvapně stavěna, přese všechno dobré
 vázání a převelikou hrubost zdi, zá-
 hy zkázu trala, jakot jsme nedávno zku-
 sili na velké věži hradu znojenského.
 Kromě toho i to na paměti máti jest, že
 se v XVI. stol. již věžím mnoho nepřálo.
 Z prvotního hradu zvěřetického,
 jen velmi málo zbylo. Jest to věž a hrad-
 by některé penkovské jakž i některé
 základy, na nichž v XVI. stol. stavěno
 Nově zřízená stavení, byla sice na onen

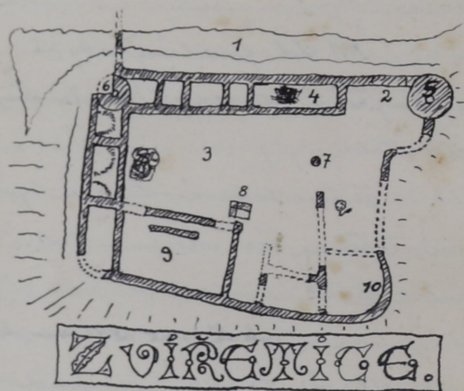
Stavení na jihoz. str.

Věž v záp. rohu.

Hradby.

Omitka.

čas ordohá, ale nebyla tak pevně stavěna, jako starší stavení, proto také velmi brzo se sesula, totiž hned jak vsaly střechy za své. Omitka, kterou dostal hrady tuším, na počátku XVIII. století, drží ještě při největších ptavbách, oprásl pak dokonce a zdi prvotních. Nejlepe jest to viděti na věži její spodní část jest Imavá a horní telavá.

Vysvětlení plánu.

1. Hradní příkop.	6. Zbytky okrouhlé věže.
2. Brána.	7. Bývalá studně.
3. Hradní nádvoří.	8. Bývalé schodiště.
4. Stavení s velkou světnicí.	9. Starý palác.
5. Velká věž.	10. Kaple.

Panství staré zvířetické leželo v Historie hradu Zvířetice.
velkém úsemi; kteří od starodávna
patřivalo Markvartickým; když ti
pak se v mnoho větví rozplodili, po-
rstalo též rozdělováním statků. Prů-
dek pánů a držitelů zvířetických byl Markvart r. 1197-1228.
Markvart (r. 1197-1228), syn Heřmana Heřman z Ralska
z Ralska. Od Markvarta posli čtyři
synové, Havel r. 1233-1255, děd Lem- Havel r. 1233-1255
berských, Chval, praděd pánů ze Všene, Chval.
Jaroslav z Turnova, r. 1234-1269, praděd Jaroslav z Turnova
pánů z Valdštejna, a konečně Markvart, Markvart
předek pánů z Vartemberka. Havel měl
tři syny, Havla, r. 1254-1272, který, tu-
ším, potomků nezanechal, Jaroslava, Jaroslav 1272-1289
r. 1272-1289, jenž měl čtyři syny, a Zdislav Zdislav
slava. Ti všichni se psali z Lemberka,
po sídle otcovském. Zdislav za děd svůj
dostal krajinu zvířetickou, na níž nový
hrad založil počal se psati ze Zvířetic.
Založení hradu toho, padá jistě před rok
1287^{*)}. Výminkou neobdržel nový hrad
^{*)} Ještě r. 1272 píše se Zdislav z Lemberka, tak se i píše
na pečeti r. 1283 a r. 1284, ale poprvé ze Zvířetic r. 1287, kte-
rý hledáme do r. 1287 (Libř z Jenkovic de Trebova).

jméno německé, mý brá dědil jméno po starší osadě.

Podle snění pordějích pamětí, slíbil tento Zdislav, který se též v Lemberku psal, právo podací kostela v Jablonném, klášteu Hradištskému darovati; darování to uskutečněno po zdejší a dámy na to listy biskupů pražskými Dobřem a Janem. Ještě roku 1318 naň žalováno, že škodil Vokovi z Rotšteina na některých jeho vesnicích. Podle Paprockého zplodil Zdislav dva syny, Heřmana a Markvarta, kteří byli r. 1317 předními radními královí. K jednomu z těchto dvou, nebo snad k otci jich, Zdislavovi, vztahuje se následující událost: Nějaký pán se žvře-
tic a z Rog. (?) chtěje králi řískati Žitavu r. 1312 (?) léčeli s 22 zbrajnými v Jablonném a pustili se palením ke vsi Hervigstorfu. Ale Jindřich z Lipého, jenž v noci byl přišel do města, s měšťany vytáhl proti nim, porazil je u Lvovina a zajal 20 oděnců, kterých všechny do města přivedl.

Kláster Hradišče.

Vok z Rotšteina

Heřman a Markvart

Jablonné

Jindřich z Lipého

O bratrích vřechpáných máme některé dosti vydatné zprávy. Oba se v letech 1318-1319 připomínají, a to nejvíce pro soudy a spory s okolními pány. Heřman byl před r. 1318 zastavil strýci svému Vokovi z Rotšteina, vsi Sovynice a Vok z Rotšteina Odice. Od krále drželi vsi Žitomír, Zamachy a Vtelen, ale za to že jim vrátiti r. 1321 zápisem na Žitomír, obdrželi zápisem vsi Zamachy, Vtelen, Charuvice a Charoušky. O Heřmanovi dle Dalimil, že byl rytíř, přeslechotný, do něhož moudrost, víra, štedrost a královstvo uvěděti bylo.

Podle staré a dobré genealogie, Paprockým zachované Heřman a Markvart oba měli potomky. Heřmanovi synové byli Havel, Jan, Heřman, Jarek, Michal, Oldřich, Zdislav a jiní mnozí, kteří za mládího věku zemřeli. Z těchto nám znám jest Havel, jinak z Lemberku ze zápisů rozličných, let 1364-1383. Heřman anebo Hareš vstoupil s bratrem Ctěradem do řádů Svatomáříského, onen stal se nejvyšším převorem († r. 1401), tento

Dalimil

Paprocký

Ploskovice. byl p. 1373 preceptorem v Ploskovicích).
 Ostatní pomřeli kromě Oldřicha, jenž držel s
 bratrem a strýcem hrad Zvířetice. Opět od
 Markvarta, bratra Heřmanova, pozůstali
 z manželky Elišky, synové této: Hašek,
 Eliška. Markvart, Bušek, Zdislav a Ješek. Z
 těchto vyskytuje se Zdislav p. 1354 jako
 pán na Venci, ale s bratry syny Mark-
 vartem a Buškem zemřel před p. 1365. Je-
 šek, jenž se od p. 1365 jako pán na Venci
 vyskytuje, vstoupil také do řádu Svato-
 mářského, kterýž na žádost otce,
 matino, bratrů a sester svých všemohou-
 obdaroval. Zřídil také špitál ve Světlé
 na hřbitově a posledním svým prouře-
 ním p. 1371 nejen na něj, mylně i na
 některé domy řádu svého pamatoval.
 Byl po několik let před tím velkým převo-
 rem řádu tohoto zemřel p. 1371.

Zdá se, že mezi syny Heřmanovými
 a Markvartovými přišlo k nějakému
 Zprávě učené společnosti p. 1877. Oldřich
 zemřel dármo před p. 1386, kdež i vdova
 Anna byla mrtva. Ovšem pak její, zapsané
 na Sovinkách, Kosmonasích a Vtelně byly pře-

Anna, vdova.

dělení; ale poněvadž velcí rodové vědy
 se o to starali, aby hlavní jména jich
 z rodu nevyhářelo; učiněna mezi pá-
 ny ujednání taková, že vědy mohli
 dědit tak, jako páni nedilní. Hašek,
 jak zdá, díl svůj spravoval, pokud
 mu to služba dvorská dovolovala.
 Doprovázel Karla IV. na cestách jeho
 jsa mistrem komory královské a jsa
 dobrým hospodářem, koupil také
 některé vesnice. Nacházíme jej na-
 posled p. 1364 ani se strýci svým
 faráře do Kosmonas podával. Jak
 se zdá, neměl ani on, ani bratři
 jeho potomků. Havel a Oldřich
 drželi potom hrad Zvířetický po-
 spolu. Ti vložit hrad Zvířetice v
 desky zemské Václavovi Zajícovi
 z Valdeka, bezpochyby pro nějaké
 záležitosti, neboť k. 1375 při-
 pověděl jím Václav, že Zvířetice
 mylně, kdykoliv mu zpravi plet,
 koupemý od nich ve Vtelně. Havel
 měl za manželku Kačnu, rodu neznámé
 ho, kterou od sebe zapudil; potom při-

Hašek.

Havel a Oldřich.

Václav Zajíc z Valdeka.

Kačna.

- Perchta.
Kaplan Martin.
Císařovna Anna.
Havel.
Les „Kuchynka“
Prokop, markrabě
- mučil kněze pohřbívání, je jej oddal s jakousi Perchtou. Za něj byl kaplanem na hradě zvěřetickém Martin. Když tento na hradě ofertu vybral, na nímu faráře bakovského, jenž tu byl duchovním pastýřem, zakázáno mu, to r. 1381 pod trestem klatby a poručeno mu, aby ofertu scházající se téměř faráři odváděl. Havel žil ještě r. 1383. Synové jeho byli Jan, Havelík a Vilém. Pro Jana, když byl ještě chlapec, vyprosila císařovna Anna u papěře nějaké důstojenství spojené s duchovním, ale jakud známo, nedošlo k tomu.
- Havel, nebo Havelík, jak se mu obyčejně říkávalo (druhdy i Hašek), vyskytuje se od r. 1389 ve mnohých jednáních soukromých. Roku 1392 daroval kostel kosmonosskému les, řečený „Kuchynka“, r. 1394 vzal na sebe dluh Vilémův, který měl podle odkazu Aldřichova, klášteru Jablonskému platiti, a markrabě Prokop zaplatil mu r. 1402 hrad Bezděz. Jak se zdá, vyrádal se z panství zvěřetického, po dřív jediné platy nějaké v Luštěnicích a Berně,

kteří po jeho smrti spadly na bráta. Syn jeho, Vilém vyskytuje se od r. 1409 jako pán na Dchovovicích v dráji Brachensském a měl syna Petra mladšího (r. 1414) jenž držel r. 1433 statek Vranovice Tombe.

Jan ze Zvěřetic daroval r. 1381 Jan ze Zvěřetic.
plat poemi, tři kop z dědin v Berně
vycházející Mikuláši, faráři a kos- Farář Mikuláš.
telu v Kosmonossích. List na toto da-
rování vydání, dán jest na Zvěřeticích,
Janově sídle, a jako svědci, pečeti přitiskli, Havel, otec jeho, a bratři jeho Havelík a Vilém. *) Roku 1383 seděl s otcem svým a bratrem svým Havelem, na soudě zemském. Vilém, nejmladší z těch bratrů, v letech 1380 - 1414 sedal na soudě zemském, r. 1392 vykáral faráři bakovskému desátky z popluří, kteréž ke hradu zvěřetickému držel, a r. l. 1395. byl pánem podací v Luštěnicích, jež snad
Vilém.
Luštěnice.
*) Týž Jan, r. 1382 bránil dědiny v Rokytovci a Pětikarlech provalané s

Král Václav. 1405 učinil jej král Václav popravcem kraje Boleslavského. Synové jeho byli Zdislav, Markvart, Brokop, Václav, Petr, Jan a Beneš. Lrních sedm dal r. 1400 stec jich Vilém najednou vysvětití za akolyty, aby se stali účastni zvláštních předností stavu duchovního. Zdislav byl přijat ještě r. 1402 na vysoké učení pražské, seděl r. 1409 na soudu zemském a stav se ani tehda mistrem svobodných umění, Larkivě, stál k mistru Janu Husovi. Jeho jména čte se r. 1410 dne 25. června na odvolání povoláním papěři proti spalování knih Viklifových, on sám ohlásil se k disputaci a dokazování, že ve knihách Viklifových není bludů. Roku 1415 sečetil s bratřím svými, Václavem a Petrem známý list stěrný. Jak se zdá, přijal za svůj díl peněze a žil potom s manželkou Klárou v Krase. Zemřel r. 1427, zůstaviv syna Václava. Ačkoli Zdislavovi bratři Petr a Václav r. 1415 také list stěrný sečetili, přece stáli potom na straně katolické

Zdislav. Zdislav byl přijat ještě r. 1402 na vysoké učení pražské, seděl r. 1409 na soudu zemském a stav se ani tehda mistrem svobodných umění, Larkivě, stál k mistru Janu Husovi. Jeho jména čte se r. 1410 dne 25. června na odvolání povoláním papěři proti spalování knih Viklifových, on sám ohlásil se k disputaci a dokazování, že ve knihách Viklifových není bludů. Roku 1415 sečetil s bratřím svými, Václavem a Petrem známý list stěrný. Jak se zdá, přijal za svůj díl peněze a žil potom s manželkou Klárou v Krase. Zemřel r. 1427, zůstaviv syna Václava. Ačkoli Zdislavovi bratři Petr a Václav r. 1415 také list stěrný sečetili, přece stáli potom na straně katolické

Jan Hus. k mistru Janu Husovi. Jeho jména čte se r. 1410 dne 25. června na odvolání povoláním papěři proti spalování knih Viklifových, on sám ohlásil se k disputaci a dokazování, že ve knihách Viklifových není bludů. Roku 1415 sečetil s bratřím svými, Václavem a Petrem známý list stěrný. Jak se zdá, přijal za svůj díl peněze a žil potom s manželkou Klárou v Krase. Zemřel r. 1427, zůstaviv syna Václava. Ačkoli Zdislavovi bratři Petr a Václav r. 1415 také list stěrný sečetili, přece stáli potom na straně katolické

Viklif. en sám ohlásil se k disputaci a dokazování, že ve knihách Viklifových není bludů. Roku 1415 sečetil s bratřím svými, Václavem a Petrem známý list stěrný. Jak se zdá, přijal za svůj díl peněze a žil potom s manželkou Klárou v Krase. Zemřel r. 1427, zůstaviv syna Václava. Ačkoli Zdislavovi bratři Petr a Václav r. 1415 také list stěrný sečetili, přece stáli potom na straně katolické

Petr a Václav. Jak se zdá, přijal za svůj díl peněze a žil potom s manželkou Klárou v Krase. Zemřel r. 1427, zůstaviv syna Václava. Ačkoli Zdislavovi bratři Petr a Václav r. 1415 také list stěrný sečetili, přece stáli potom na straně katolické

a roku 1419, dne 6. listopadu poslali Václav, Petr a Beneš, Králem své odpovědné listy. Václav byl pak r. 1421 na sněmě Čáslavském a r. 1423, s bratřimi Markvartem, Petrem a Beněrem na sněmě Svatošavelském v Krase. Dítěťný pak Václav, jenž se od bratří oddělil a panství Čenka z Vartemberka spravoval, zemřel na Veliši r. 1425. Jan žil ještě r. 1433 a Petr přečkal všechny své bratry. Petr připomíná se r. 1433, seděním na Dchořovicích, ale od r. 1436, sloval se Petr z Vartemberka seděním na Živěticích. Měří tím se staly tedy změny takové, že Petr hrad Živětický obdržel. Roku 1437 byl vyslán ke sboru Bazilejskému a seděl na soudu zemském, Byl osobou vynikající při dvoře královském a navštěvoval r. l. 1440-1446 sněmy a sjezdy stavovské jako straník strany Štářkovy. Tehda se také přidal k jednotě Rocihradské. Zemřel r. 1446, okolo sv. Havla v Bydčově, v jehož dělení se dostal s královskou manželkou svou, Eliškou z Vartemberka a Velišské. Eliška z Vartemberka a Veselá. Zboží toto, a tuším, i Živětické z dědi-

li pak synové jich, Havel a Hašek, ale zemřeli před r. 1465. Jako nápadníci jich, ani zemřeli bez dědiců, vyskytují se Jindřich z Michalovic a Heřman Zvěřetický. Onen ujal Bydčov, tento Zvěřetice.

Heřman.

Slávu rodu pokračovali Heřman a Hašek, bratři ze Zvěřetic; r. 1448 byli při dobytí Bráhy s Jiřikem Loděbradským, jehož strany se potom věrně drželi, jakož i Vilém, strýc jich, který byl r. 1452 při volbě téhož pána za gubernátora. Za tuto věrnost vymohl gubernátor Heřmanovi u krále Ladislava (r. 1454), všechna práva odúmrtí, kterákoliv se na hradech Zvěřetickém najíti mohla, pročť, ani osoba odumřelá není jmenována. Ale ani to mu nestačilo; r. 1465 vymohl toho, u Jiřího, tehda již krále, že mu znova udělil všechna práva odúmrtí na Zvěřeticích a že, v povolání, na to učiněném v městě Bělé, jména odumřelých (bratři Haška a Havel, Petra, Václava a Zdeslava) výslovně byla doložena. Tehož roku, dne 4. prosince zvedli jej úředníci dvorští na následující dědiiny: hrad Zvěřetice s Rod

Hašek.

Jiřík Poděbradský.

Vilém.

Kráľ Ladislav.

Běla.

hradím, ves celou s dvorem poplužním, Dolínky, Malou Bělou s mlynem, Bytřichov, Dalešice, Těšnov, Bradlec vsi celé, Těšnov, Bradlec, Otšovku dvůr poplužní, dvůr poplužní Olšovka. Vesce, v chudoplesích dvory kmecí, Kosmonosy ves celou s podacím (kromě tří dvorů kmecích), Pryčhledy ves celou Pryčhledy pustou, lesy Dlouhý díl, Krahujec, Kosinec a t. d., a odhadáno mu v 6000 kopách. Ve válkách r. 1470 mezi Čechy a Uhry, na Moravě vedených, vynamenal se nejen jako hrabě, ale i jako diplomat. Roku 1478 připomíná se naposled.

Bratři Jan, Petr a Hašek Zvěřetičtí z Vartemberka byli, tuším, synové Heřmanovi. Jan, který si za svůj díl panství Zvěřetické vzal, svědčil roku 1493 bratřím svým, ani davati výsadky městu svému Bydčovu, a rovněž svědčil se výsadě daně Boleslavským r. 1493. Král Vladislav potvrdil mu r. 1496 or-

Jan.

Kráľ Vladislav.

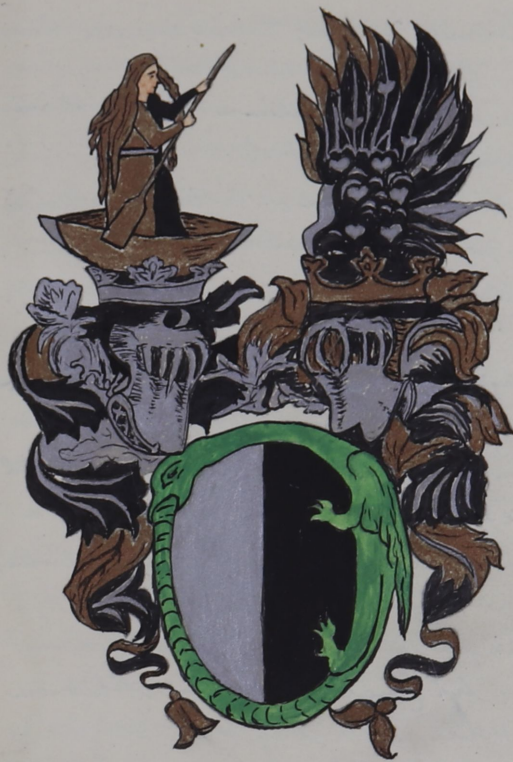

Petr.

Václav Sezima z Usti.

Her dedičův a Zvířetice dědil bratr jeho
Petr jenž se r. 1501 pánem na nich na-
zývá; *) postoupil pak Zvířetice Václavovi
Serimovi z Usti, jenž se r. 1516 a 1519 pánem
na Zvířetících jmenuje. Tak vyšel hrád z
dřívější podoby svých zakladatelů.

Hrad Zvířetický byl arci sídlem této
Václava, jinak Drokop řečeného; ale jako
zboží nedílné patřil též jeho bratrům
Zdenkovi, Janovi, (nejvyššímu kraječi) a
Bedřichovi. Když pak několik let potom
(r. 1526) Václav zemřel, přešlo právo jeho
na syny jeho Adama, Bedřicha a Jana,
a poňvadě od Zdenka a Bedřicha star-
šího potomci nepošli, Jan starší s těmi-
to strýci svými byl r. 1528 nedílným
držitelem Zvířetice. Tito všichni po-
stoupili r. 1528, dne 12. září Zvířetice
zámku, vsi Rodhradě, Malé Bělé,
*) Král Vladislav potvrdil r. 1501, dne 6. února
Letrovi z Hartemberka na Zvířetících, smlouvu
„kteřá se jest ptala před dávnými lety mezi
Janem opatem a konventem kláštera Hradiš-
ského a Zdenkem, Markvartem, Václavem a Drokopem
bratřími z Lemberka, seděním na Zvířetících.

Znak pánů
ze Zvířetice
z Hartemberka.

Podle Šimákových „Paměti okresu Mnich. Hradišského.“

Bradlec-Těšarov. Dolanek, Bytčichov, Dalesice, Bradlec, Těšova, Chodaples, Lhotice a zboží zápisných v Brakově, Křtýšově Velkém a Malém a Maníkovice, Janovi z Vartemberka na Duli, obdržel se směnou za to Těšenoves, Ročkov a Jeollici. Král Ferdinand I. pak Janovi téhož roku dřevní pernic a zápis paterdil^{*)}

Jan z Vartemberka byl, starší syn. Kryštofa z Vartemberka na Duli a narodil se 1. května r. 1480 v Brase. Za-

Veronika z Leskovce. snoubiv se s Veronikou z Leskovce, stal se r. 1523 nejvyšším purkrabím a úřad ten (vynjma krátkou přestávku) zastával až k r. 1542. Tehda byl

Adam z Vartemberka již při letech a syn jeho Adam již byl ženat se Sibilou Šlikovnou z Holice, pročež starý otec, této své nevěstě 50 kop na panství svém žviretickém věnoval^{xx)} Zemřel Jan na žvireticích r. 1543, 2. října a pohřben v Turnově v rodinné hrobce, kolem šest let před ním pochována byla manželka jeho. Syn jeho Adam, jen čtyři léta v

^{x)} Vklad obnoven jest r. 1546, 1. února Adamovi, synu Janovu, od bratří a strýců Serimů, dědiců Janových i Václavových.

^{xx)} Vklad obnoven od Jana r. 1543 v pátek, po přenesení sv. Václava, neboť se bylo stalo před skolením desky.

pokojném dřevní žviretic; jznánae' přiběhy r. 1546-1547 v něm i Adam púsoobením svým na straně stavě, nesporojených zasahal, velice mu uskodily. Statky své Rohorec, Skály, Frydštejn, Dub, úplně ztratil, závazky z nich převedeny na žviretice a králi bez náhradny postoupeny; co se pak týkalo žviretic, odsouzen k manství a klášter Hradistě mu z milosti v dřevní zápisném ponechán (r. 1547, 20. srpna.). Tehdy se téhož dne v desk zemských všeho dědičného práva k žvireticím odřekl a dědiny v manství a pod léno uvedl, jakž i se zavázal, že bude povinen službu manskou o 10 koním z brojnyými činiti a pohotově býti, ale na náklad a pod žold králov. Kromě toho odsouzen k věčnému pění na zámku žvireticích, tak, že se ze sídla svého bez dovolení odebrati nesměl. Tak na př. chtěje se r. 1555, před morovým povětrím do Kamenice odebrati, musil na přel dostati povolení od krále Ferdinanda^{x)}.

^{x)} Kromě toho, odsouzeno k manství všecko, co by později koupil.

Vina a trest
pana Adama z
Vartemberka.

V těch dobách chtěl Zvířetice prodati, o což s komarou Českou jednával. I učiněna r. 1555 pmlouva mezi komarou a Adamem tak, že mu odevzdali Rohozec a Skály, za což jim postoupil kláštera a ostatek zaplatil. Kromě toho mu povoleno, aby Zvířetice mohl prodati ve dráhy zemské vložití mohl a proti tomu, že Adam tolikrát zboží z panství Rohozického v manství švedů, z dráhy dvořských vymarány budou. Tedy vložený mu ve dráhy zemské Zvířetice zámek, dvůr poplužný s poplužím, ves tučický, Bakov městečko, Podhradí, Bělá malá, Dolánky, Bytůňkov, Dalešice, Bradlec, Těsnov vsi celé, v Chodoplesích dvůry kmezi, Veselí, Křižov, Maníkovice vsi celé. To vše prodal pak r. 1556 strýcům svým, Jindřichovi, Abrahamovi a Janovi, bratrům z Vartemberka, na Kamenici za 9750 kop grošů českých.*)

Zvířetice ujal napřed Jan, re-

*) Za těchto bratrů tu byli předníky r. 1561-1573 Matěj Zalusanský z Zalusan, r. 1567-8 Jiří Slatinský ze Slatinky, r. 1574 Jiří Šmídl z Eberka, r. 1578 Bedřich z Maxu, r. 1581-3 Matouš Hraběšín z Hraběšína, r. 1586 Albrecht z Dobranova, r. 1587-83 Petr Šlot z Konarín a r. 1597-1602 Jiří z Maxu

Prodej panství
Zvířetického.

činy nejstarší. Tyž, zemřel r. 1573 dne 28. února a pohřben v Bakově. Po němvdě po něm synů nerůstalo, ujal Zvířetice bratři jeho Jindřich a Abraham z Kamenice, z nichž tento, dostal Zvířetice za svůj díl. Byl ženat s Dorotou Šlikovnou z Holiče, po její smrti ženil se po druhé s Kateřinou z Kolovrat; zemřel r. 1587 dne 7. března a pohřben v Kamenici. Po jeho smrti držel Zvířetice bratr jeho Jindřich se syny, Abrahamovými, Zikmundem a Janem. Se Zikmundem učinil r. 1590 dne 12. listopadu městečku Bakovu obdarování, na právo piva a prodej soli a r. 1593 přikoupil k panství Zvířetickému, ves Lhotici. Po smrti Jindřichově († r. 1604), dědili bratři kromě Zvířetic i Kamenici. Roku 1605 dne 19. října stalo se podělení o ty statky, při čemž polozem na díl první, Zikmundův, zámek Kamenický s panstvím a Libelavou, a na díl druhý, Janův, zámek Zvířetice, dobře vystavěný, v němž pokojů, světnic, komor a sklepů bylo s dostatkem,

Abraham z
Vartemberka.

Dorota Šlikovna
z Holiče.

Kateřina z
Kolovrat.

Jindřich z Vart..

pivovar v zámečku, sladovna před zámečkem, vše od kamene vystavěné^{x)}, též dvůr poplužní, druhý dvůr u mlýna Haskov, dva mlýny, městečko Bakov, vsi Křepov, Veselí, Křepovec, Manikovice, Lhotice, Byčinky, Malá Bělá, Dolanky, Zvěřetice, Bytouskov, Dalesice, Podhradí, Bradlec, Těšnov dvůr, Chodoplessy, Nová ves, Čihadka, Loučava. Byl díl Kamennický o 100.000 kop, městi díl Zvěřetický, vydalo se z něho k Tomáši dílu 48.000 kop mísenkých. Při tom obnoveno hájiny na panství Zvěřetickém staré nařízení (r. 1583) kdyby se žaludy obradily, aby nedali žádnému dubu tlouci a je křeziti, a kdyby který hájiny měl měsel, aby to ihned na zámek oznámil a toho piletu byl, aby se od žáků nevrátil.

stavba sýpku.

Jan postavil roku 1607 novou sýpku u dvora Zvěřetického, na níž se spatřují pasuel erby jeho a manželky jeho Juliány, rozené V pivováře Zvěřetickém zvarilo se pivo do 40 parů a vystavovalo se do 780 pěteliů.

Juliana z Vartemberka

z Vartemberka. Tehož roku učinil novou abdarování městečku Bakovu.

Poslední Vartemberk na Zvěřeticích.

Byl posledním pánem toho na Zvěřeticích, neboť r. 1610 prodal zámek Zvěřetice se všemi pokoji v něm, nad zemí i pod zemí se staveními, pivovárem, podhradím, novou kovárnou, a starodávnou křemem pod zámečkem, cihelnou a vápennou pecí, se všemi vesnicemi, a se vším příslušenstvím, Jiřímu Vratislavovi z Mitrovic, J. M. C. radě, a manželce jeho Anně z Vřesovic za 90.000 kop mísenkých.

Jiří Vratislav z Mitrovic.

Anna z Vřesovic.

Jiří tento (až do r. 1603 mládek), držel po otci svém Osrovi a Skřípeli, kterýž r. 1601 prodal. Za to koupil Zvolenovec, kterýž také prodal, přikoupiv Zvěřetice. Zemřel roku 1616 bezdětek. Zboží Zvěřetické od něho přešlo dědictvím na Jana Vlka z Kvitkova a na Zvolenicích, jenž byl syn Adama a Barbory, rozené Vratislavovny z Mitrovic. Přistoupil také r. 1616 k postavě stavu českých a také je činně podporoval. Hlavně ovšem z toho, že polil r. 1620 pyne Be-

Jan Vlk z Kvitkova a na Zvolenicích.

dřicha, falckrabě, za čekance království
a byl o to velatorem ke deskám zemským.
Krone Joha se mu dávala za vinu, že
Brandýs osadil a vojáky do země vedl.
Od poudní komissi k tomu naričené
odsouzen jest r. 1622 dne 29. října po-
lovce statku svého na 82.246 kop 48
grošů odkádaného. Od plnomocného
místodržitele Karla z Lichtensteinu pro-
dan potom statek tento roku 1623 dne

Karel z Lichtensteinu.

Albrecht V. E. z Valdšteina.

Bedřich Vesecký z Vesce.

Maximilian z Valdšteina.

13. ledna, Albrechtovi Kačslavovi Euse-
biovi z Valdšteina, za 80.000 kop mí-
šenských. Rám tento zde ustanovil za
léjtmána panství Bedřicha Veseckého z
Vesce dal si Zvěřetice z práva zemského
propustiti a připojil je pak k manství své-
mu Frydlantskému. Zaky však, a to ještě
před rokem 1624 udělil kníže Zvěřetice
zastavou miláčkovi svému Maximilia-
novi z Valdšteina, jenž měl jedinou po
něm celé knížectví dědit. Vlk pak pro
náboženství odešel ze země a navrátil
se při vpádu Saském l. 1631 do Draby,
přijí měšťanům, u nichž bydlel, těžká pro-
tivenství činil, pročež znova odsouzen
jest všeho jmění, tak, že přišel i o pe-
níze, které měl za komorou Českou.
Maximilian zemřel r. 1627 Zvěřetice
od strýce svého dědičně, a když pak
r. 1634, po zvrácení knížete, Fryd.

lantští knížectví zrušeno, ponechány
Maximilianovi Zvěřetice, Klášter Hra-
diště, Hradiště Mnichovo a Studénka,
dědičně podle císařské resoluce ze
dne 24. března r. 1635 a to za jeho
služby věrné a všechny pohleda-
nosti které měl za knížetem.

Maximilian zemřel r. 1654. Ve
statky po něm uvázel se napřed
nejstarší syn Ferdinand Arnošt, Ferdinand Arnošt z Valdšteina,
nejvyšší komorník, za sebe i jako po-
ručník bratra mrtvého Jana Bed-
řicha. Když pak se s bratřími dělil,
připadli mu jeho podíl Zvěřetice,
Studénka, Kalcov a Hrubá Skála.
Ale r. 1656 dne 21. května zemřel Fe-
rdinand zůstaviv sirotky mrtvé-
tily, jejich jménem se uvázala v
datčené statky vdova Marie Ele-
onara Valdšteínová z Rottalu. Po
její smrti (r. 1670) zveden jest na
všechna tato panství Karel Fer-
dinand (bratr Ferdinanda Arno-
šta) zase jako poručník sirotky
Arnošta Jerofa. Tomuto, když r. 1674 Arnošt Josef Valdšteín
let svých dosáhl, odevdal jmění to,
a prodal mu r. 1675 panství Hradiš-

Marie Eleonora Valdšteínová
z Rottalu.

Karel Ferdinand Valdšteín.

ské. Arnošt Josef spojil všechny dotčené státníky v jedno panství Hradčistě. Po jeho smrti († r. 1708) ujal Hradčistě starší syn František Josef s ostatními státníky v hrabě Boleslavském, a když tento r. 1722 zemřel, následovali po něm synové jeho, František Arnošt a František Josef, kteří se r. 1727 dělili. Při tom dostalo se Hradčistě staršímu bratru. Od té doby následovali porádě synů prodeji, totiž po smrti Františka Arnošta, († r. 1748) syn jeho Vincent († r. 1797), syn tohoto Arnošt Filip, († r. 1832), Kryštof († r. 1858), syn předěšlého, a konečně Arnošt, hrabě z Valdsšteina (* r. 1821), děditel Hradčistě, Bělá, Dávek, Nového Beršteina, Stáhlav a panství v Uhřích.

Hrad Zvířetický, ještě na počátku XVIII. stol., k obyčejnému byl způsobilým, a ze starých knih purkrechtů se sčítá se, že tu r. 1666 dne 18. prosince a r. 1677 dne 17. února, soudní řízení drženo, k němuž se přítomně a starší obecní z okolního panství sešli. Také hrad od držiteli svých, v dobrém stavu udržován. Teprve r. 1720, za Františka Josefa z Valdsšteina, stihla se v letech velkých Zvířetického velká bouřka, kterou

Frant. Josef Valdštejn.

Frant. Arnošt Valdštejn.

Vincent z Valdšteina.

Arnošt Filip Valdštejn.

Kryštof z Valdšteina.

Arnošt, hrabě z Valdšteina

Veliká bouřka.

lodil do vysoké jeho věže a za několik hodin vyhořel celý zámek. Poněvadž již Požár a zkáza nové střechy dány nebyly, sesulo se Zvířetického zámku. stavení z XVI. stol. pocházející rychle a kde živlové ještě milosrdní byli, tam se pomáhalo bořením a odvážením kamenní.

Ke Louci pokládáme jako upomínku na ty máli pěny list následující: *)

Urozenému pánu, pánu Henrychovi z Svamberka a na Bechyni, pánu a příteli, mému poláste milému buď dáno!

Službu svou vzkazuji Vaši milosti urozený pane a příteli můj milý! Zdraví a jiného všeho dobrého přně bych Vaši Milosti zasloužil. Při tom nepochybují, že v paměti máte přečte, jak sem v Vaši Milosti v Praze mluvil o měče Vaše, abyste mě jich přičítí přečte, jakoz pak i od Vaši Milosti přečte mímém. Pratař teč k Vaši Milosti pro mě pacholka svého posílám a Vaši Milost prozím, že mě je po něm poslati přečte, při tom *) z archivu Třebouřského.

List Adama z Vartemberka a na Zvereticích, Henrychovi z Svamberka a na Bechyni.

i někomu je prováděti dle, Vaš žádám.
Rád bych byl někoho druhého poslal
a jistě, že sem na ten čas toho ne-
měl, neb sem všechny služebníky
i koně porposilal. Vaši Milosti
přerum, že v tom žádost mou vy-
plniti ráčíte. A s tím nám Bůh
všemohoucí, pane a přáteli můj
zvláště milary, dle ráč nám
šťastné a veselí spolu shledání,
jestli vůle jeho Svati Milosti.

Dám na Zveretivích ve štvrtek
po sv. Ambroži léta 1543.

Adam z Vatumberka a na

Zveretivích.

A.D. MCCCLXXXII.

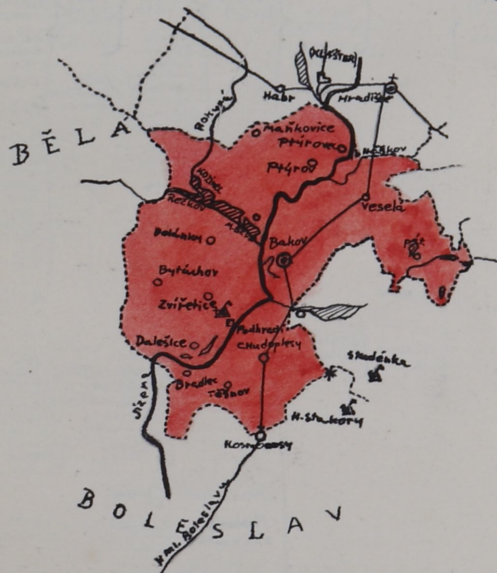
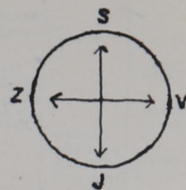
W Bradci, na panství Zveretic
kém léta Páně 1382, Svata,
wdowa po haškovi, dala škop
kostelu kosmonaškému.

(Šimák: Paměti - str. 127)

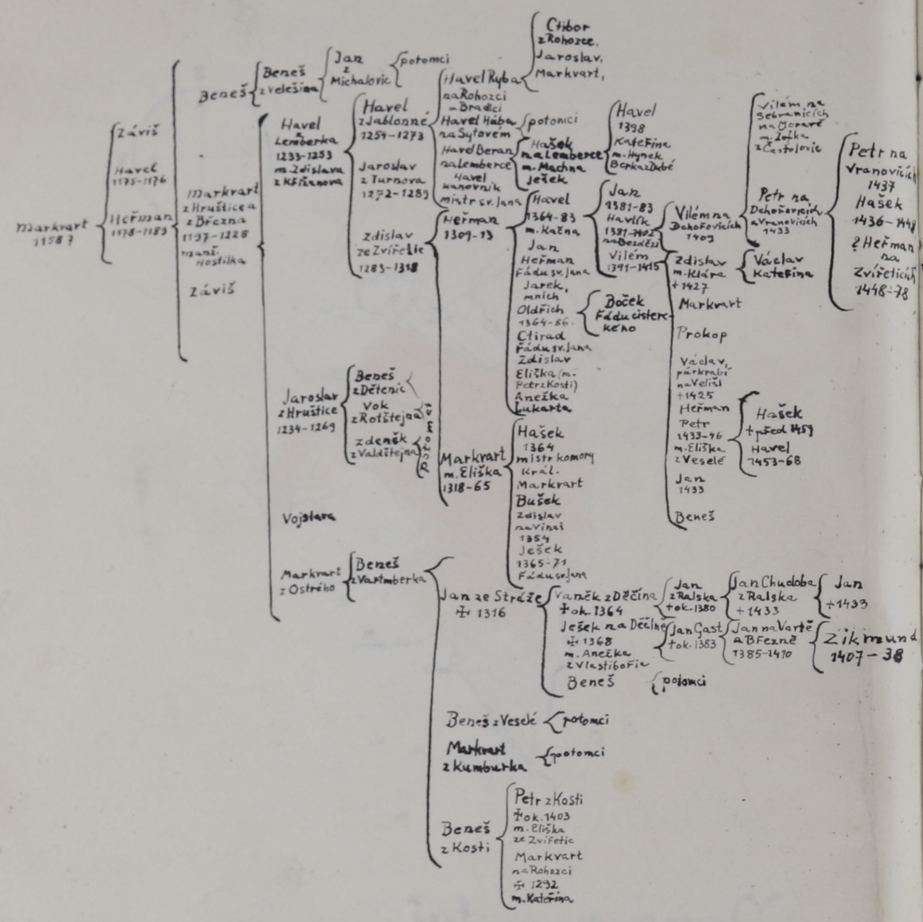
Svata z Bradce.

Hašek z Bradce.

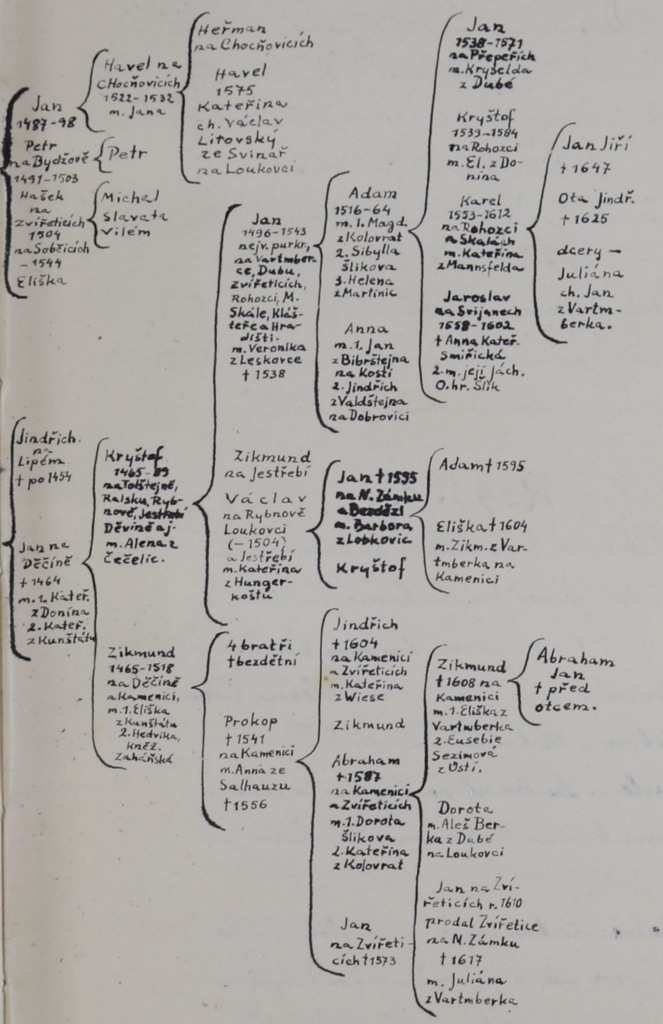

Mapa panství
Zveretivického r. 1547.

(Podle Šimáka)

Rozrod Markwarticů
zejména pp. ze Zvířetic a z Wartmberka.
Podle Šimáhových Pamětí.

Jan na Zvířeticích r. 1610
prodal Zvířetice
na N. Zámku
† 1617
m. Juliána
z Wartmberka.

Rok 1415.

15. května. - Markwart, Zdislav a Václav bratři ze Zvířetic prodali louku a luk „v Přestrašíně“ Pšíkovi, Potichtovi, Holcovi a Václavovi z Bakova pod plat. Jako svědci podepsáni byli na smlouvě Mikuláš Budovec a Jaroslav z Olšovky. (Olšovka - zaniklý dvůr poplužný mezi Zvířeticemi a Kosmonosy; oba svědkové odjinud známi nejsou.)
J. V. Šimák: Paměti okresu Mn. Hradst. str. 348.

Mikuláš Budovec.

Jaroslav z Olšovky.

Rok 1583.

Olesním hospodářství se zachovala instrukce p. Jindřicha z Vartemberka instrukce páne Jindřichova z Vartemberka z 31. října 1583, vydaná hajným Vančurovi u Bradlce, Janu Vančovi u Dalešic, Petru Jan Vaněk z Dalešic, hajným u Bradlce, Janu Vančovi u Dalešic, Petru Petr Ventluka a Lucern ze Ventlakovi a Mikulášovi u Lovětína, Francovi u Veselí a Lucernovi ze Lhotic, v lese Bejčínách a za Valečovem. Tohoto znění:

1. Předně. Všichni hajní na to pilný a bedlivý pozor míti mají, aby žádným dobytčím ani s kůrami a herkami, těm i zvěřem se škoda nestala.

2. Druhé. Strany věrníkův (měrníkův), na ty také pilný dozor aby měli, aby nebyli posekáni a od cizopanských přesměre sáháno, ani také od těch, kteří kopaniny mají, přikoupeno (přikopáno) aneb převoráno.

3. Třetí, aby se dříví časně prodávalo a na to pilný pozor měli, aby takové dříví nejdýl do sv. Jiří konečně lidé vyvertli, tak, aby vzhněním nečasným se v majetech škoda nedála.

4. Čtvrtý, aby - kdyby se žaludy obrodily - nedali žádnému dubi tlouci a je kariti, jak se po několika let dalo; kdo by to činil, aby hned ornámili anebo jej nahoru přivedli.

5. Pátý, k lesům taky aby pilně dohlídali, aby nekradli; jestli by toho zastihli, an seka, a toho nekoupil, sekýra, anebo čím škodu dělá, má hajným býti, a trestáni J. Mstem páním se porůstávají.

6. Šesté, co se včel dotýče, kdyby který hajný které našel, má hned nahoru oznámiti a toho pilen býti, aby

se od žádného nevraly; takové pak věci, kterých by koli na panských lesích nalazeny byly, ty sobě J. Mti páni v moci své vlastní porůstávají, a kdyby čas přišel, že by se vrátily, aby oznamili; od takových každých věcí kterých by hajní našli na lesích panských, má dáno býti po 12 gr. měs.

7. Sedmé, také pilnost mají obzvláště mít, aby žádný na gruntech panských nestřílel a myslivosti v lesích neprovozovati jakýmžkoli líčkami můr vymýšleno býti, a jestli by jaký psi honili, pro lesích běhali, a věděli, či by byli, o tom aby hned J. Mstem páním oznamili, aneb v nepřítomnosti páním úředníkovi.

8. Osmé, co se nejvratkův dotýče i také všelijakých vrchův, těch žádný hajný bez přítomnosti úředníka a bez vůle je [ho] pod skutečným a přímým trestáním sobě přivlastňovati nemá, nýbrž všecko k ruce J. Mti páním zůstati má.

9. Deváté, úřadní aby žádný hajný bez přítomnosti úředníka a bez vůle jeho pod skutečným a přímým trestáním neprodávali.

10. Desáté. Poněvadř hajní nemají žádných nejvratkův ani vrchů sobě přivlastňovati, má se jim místo toho každému z nich, kde se který rok prodává, po jednom provarci ku palivu dáti odměřiti, a louči, co by k vlastní potřebě jich bylo, sobě nakoupiti.

11. Jedenáctý. Vancůra z Těšnova, Ventluka z Zveretic, Jan Vaněk z Dalešic, Mikuláš z Nové Vsi, co se lesův by kdy provešlo (prodalo) v jich hájemství, to těm čtyřem na rovný díl paněrný jíti má, však všickni čtyři při prodávání býti a sobě pomáhati mají. Však poněvadř Mikuláš a Petr Ventluka nejvratkův kuz mají lesův a myt k opravování, tu více práce než jim hajní mítí musejí, ráčili J. Mti páni povoliti, aby těm dvěem z dvochoďův panských každého roku při sv. Jiří po jedné kopě měs. dáváno bylo. Těm dvěem v Bejčicích, poněvadř se tu lesův málo prodává a jim pářenoého téměř nic nepřichází, mají jim také každého roku tolikéž při sv. Jiří z dvochoďův po 18 dávat.

12. Kyslínc aby také vědycký byl při pro-
dávání, tak aby také věděl, kde se pro-
dává, aby tolikéž pomáhal lesův vo-
patrovati a k nim přihlídati.

13. Který by koliv z hajných jaký herky
aneb dobytek na škodách, v myštech
zastihl, má k tomu hajnímu i mys-
livci, kdo zajme, od každé herky
nebo koně po 3 gr. mš. a od každé-
ho dobytky po 1 gr. mš. dáti a k to-
mu trestán býti.

A jestli by který hajný v tom skutečně
shledán byl, že by se podle těchto ar-
tikulů tak nechoval, ten a tako-
vý jako neposlušný má přísně
trestán býti.)

Vypsáno z Paměti okresu Mnichov-
vohradištského str. 169-171. Díl I.
od J. V. Šimáka.

) Desky zemské 1812 24 b.

Na Bradci tehdy bylo (až doroku 1620)
6 sedláků a 3 chalupníci. Musili odvádět
pánům úrok a to na sv. Jiří 8 kor, 51 grošů
a 6 penízů. Tolikéž také o sv. Havlu. Mimo
to byli povinni 27 dní robotovati o žních,
odevzdati 23 slepic a 4 apůl větele ovsu.

Desátky

Robota

Na Těšnově byl 1 sedlák, který platil
na sv. Jiří a o sv. Havlu po 1 korě; robotoval
11 dní o žních.

Kromě závratků tuto, určitě vyřčených, vše-
cky vesnice (mimo Veselí) jsou povinny na
louy a hony choditi, když by se jim háralo;
M. Bělá, Dolánky, Lovčice, Dytouchov, Da-
lesice, Bradlec, Těšnov, Chudoplessy mimo
to ovce práti a stříhati dva kráte do
roka, jenž jim pomáhali z vesnic jiných;
při stříhání dostávali jisti toliko jednou za
den, když dostihnou; dále na louce ve-
líké pod zámkem každá obec podle sta-
rodávného rozřešení hlídala seno a otavu,
roztrásala, sušila, sbrabala a posazovala
ve stodole. Podhradští zase čistili světnice
na zámku, třeli konopi, pomáhali je má-
četi a listi hrabati; Novovesští pomáhali
při lovení rybníků a při mlyně malobíl-

ském, když to bylo potřeba, při tahání kol
i hřídlení a navalování kamení na mlejn.
Veselští neměli těchto robot pomocných vě-
bce, za to byli vázání opatření a vystrojiti 4
dobré koně do vojenského vozu, kdyby bylo
jakež tažení. Čtyři osoby z M. Bělé povinný
jsou pojedami míti cestu buďto pro hečyn-
ky nebo pro kolomaz. Od sousedů bakov-
ských přijímali páni nájem z rehy 20 kop. m.
z luk 62 kop, za hlínu hrncářskou více, méně
3 kopy 40 grosů, měš.

Rychty.

Správu bylo rozděleno panství na rychty
Lodhradskou (Dolánky, N. Ves, Dytouchoz,
Bradlec, Živětice, Dalesice, Chudoplesy), Stej-
rovskou (Stejrov, Stejrovec, Maňkovice, Čihadky)
Veselskou (ostatní - avšak Veselská a Stejrovská
nejsou dvě různá jména pro jeden obvod).
Jako dřív i nyní, v čele rychty stál rychtář
s 2-3 konšely, a nejméně jednou v roce se
scházeli všichni před úředníkem panským,
obvykle na Živětích, ke konání posudků
a počtu měšic.

Úředníci na Živětích.

Úředníci na zámku byli: r. 1545 Jiří
Zeman z Hertušic, r. 1561-1573 Matěj Zalužanský
*) Podle rejstřík v Deskách zemských 181 D 24 b.

ze Zalužan, hejtman; purkrabí 1567-68 Jiří Sla-
tinský ze Slatinky; 1570 Volf Globner z Globen; 1574
Jiří Šmíd z Eberka; 1578-80 Fryderych Max z
Maxen, r. 1607 Salomoun Štěpáň z Libentálu.
Lisáři: 1583-88 Matyáš Vesus, 1610-12 Kryštof
Janoušek Bykosský. V pivovaru panském slá-
dek r. 1559-60 Staněk, 1589-1607 Jirák, 1610 Jan,
1611 Adam Štygger; maštaláři 1590-1610 Hons
Roj, Kryštof Seibot; kočci 1604 Kryštof Eiselt,
1610 Jiří; mlatný 1590 Ondřej Kröll; ovčák pod
zámkem 1586 Vavřinec; fišmejstr 1606 Havel
(Kröll. *)

Rok 1609.

R. 1609 mluví se v rejstříkch zvířetických
o knězi Petroni, rodáku bradleckém; ne-
povědomo, však, dlel-li v Bakově či jinde.**)

Petr z Bradlec, kněz.

Podle Dějinných Lametí okresu Mnichovo-
bradčického "Díl I. od J. V. Šimáka
zapsal Jan Zepfart,
obecní kronikář.

*) Vše z panských knih v arch. rem. čís. 3436, 3440
a v notulářích boleslavských.

**) Reg. č. 3477 v arch. zemském, str. 397.

30letá válka.

V časopise „Mnichovo Hradiště, v Krase,“ vydávaném spolkem rodáků a přátel Mnich. Hradiště a okolí v Krase, vyšlém v lednu 1946 píše Václav Hýbl (pseudonym Jaroslava Jihlavce, úředníka ministerstva školství a osvěty v Krase-Bubenci, Nad Královskou Oborou č. 23. – Tento pan pánapsálo také řadu článků v Pojizerských listech a jinde pod jménem Jiří Bradlecký, kterého jméno převzal od svého dávného předka, žijícího na Bradleci. – Roznáška kronikáře.):

30letá válka zanechala v našem kraji četné stopy zkázy a spustožení.

Vesnička Bradlec, v nejjihnější části panství ruzičického měla před 30 letou válkou, v době jejího trvání i po válce 9 usedlostí: 8 seelských statků a 1 chalupu. Ve staré purkrechtní (poremkové) knize (arch. země České, poz. kn. Mnich. Hradiště 3477) jest zapsáno, že v létu 1634 od nějakého lehkomyšlného člověka v tu konfusi vojenskou byly vyřerány z té knížky listy, na nichž popsáno bylo 6 gruntů.

Bradleckých; byly teprve pordeji učiněny nové zápis o těchto gruntech. Uvádějí nás tedy zápis purkrechtní přímo do prostřed dlouhé té války, jejíž účinky, přímé i nepřímé, nejtěžší počaly působiti na poměry na Bradleci asi od r. 1634, kdy kurfiřt saský s armádou svou učinil nepřátelský vpád do království Českého. Rokem 1639 pak představují většinou zářnomy o splátkách v purkrechtní knize, což lze považovati za důkaz, že v těch dobách nefungovala zplna správa panství pro poměry válečné.

S výjimkou jediného gruntu hrubě spustly za 30leté války všechny grunty Bradlecké, většinou zajisté pro zruinování od soldátů; pole zarostla, mnohá stavení vyhořela nebo byla na spadnutí. Někteří hospodář zemřel, vdova sama nestáčila hospodařiti, jinde snad celá rodina zahynula nebo sběhla s gruntu. Měla tedy vrchnost mnoho starostí s tím, aby tyto grunty nově osadila; proto často je zapsáno, že se má kupec na grunt jítati.

A tak již během války přicházejí noví

hospodáři; někteří z nich postihuje osud jejich předchůdců, takže dlouho tu ne-
pobyli, jiní však se již dále udrželi, oni
či jejich potomci. Jeden jediný rod —
Krejčí — přetrval 30 letou válku (po ní
však na Bradlci vymřel). Po skončení
války byl pohyb usedlíků ještě větší.
Na zruštění grunty usazují se další
noví hospodáři: v letech 1648-77 cel-
kem 10 nových hospodáři na 8 selských
gruntech a 6 se jich vytrídalo na jedli-
né bradlecké chalupě.

Rod Krejčích.

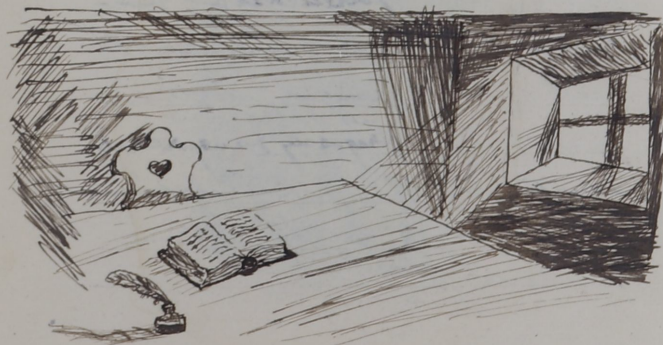
Jihlavce Jiřík.

Také Jihlavce Jiřík, původem z mar-
krabství moravského, připovídal věrnost
a poslušnost vrchnosti panství chrátské-
ho a ujal roku 1665 grunt na Bradlci.
(v roce 1777 je však již v Dukovině.)

V několika případech souseď se ujal ke
svému gruntu i souseďního statku spust-
lého a pak nějaký čas hospodářil zároveň
na obou. Měru zruštění narmácují změ-
ny v cenách grunty: byly-li některé grunty
ceněny za 500 kop mísenských, klesla po vál-
ce jejich cena na pouhých 115, ba až na
85 kop v roce 1660. Vyhořelá nebo hrubě
spustlá stavení bylo ovšem třeba nově

vystavěti. V letech 1660-69 bylo na Bradl-
ci obnoveno 5 stavení, z nich jedno na
náklad vrchnosti. Jistě i zbylá stará
stavení potřebovala důkladných oprav.
S tím bylo mnoho práce a nákladů, rov-
něž i s vykopáváním spustlých, zarost-
lých polí. Proto vrchnost ve vlastním
zájmu vycházela vstřícně novým usedlí-
kům a ulehčovala jim svedelné počát-
ky nového hospodářství v dobách po-
válečných. Snahy ty se jeví v řádných
úlevách zajištěných novým hospodá-
řům při ujímání grunty, v osvobodě-
vání od rozličných robot a kontribu-
cí na delší či kratší období, patrně
podle míry spustlosti gruntu.

* *
*

Ze starého Bradce.

V starozitním manuálu městyse Břakov nad Jiserou, do něhož se počalo psáti asi v roce 1652, zachytili pisari **radní bohaté** a **zajímavé činnosti** konšelského práva bakovského. Činnost ta vznikala ze dvou zdrojů: **předně z** působnosti vlastní (dnes bychom řekli **samorprávné**), pečující o hospodářství obce i o věci civilní a **trestní** soudců bakovských i ostatních obyvatelů městyse, v druhé řadě pak z působnosti přenesené, vztahující se ponejvíce na psi panství **zvěstického**, prakt. **milostivá** vrchnost, po případě správce panství, nechtějící se s některými **případy** zaneprázdňovati, přikázali je konšelskému právu v Břakově, aby je vyšetřilo, správně posoudilo, po případě i poroučelo

konšelské právo.

Sto tu o věci nesporné, sporné i trestní: skládání úctů z přijatých obecních peněz, pranajem obecních poremků, rozdělení desátků, bakovskému faráři, koupě či jiné postoupení gruntů, spory o mize či užívání poli, luk, vytržnosti a svácky ponejvíce v křemáech, peregře a nesváry sousedské, pramenici většinou z klevetivosti lidské i z osobní zásti, nárčení z krádeží a jiné **utlačování** na cti, skutečné krádeže, skutky smilné a **cirobné**, **potulky**, **svobodné** odejiti z panství a jiné **přeciny** proti Lánu Bžehu a **milostivě** dědičné vrchnosti. To vše projednávalo právo konšelské ve svých sezeních v místě radním, **zpravidla** v přibytku pimasově za přítomnosti jeho, pak purkmistra, **konšela**, **rychtářů** a **pisarů** radního, který výsledky jednání zapisoval do **městského** manuálu.

Dřetěměř si dnes některé zprávy o tom, co projednávalo v letech

1653-78 komšelské právo bavorské
ve věcech, vztahujících se ke vsi Pra-
dla a k jejím uscolkům.

L

Rychtáři, kteří byli zá-
stupci vrchnosti ve vsích
zpravidla nebývali příliš
oblíbeni u ostatních poddaných.
To pocítil na sobě v roce 1653
Martin Frentzl, vrchní rychtář
rychtů podhradské, jež sedlák
Bartoň Mejz Bradlce nařkl a
pomluvil u Jeho hraběcí **Exelence**,
že prý on, rychtář **Frentzl**, ukradl
obilí ve dvoře zvěřetickém, na
svých ramenech je ze dvora od-
nesl a obrátil ke svému užitku.
Mej se odvolával ve svém uda-
ní na **Jana Kauckého z Nové**
Vsi, ten že měl **Frentzla** při
krádeži viděti, a tvrdil dokonce,
že **Kaucký** ten pytel z **Frentzla**

Martin Frentzl, rychtář
podhradský.

Bartoň Mejz Bradlce.

Jan Kaucký z Nové Vsi.

strhl a dolů shodil. Pře do-
stala se před právo bavor-
ské, kdež vsat **Jan Kaucký**
takto vyповídal:
Pane purkmistře a konse-
le, já jsem jať živ **Martina**
Frentzla nepídel, aby on
řoy né jať Jeho **Exelenci**
šhodil, né jať obilí kradl a

ze dvora vynášel, já jej mám za dobrého, poctivého člověka a chci to kdykoliv do-
tvrditi. **V** čemkoliv se **Bartoň Mejna** mne odvolává, to on všechno lže, neboť ode mne jít živ nic ne-
slyšel.

Tímto svědectvím ovšem podvráceny byly pomluvy **Bartoňe Meje**, které on z pouhé zlosti pronášel. **P**roto právo vyneslo rozsudek, aby **Mej** který **Frentzlovi** nic nedotázal, jej před právem

očistil a odprosil, což on ochotně učinil a rychtáře **Frentzla** takto oslovil:

Pane kmotře, prosím **V**ás pro **B**oha, abyste mi odpustil, co jsem koliv proti **V**ám zlého mluvil, nechci se již ničehož takového proti **V**ám dopustiti a **V**ám k příkori býti.

Rychtář přijal jeho omluvu a odpustil **Mejovi** všechno to zlostně přehálení. **T**ím skončil se tento spor, při němž ještě bylo stanoveno, kdyby se **Bartoň Mej** něčeho podobného dopustil, že byl by ztrestán vězením a byl by povinen složit bečku soli do dvácho du hráběcího a 10 zlatých rýnských k zaduší bařovskému.

II.

8 týdnů před
vánočními svátky roku
1661 zajisté veliké
vzrušení zažili obyvatelé
Bradce i okolních vsí panství
zvířetického. Tehdy dne 20. pro-
since poddani zvířetičtí byli na ho-
ně zajíců okolo Bradce a ne-
očekávaně našli za Bradl-
cem blízko humen v dubovém
hájkou směrem k Boleslavi člo-

věka umrlého, o němž nikdo
nevěděl, jakou smrti sešel
z tohoto světa, neboť ne-
našlo se na něm nijaké rá-
ny. Mohlo ovšem vzniknouti
podezření, že snad někdo ze
sousedů bradleckých mohl
míti nějakou vinu na smrti
totoho neznámého. Proto
byl mrtvý dopraven do Bako-
va a tam dne 23. prosince
na poručení vrchnosti všichni
sousedé bradlečtí v přítom-
nosti osob konšelských sklá-
dáním prstů na toho mrtvého
strašlivou klatbou každý je-
dnotlivě od přísahli svoji nevi-
nu.

III.

Jan Červenka, chalupník.

Jan Červenka, jediný chalupník bradlecký, měl v roce 1669 veliké nesnaze se svým soušedem, sedlákem Václavem Fryntou. Ten obžaloval Červenku že je vinen tím, že se časů nočního ztratila jakási věc Fryntovi z komory. Byl proto Červenka dán do vězení šatlavního v Bakově, kdež přes 8 neděl setrval. Nemoha se z obvinění nijak ospravedlniti a z vězení si pomoci, snažně prosil o slitování jak milostivou vrchnost, tak i Václava Fryntu, který posléze

Václav Frynta, sedlák

se spokojil náhradou osmi zlatých rýnských; stál však neústupně na tom, že Červenka je tou ztrátou vinen, což se snažil dokazovat pomocí jiných soušedů. Milostivá vrchnost nechtíc však Červenkovi uškoditi, poručila jej propustiti pod takovým reversem:

Ať je on, Jan Červenka, tou ztrátou vinen či nevinen, má na časy budoucí život svůj zachovati v počestném obcování, býti stálým následovníkem příkazání Pana Boha Všemohoucího, dále ctěně šlechetně bez úhony se živiti mezi soušedy svými na Braclci, při gruntu, to je st chalupě, pilně a dobře hospodářiti, stati bez odporu, jak vrchosti tak všem sobě představeným a nijakým způsobem se nikomu nevymstivati. Za to vše jako rukojmi se rukou podáním posta-

Václav Červenka - Budešinský.

vil úřadu konšelskému v Bakově
 Václav Červenka, jinak Bude-
 šinský, bratr Janův, soused v
 Kosmonosích, náležející v
 poddanost J. Exc. panství
 studenského. Dale pak, kdy-
 by Jan Červenka závazek
 svůj v nejmenším porušil, teh-
 dy bez vsi další milosti bude
 ztrestán a to podle velikosti
 provinění buď na jmění nebo
 na životě, to jest na hrdle.
 K čemuž všemu Jan Červen-
 ka přistoupil před úřadem
 purkmistrovým v Bakově nad
 Jizerou o středoposti dne
 27. března 1669.

IV.

Známi nám již sousedé bra-
 dlečti, Václav Frynta a Bartoň Václav Frynta
 Mej, měli v roce 1678 mezi se-
 bou nedorozumění o jednu sbi-
 rku kontribuční, totiž o 54
 krejcarů, o nichž Mej tvrdil, že
 je Fryntovi odevzdal a to pro-
 střednictvím své manželky.
 Frynta však odporoval, prohlá-
 šuje, že těch peněz nikdy nepři-
 jal. Nemohouce se mezi sebou
 porovnat, obrátili se k hejtma-
 nu zvířetickému, panu Pavlu Ču-
 pikovi, který je odkázal na prá-
 vo bakovské. Tam se konečně
 oba sousedé přátelsky do-
 hodli, tu kontribuci společně,
 a to každý po 27 krejcarech,
 nahradili a slibili, že spor si ne-
 budou ve zlém připomínati a se-

Bartoň Mej

Pavel Čupík, zvířetický
hejtman.

trvají na časy budoucí v dobrém soustředění. Oba složili hned po 15 krejcarech na světlo kostela, jakož i na jiné útraty, na polovic zaplatili a zavazali se, že ten, kdo by narovnaní porušil, bude povinen složiti pokutu 2 bečky soli, jednu vrchnosti, druhou zaduši bakovskému.

Těchto několik starých obrázků ze života našich předků vybral a otiskl v „Pojizerských listech“, č. 88 z 24. X. 1944, pan Jaroslav Jihlavec.

O gruntech bradleckých, postoupených k obore kosmonosské.

V roce 1672 dohodly se dvě sousední vrchnosti, zvířetická a kosmonosská, o výměně a zaokrouhlení pozemků a hranic svých panství. Hlavním podnětem k tomu, zda se, bylo přání vrchnosti kosmonosské, aby se mohla zvětšiti obora panství kosmonosského.

Tato pozemková transakce zasáhla na panství zvířetickém grundy tři sousedů ve vsi Bradlci: Václava Frynty, Jana Krejčího a Bartoloměje Meje.

Od grundy Václava Frynty bylo něco roli pojata do obory kosmonosské. Za to zase vrch-

Václav Frynta,

Jan Krejčí,

Bartoloměj Meje.

nošt kosmonosská přenechala jiná role o půldruhé kopě za honů, kterážto role však byla od Václava Frynty odkoupena za 24 zlatých 30 krejcarů, z důchodů zvířetického zaplacená a ke dvoru těšnovskému připojena, protože Frynta bez nich mohl hospodářiti, máje dosti roli u svého statku. Touto směnou ocitli se některé pozemky Václava Frynty mezi pozemky dvora těšnovského; tyto Fryntovy pozemky byly také dvoru těšnovskému připojeny a Frynta za ně dostal náhradou 29 provazců ve dvou kusech, jeden kus nad hájkem těšnovským, druhý kus vedle role Jana Krejčího, což vše se vyměřilo a nová mez udělala. Byla tedy všechna role dříve kosmonosská připojena ke dvoru těšnovskému, neboť neslušná věc by byla, aby poddaný svá role

mezi panskými a je pastvami ženouce na svá role, dříve nežli vrchnosti dobytek užívati a škodu dělati měl."

Václav Frynta souhlasil s celou směnou i s náhradou, takže bylo zajištěno, že nebude moci dělati budoucně nějaké potíže. Ostatně konšelé, kteří oboje role vyměřovali, uznali vše za spravedlivé.

Janu Krejčímu bylo náhradou za jeho role a porostliny, které byli připojeny k oborě kosmonosské, vykazano půltřetího provazce v tom místě, kde Václav Frynta měl vyměřeno (nově udělaná mez je děli), k tomu pak dostal ještě druhý kus asi půltřetího strychu vejsevku za humny k bradleckému rybníčku vedle hájku. Tím způsobem i Jan Krejčí dostal náležitou náhradu. Od třetího gruntu, náležejícího Bartoloměji Mejovi, bylo k o-

boře kosmonosské postoupeno
30 záhonů roli a 6 provazců po-
rostlin, za kteréžto pozemky
se Mejovi z důchodu zvířetic-
kého zaplatilo 12 zlatých 10 krej-
carů.

A tak všechna role, která
dostala vrchnost zvířetic-
ká náhradou od panství kosmonos-
ského - jak mezníky vysazené
ukazovaly - byla připojena ke
dvoru těšnovskému.

Svědky celé této směny a tr-
hu byli:

David Krejbich, starší kon-
šel rychty podhradské, Jan
Ašlar, druhý konšel, Tomáš On-
drák, třetí konšel a Jiřík Hlav-
sa, rychtář vrchní, kteří všichni
podepsali dne 30. listopadu r.
1672 vlastnoručně o tom zá-
pis v gruntovní knize podhrad-
ské.

(Pramen: Archiv země Čes-
ké, poz. kn. Mnichovo Hradiště,

David Krejbich,

Jan Ašlar,

Tomáš Ondrák,

Jiřík Hlavsa.

sign. 34 77, fol. 399.)

Vypsal a v Pojizerských
listech č. 64 ze dne 11. VIII.
1944 otiskl pan Jaroslav
Jihlavec.

byla kdysi ves, pak osamělá selská usedlost, časem panský dvůr u Brádlce.

Dvůr Těšnov - Těšnov

Jako ves se uvádí na panství zviřetickém r. 1465 a 1556. Roku 1583 je zmínka o hajném Vančurovi z Těšnova. V roce 1590 připomíná se Těšnov dvůr s jediným osedlým - sedlákem.

Hajný Vančura z Těšnova.

Asi r. 1664 zemřel držitel gruntu těšnovského Vančura. Tehdy se vrchnost rozhodla, že z tohoto selského gruntu na Těšnově udělá nový panský dvůr. Ještě toho r. 1664 se tu stavěla nová stodola, na niž vynaloženo z panské. Viz stranu 46 a další.

Stavba nové stodoly.

ho důchodu 19 zl. 23 krejcarů.

V příštím roce 1665 podniknuty další stavby na Těšnově: tesařům zapláceno 5 zl. 8 kr. od otesání 68 stonů na nové chlévy, maštal a sýpku, za stavění těchto nových hospodářských budov dostali tesaři (Kračmar, Sejbl, Tarant, Dojčman a Moc) 40 zl. 52 kr., nádeníkům za sekání trav, pošívání došek špejcharu a j. zapláceno 9 zl. 10 kr., za rozličné práce kovářské dány 2 zl., za dílo kolářské 24 kr.; kromě toho kolář Martin Frentzel dostal 30 kr. za nové kolo. Dále na koupeny některé hospodářské nástroje a náradí: 1 nová radlice z menšího braku z Boleslavě za 42 kr., od zámečnicka boleslavského 2 visuté zámky za 39 kr., od železníka z Boleslavě 1 kosa řezací a 1 želez-

Stavby nových hospodářských budov.

Kračmar,
Sejbl,
Tesaři: Tarant,
Dojčman,
Moc,

Martin Frentzel, kolář.

ný kotel za 1zl. 9kr, 1lopata
a 1voršouf za 6kr.

Hospodařiti se tu na pan-
ském dvoře začalo asi ve
druhém čtvrtletí roku **1665**.
Zprvu tu šafář sám vyseká-
val trní okolo dvoru, rolí a za-
hrad a též jiné dílo dělal; do-
kud neměl potahu, dostal po-
lovici na službu pacholka, to-
tiž 1zl. 27kr. Šafář s pohůn-
kem za druhé čtvrtletí měli
služby 4zl. 19kr. a kromě to-
ho 24kr. na maso. Za práce
při hospodaření na novém
dvoře bylo v druhém pololetí
roku **1665** zapláceno seká-
čům od posečení obilí, ječ-
mene, ovsa, hrachu 1zl. 52
kr., od sklizení obilí zimního
(za 21dni po 7kr.) celkem 21zl.
27kr. Za kořeni pro doby-
tek na vánoce vydáno 6kr.,
kováři podhradskému za půl
leta služby toho roku zapla-

ceno 1zl. 45kr.

Toho roku byla také ke
dvoru těšnovskému skli-
zena tráva na seno od grun-
tu **Kalfasovského** ve vsi
Bradci (grunt ten neměl te-
hdy hospodáře), za tu trávu
bylo v počtech peněžitých
panství zvířetického účtová-
no 2zl. 15kr.

grunt Kalfasovského
(Kalfasofský?)

Prameny:

Šimák: „Dějinné paměti ok-
resu mnichovohradištského.“

„Počty peněžité důcho-
dův panství zvířetického za
léta **1664, 1665**.“

Tak jako i dnes, vyšlytli, se již dříve lidé vsnětější povahy. Valeráme o tom doklad, v archivu, města Mladé Boleslavi, kde je zachován originál níže uvedené smlouvy):

Hanus z Bradce

Mates z Bradce

Jirík, pacholka cihlářů

Smlouva Hanuše a Matesa z
Bradce s Jiríkem, pacholkem
cihlařů.

Hanus a Mates ze vsi Bradce, podání jejich milostem páni z Wartemburka, přirnali se, osobně stojíce před panem purkmistrem Pavlem Korišníkem, pány na radhauze v radě, že jsou a těch 50 kop grošů podle přisudku, který se na nich Jiríkovi, pacholku cihlařovu za zranění a schromení jeho stal i také o škody v té při smlouvě dobrovolnou při přítomnosti přátel kterých při sobě s obou stran měli - učinili a to takovou, že jemu k těm padesáti kopám přisouzeným za škody dáti mají 6 kop grošů.

Učiní všeho sumy 56 kop. A tu sumu,
Sign. 2B1 fol. 134 - Smlouvy rozličné. 1475.

Pavel Korišník, purkmistr.

že jemu podle této smlouvy takto zaplatiti mají. Hned při zapsání této smlouvy dali a položili jemu Jiríkovi, pacholku cihlařovu, 13 kop grošů a při sv. Bartoloměji přistím dáti mají po

8 kop grošů a tak při každém sv. Bartoloměji platiti mají po 8 kopách grošů až do vyjití a vyplnění těch 56 kop grošů a tak ještě zůstávají k doplacení 38 kop grošů. Rukojmí za tu sumu slibili rukou společnou a nerozdílnou Jirík Černý, Matěj Hynek a Křištof, vsichni z Bradce. Příjemal je rukou daním Pavel Korišník. Stalo se v radě v pátek před svatým Valentinem 1568 a při zapsání této smlouvy na místě pana úředníka zviřetického podle Hanuše a Matesa byl

Jirík Černý,
Matěj Hynek,
Křištof,
z Bradce

Martin Kašperský z Rájova.
Gedeon, tkadlec.

pan Martin Kašperský z Rájova a na
místě Jirůka, pacholka, Gedeon, tka-
dlec.

Dále pak jsou zaneseny v té knize
smluv z roku 1475, výše zmíněné splát-
ky.

Jaroslav Jihlavec:

Bradlec,
vesnička v nejjihnějším cípu
panství zvířetického, leží na
hranicích tohoto panství s pan-
stvím kosmonosským. **N**ale-
žela k rychtě podhradské, k
níž kromě Bradlce patřily
ještě vsi: **B**itouchov, **D**alešič-
ce, **D**olánky, **C**hudoplesy, **M**a-
lá **B**ělá, **N**ová **V**es, **P**odhradí,
Těšnov, **Z**vířetice.

Před 30letou válkou, v do-
bě jejího trvání a po válce by-
lo na **B**radlci 9 usedlostí: 8 grun-
tů, živností a 1 chalupa. **Z**měny
hospodářů, podmínky ujímání
gruntů bradleckých, po případě
popisy jejich, jsou zapsány ve
staré knize, purkrechtní rychty
podhradské, založené r. 1614 a

vedené až do roku 1677 (Archiv země České, signum Mnichovo Hradiště 3477, folio 171-185 a 391-420.

Sledujmež podle ní osudy jednotlivých usedlostí bradleckých a jejich držitelů a to v pořadí, v němž jsou zapsány ve zmíněné knize purkrechtní.

1. usedlost.

Léta 1598, ve středu, den památky rozeslání 12 apoštolů, koupil jest statek po otci svém Václav Hýbl za sumu 100 kop míšenských.

Pak není zápisů o gruntu tom, až léta 1637, kdy Jiřík Jakubův koupil jej od Jiříka a Paula, pozůstalých synů po nebožtíku Václavu Hýblovi za 100 kop. Roku 1639 zapsána poslední splátka, potom již není záznamů o splácení. V opise berní ruli je grunt uve-

Václav Hýbl

Jiřík Jakubův

Jiřík a Pavel Hýblovi

den pouze jako „Hyblovský“, byl tedy roku 1654 bez hospodáře. Také v knize purkrechtní je označen jako pustý a teprve roku 1665 v soudu zapsáno, že nákladem vrchnosti postavený jest, má se na něj kupec ptáti.

Léta 1665, dne 6. Juny, Jiřík Jihlavec, jsouce z markrabství moravského, avšak připověděvše věrnost a poddanost vrchnosti panství zviřetického poslušně vykonávati, s povolením vrchnosti té a podle prošacování konšelů rychty podhradské ujal grunt po nebožtíkovi Václavu Hýblovi na náklad vrchnosti vystavený, se vším k němu přináležejícím příslušenstvím, na kterýmž Jan Patřín hospodařiti začal, avšak nic za něj nedal, za sumu 115 kop míšenských a to tímto způsobem: vrchnosti náklad na sta-

Jiřík Jihlavec

Jan Patřín

vení učiněný vyjiti má 100 kop a ostatek 15 kop na ouroky zadržalé do důchodu povinné. Od robot a kontribucí, kromě ve žní, do vyjiti roku přítomného se osvobozuje.

Rolí při tom gruntě bylo 6 záhonů, z nich polovina zarostlých, palouky z mezi poli, louka žádná. Do roku 1677 třikráte je poznamenáno, že pro nemožnost Jiřík Jihlavec nic nekladl, že nic se mu neodpisuje, jednou s tím doložením a napomináním, aby s tím snáze rest svůj na liquidati povinný odvésti hleděl.

Jiřík Jihlavec.

II. usedlost:

Léta 1576 koupil tento statek od Paula, syna Němkyně Pekařky Paul, syn Němkyně Pekařky Jiřík Krejčí Jiřík Krejčí

za 160 kop míš. Hospodařil velmi dlouho, neboť teprve léta 1625 Jan Krejčí ujal jej Jan Krejčí

a koupil po svém otci za 130 kop. Jan platil celkem pravidelně a doplatil r. 1650.

Léta 1648 přikoupil druhou živnost po Jiříku Hofmanovi, viz pořadové čís. III., na niž pak též nějaký čas hospodařil, rozhodně ještě roku 1654, neboť podle opisu berní rule drží dva grunty. Jiřík Hofman

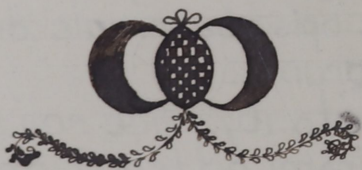
Léta 1672 více rolí s porostlinami od téhož gruntu pojato do obory kosmonosské a Janu Krejčímu za pultřetího provazce v tom místě vykázáno, kde Václav Frynta Václav Frynta sobě má vyměřeno a nově udělaná meze je dělí, k tomu

také druhý kus za humny k
bradleckému rybníčku ležící
vedle hájku, nad týmž ryb-
ničkem panského asi pod
půltřetího strychu vejsevku
Krejčimu dáno jest a mez
udělána z jedné strany, z
druhé pak strany hájek touž
rolí dělí.

Jan Krejčí

Léta 1677 **J**an **K**rejčí, ne-
mohouce již pro sešlost věku
svého i tak manželky své pra-
covati, prodal živnost svou za
90 kop míš. **J**anu **N**ejedlému.

Jan Nejedlý

III. usedlost.

Tuto živnost roku 1634
koupil od **J**iríka **T**ichého Jirík Tichý
Jirík **H**ofman za 220 kop, Jirík Hofman
po složení závdavku měl do-
kládati 160 kop, avšak není
záznamů o splácení.

Léta 1648 přikupuje **J**an Jan Krejčí
Krejčí, viz pořadové číslo II.,
tento grunt, pustý a na rolích
zarostlý, na stavení svedený,
mimo stodoly chatrné pozů-
stalé, za 70 kop ke své dosa-
vadní živnosti. **H**ned roku přiš-
tího, 1649 vejrunek se mu pa-
síruje pro zruinování soldátův,
pak splácí v letech 1650-55.

Avšak již léta 1657 ku-
puje **V**áclav **P**azderník tento Václav Pazderník
grunt, zase jako pustý, kte-
rýž před ním **J**an **K**rejčí v u-
žívání a držení měl, a to za
40 kop. **V**roce 1660 **V**áclav
Pazderník nic klásti nemohl,
poněvadž grunt stavěl a vy-

zdvíhoval, pak několik splátek položil, ale brzy umírá, neboť roku 1664 vdova po něm pro nemožnost nic nekladde, což se opakuje až do roku 1668, kdy je zapsáno, že se má nový hospodář opatřiti. Skutečně toho roku 1668 grunt Václava Pazderníka, pustý a na stavení svedený, kupuje a ujímá za 55 kop Jan Nejedlý.

Jan Nejedlý

IV. usedlost.

Živnost tuto koupil r. 1636 od vdovy Ludmily po nebožtíku ^{Ludmila, vdova po Kristofu Slezákovi} Kristofu Slezákovi Pavel Hýbl za 300 kop. Záznam^{Pavel Hýbl} mů o splacení trhové ceny není. Pavel Hýbl zemřel a Kateřinu, vdovu po něm, ^{Kateřina, vdova po Pavlu Hýblovi} pojal za manželku Václav ^{Václav Šrámek} Šrámek a r. 1649 ujal grunt na stavení hrubě zapuštěný za 115 kop. Po jeho smrti hospodařila vdova ^{vdova Šrámková} Šrámková sama; od roku 1663 pro nemožnost nic nekladla, roku 1668 pro chudobu ještě nic nekladla, aby stavení padlé vyzdvihla a více gruntu nespustila. Doplatila pak v roce 1674.

v. usedlost.

Matěj Hynek

Jan Kaftan

Léta 1609 koupil živnost od Matěje Hynka za 500 kop Jan Kaftan (není záznamů o splátkách). Jak dlouho hospodařil nezapsáno, avšak před zápisem z r. 1653 je poznámka: pustý.

Václav Frynta

Ludmila, vdova po Janu
Kaftanovi

Léta 1653 Václav Frynta z panství Klášterského vzav sobě Ludmilu, vdovu po Janu Kaftanovi, za manželku, ujal grunt pustý a na stavení a rolich od r. 1634 hrubě spustlý a zarostlý za 85 kop, při čemž stanoveno, že poplatky a roboty do 3 let se kupujícímu pasírovati budou.

Léta 1672 od tohoto gruntu půldruhé kopy záhonů do obory kosmonosské jest pojato, za 26 zl. a 30 kr. od Václava Frynty koupeno a z důchodu zvířetického zapláceno jest, že Václav Frynta ma-

je dosti role ke gruntu svému, bez nich býti mohl. Item co pak více role ven z obory na 3 prutech 29 provazcích vyměřených, mezi rolmi dvoru těšnovského Václavu Fryntovi přináleželo, takové role pro níž doložené příčiny též k tomu dvoru obrácené a za ně ode dvora těšnovského v tom kuse nad hájkem těšnovským 25 provazců a v druhém kuse vedle role Jana Krejčího příčních záhonů, jak sama meze vnově udělaná ukazuje, jedno proti druhému ležící čtyři provazce rolí víc a s týmž 29 provazců učinie, témuž Václavu Fryntovi vykázána a vyměřena jsou, a tak jakákoliv role pod mezníky kosmonosskými se nacházející, ta všechna ku dvoru těšnovskému náležeti budou, neb neslušná věc by byla, aby

Jan Krejčí

poddaný své role mezi pan-
skými míti a je pastvami že-
nouce na své role dříve
nežli vrchnosti dobytek u-
žívati a škodu dělati měl, k
čemuž on přistoupíce, dále
nebude moci a aniž chce
dificultivovati.

Václav Frynta platil cel-
kem dobře vejrunky, až te-
prve r. 1677 poznamenáno,
že pro nemožnost nic se ne-
odpisuje.

vi. usedlost.

Tuto živnost koupil po Ja-
nu Benešovi r. 1622 (1632 ?)
za 500 kop Jiřík Resl, příslý
z Moravy. Posledně splácel
r. 1639, pak je zaznamenáno, že
grunt je pustý.

Jan Beneš

Jiřík Resl

Léta 1651 Bartoloměj Mej
ujímá po Jiříku Reslovi ten grunt
od mnoha let pustý, na stavení
svedený a role při něm zarost-
lá za 115 kop s tím, že kontribu-
ce a roboty za 3 léta kupující-
mu pasírovány budou.

Bartoloměj Mej

Léta 1672 od tohoto gruntu 30 zá-
honů rolí a 6 provazců porostlin do obory
kosmonosské k zavřetí přišlo, za kteréž
role a porostliny z důchodu zvířetické-
ho 12 zl. 10 kr. temuž Bartoni Mejovi dá-
no jest.

Bartoloměj Mej prodal r. 1676 ten-
to grunt, ležící podle gruntu Václava
Frynty z jedné strany a Václava
Krejbiha z druhé strany, za
215 kop Janu Čechovi.

Václav Frynta

Václav Krejbiha

Jan Čech

VII. usedlost. ^(chalupa)

Tuto chalupu koupil r. 1629 od Václava Skebry, jehož děti z panství sběhly, za 150 kop Jiřík Nosek. Splátky zaznamenány nejsou. Jak r. 1642 zapsáno, chalupa zůstávala pro tehdejší vojnu pustá a Nosek, který hospodařil v krčmě chudoplesské, byl za chalupu dlužen přes 78 kop. Tehdy přišla krčma chudoplesská k vypálení a Nosek byl přidržěn k tomu, aby alespoň tuto chalupu opatřiti a na ní se živiti hleděl; proto se mu z bedlivého uvážení konšelského srazilo 10 kop.

Roku 1658 koupil tu chalupu Jiřík, syn nebožtíka Pavla Cardy z Kvaskovic (?), poddaný pana Kořenského, za 90 kop, byv osvobozen od robot rozličných rukovětných od actum zápisu až do sv. Jana léta 1659. Carda však nekladl nic, takže

Václav Skebra.

Jiřík Nosek.

Chudoplesská krčma.

Jiřík Carda.

již r. 1659 má se na tu chalupu kupec ptáti a také skutečně toho roku ji za 80 kop kupuje Adam Krouza ze vsi Dolánek, neboť Jiřík Carda, poddaný p. Kořenského, byl z ní mocně vyzdvižen.

Již r. 1661 jest však zapsáno, že Matěj Tkadlec, praví sobě, manželkou a dětmi svobodným býti, avšak poddanost a poslušnost na kanceláři Její Excelence rukou dáním přislíbivše, ujal chalupu za 80 kop; byl do sv. Jakuba r. 1662 od kontribuci osvobozen a do sv. Jiří v robotách v pokoji zanechán.

Brzy nastala zase nová změna: Léta 1664 Jan Cervenka, jsa sobě člověk svobodný, avšak dobrovolně poddanost a pravé člověčenství rukou dáním správci zvířetickému v přítomnosti officirův a konše-

Adam Krouza.

Matěj Tkadlec.

Jan Cervenka.

lův rychty podhradské přislíbivše, ujal chalupu za 80 kop.

Jan Cech.

Ondřej Bolyňa, zedník.

Od něj pak již r. 1671 koupil ji, také za 80 kop, Jan Cech; ani on však tu dlouho nehospodařil, neboť r. 1676 ujímá ji od něho Ondřej Bolyňa, zedník, rodem z Fellmarku (?), který před tím hospodařil v Podhradí, kde r. 1673 ujal živnost, uvedouce se dobrovolným způsobem v poddanost a pravě člověčenství.

VIII. usedlost.

Léta 1629) od Bartoně Regnerta (Rejnerta ?) za 360 kop Mikuláš Horák. L. 1639 zůstává ještě dokládati 170 kop, dalších záznamů o splátkách není, jen poznámka, že grunt je pustý.

Léta 1652 Václav Řihův Krejčí (Krejčí ?) ujal ten grunt spálený a od mnoha let pustý po nebožtíku Mikuláši Horákovi, jinak Šebkovi, za 45 kop. Václav Řihův často pro nemožnost nic nekladl (posledně 1665) a r. 1668 zapsáno jest, že nejsa na něm hospodář má se kupec ptáti. Václav Řihův Krejčí totiž pro sešlost věku svého nemohl již grunt držeti a byl v štěpnici lhotické za opatrovníka. Koupil tedy grunt r. 1668 Václav, syn Davida Krejbicha ze vsi Malé Bělé za 75 kop. Při tom gruntě bylo, i s tím, co ještě lesem zarostlé, ve

) --- koupil tuto živnost ---

3 kusích 9 kop záhonů, dále louky v jednom kuse a palouk jeden, vše asi na 2 vozy sena. Krejbich byl osvobozen od robot pojízdných až do sv. Jana r. 1669, aby tím dřívěji mohl grunt vyzdvihnouti a vystavěti. Jestliže by pak se pomalu měl k stavení téhož gruntu, tedy nějaký fortel obmyslel učiniti nebo budoucně užíval zbytečné výmluvy, bude povinen z přijatých užiteků práv býti tak, aby i jinší sobě vzali příklad.

III. usedlost.

Léta 1617 po tchánu svém Zikmundu Černém koupil tuto živnost Kašpar Buncl za 350 kop mišen. Anna, pozůstalá vdova po Kašparovi měla ještě léta 1627 doplácti 176 kop. Léta 1636 se ohlásila, že žádných peněz neklade pro velikou nemožnost a chudobu.

Od téže Anny koupil tu živnost Michal Kašpar, avšak nemůže se věděti, za jakou sumu a co jest zaudal. Léta 1634 totiž, někdo z lehkovážných vyřezal mnoho listů z těchto knih purkrechtních, na nichž šest gruntů bradleckých bylo popsáno. Pochybnost však jest, aby Michal Kašpar mnoho závdavku splnil, neboť na větším díle převzal na sebe dluhy k placení. Práví sice, že troje peníze gruntovní vykladl, kdo však jest je vyzdvihl, též se nemůže věděti.

Zikmund Černý.

Kašpar Buncl.

Anna, vdova po Kašparu Bunclovi.

Michal Kašpar.

Léta 1638 zázname-
ná na poslední splátka
Michala Kašpara, pak
již není o tom zápisu.

Všechny grundy, uve-
dené v opise berní ruli, lze
poměrně snadno identifi-
kovati podle purkrechtní
knihy, vybývá jen jediný grunt,
v berní ruli označený jako

Kalfavský grunt (Kašparovský)

„Kalfavský“ (?); jde tu zřej-
mě o tento grunt Kašparov-
ský, který tak zkomoleně
je v berní ruli zapsán. Podle
toho byl tedy r. 1654 bez ho-
spodáře. V purkrechtní knize
je skutečně poznámka, že
grunt shořelý a do r. 1665
pustý.

Bartoloměj Mej.

Teprve r. 1668 je zápis
o tom, že koupil a ujal Bar-
toloměj Mej grunt pustý, ro-
le na větším díle zarostlá, po
nebožtiku Michalu Kašparo-

vi za 60 kop. Nový hos-
spodář, aby do dvou let
týž grunt mohl vystavěti a
role zarostlá vykopati, jak
byl povinen, osvobozen byl
od robot všelijakých ode
dne zápisu na tři léta a od
rozdílných kontribucí na půl-
třetího léta.

Ke gruntu náležely dva
kusy rolí, všechny 9 kop zá-
honů, louka a palouček na
1 vůz dobrý sena, lesa dubo-
vého a jiného rozličného dří-
ví 12 provazců a druhý les sa-
mého dubového dříví 6 pro-
vazců, oba ležící mezi polmi
téhož gruntu, pak studnice
na gruntu Václava Říha,
nyní syna Davida Krejbicha,
k společnému užívání.

Václav Říha.

David Krejbich.

Zápisy staré knihy purkrechtní, uložené v archivu země České, zachycují nám stručně poměry vsi Bradlee a jejich usedlíků v tomto z nejsmutnějších období českého národa. **L**íčí jej sice celkem suše, přece však lze si z nich učiniti dosti plastický obraz života české vsi v těch těžkých dobách. **C**o smutku a neštěstí, co slz, nářku a hrůzy, co bídy a zkázy hospodářské i mravní se skrývá za těmi prostými slovy a větami písařů knihy purkrechtní.

Vpředu vypsali jsme historii jednotlivých gruntů bradleckých. **V**šimněme si nyní vsi jako celku.

Zachovalo se nám velmi málo zpráv z poč. 17. století a nemůžeme tedy podati obraz vsi z doby před

tricetiletou válkou. **V**ždyť, jak zapsáno, jest v knize purkrechtní, v létu 1634 od některého lehkomyšlného člověka v tu konfusi vojenskou vyřezány byly ze zminěné knihy listy, na nichž popsáno bylo šest gruntů bradleckých. **B**uly teprve později učiněny dodatečné či nové zápisy o těchto gruntech.

Uvádějí nás tedy zápisy purkrechtní přímo doprostřed dlouhé té války, jejíž účinky, přímé i nepřímé, nejtěžší počaly působiti na poměry v Bradli asi od roku 1634, kdy kurfiřt saský s armádou svou nepřátelský vpád učinil do tohoto království České. **R**okem 1639 převážnou většinou přestávají zaznamy o splátkách, vejrún-

kách, což lze snad považovati jako důkaz, že v těch dobách nefungovala zplna správa panství pro poměry válečné; ty trvaly, někdy v plné své hrůze, někdy snad poněkud mírněji, až do uzavření míru vestfálského.

Všechny grunty bradlecké s jedinou výjimkou gruntu Krejčovského, za války třicetileté hrubě spustly, většinou zajisté pro zruinování od soldátů; role pustla, mnohá stavení shořela, byla vypálena, svedena, nebo byla na spadnutí. Někde hospodář zemřel a pozůstala vdova nestála sama hospodařiti, jinde snad celá rodina zahynula nebo sběhla. Měla tedy vrchnost mnoho starostí s tím, aby tyto grunty nově osadila; proto tak často ta poznámka, že se

Grunt. Krejčovský

má kupec na grunt ptáti. A tak již během války přicházejí noví hospodáři; některé z nich postihuje osud jejich předchůdců, takže tu dlouho nepobyli, jiní se však déle udrželi, oni či jejich potomci. U jediného z nich jest udán původ poznámkou, že přišel z Moravy; ostatní patrně pocházeli z jiných vsí zviřetického panství.

Jen jeden rod — Krejčů — pře-trval třicetiletou válku (po ní však na Bradci vymřel). Jan Krejčí byl také jediným z hospodářů bradleckých, který po celou válku téměř pravidelně splácel vejrunky. Snad šťastná náhoda ušetřila jeho grunt otcovský násled-

Jan Krejčí.

ků válečných, snad mu usnadňovala hospodaření i ta okolnost že měl za manželku **Ludmilu Vančurovou**, dceru či sestru držitele nedalekého dvora těšnovského.

Po skončení války byl pohyb usedlíků ještě větší. Na spustošené grunty usazují se další noví hospodáři; v letech 1648-1677 celkem 10 hospárů na 8 gruntech selských a 6 se jich vystřídalo na jediné bradlecké chalupě. **J** původ nových usedlíků je pestřejší: **T**kadlec a **C**ervenka, dva lidé svobodní (ať skuteční či domnělí), a pak **J**ihlavec z markrabství moravského dali se dobrovolně v poddanství vrchnosti panství zvířetického rovněž tak **B**olyna, rodem z **F**eldmarku (?), který před příchodem na **B**radlec hospodařil již několik let v

Podhradí; ze sousedního panství klášterského přišel **F**rynta, přechodně tu hospodáři **Č**arda, poddaný pana **K**ořenského.

V několika případech (v jednom určitě, ve dvou pravděpodobně) soused ujal a přikoupil ke svému gruntu ještě sousední, zpusťl, a pak nějaký čas hospodařil zároveň na obou.

Míru spustošení naznačují změny v cenách gruntů: byly-li některé grunty před válkou, nebo ještě na jejím počátku šacovány za 500 kop mišenských, klešá po válce jejich ocenění na pouhých 115, ba až na 85 kop, takže písař uznal za vhodné v knize purkrechtní v jednom případě toto poznamenati: „**L**éta 1660, 16.

Febr. v soudu řízeném na zámku zvířetickém se vynalezlo, že týž grunt někdy za 500 kop míšenských šacovaný, jsoucě pustý a zkažený, od rychtářův a konšelův byl léta 1651, 9. Febr. za sumu 115 kop míšenských Bartoloměji Mejovi k ujiti šacovaný a tak o 385 kop méně než za starodávna, co by z toho náleželo, nic na registrách zaznamenáno není, aby se tu žádnému škoda nestala."

Vyhořelá a i některá hrubě spustlá stavení bylo ovšem třeba nově vystavěti. V letech 1660-69 bylo na Bradci obnoveno nejméně 5 stavení, z nichž jedno na náklad vrchnosti bylo vystavěno, ostatní pořizovali hospodáři, dosavadní i noví, svým nákladem. Možná, že po válce bylo

Bartoloměj Mej.

ještě více nových stavení postaveno, jistě však všechna stará stavení potřebovala důkladných oprav.

S tím bylo spojeno mnoho práce i nákladů, rovněž tak i s vykopáváním spustlých, zarostlých rolí. Bylo proto nutno, aby vrchnost ve svém vlastním zájmu vyšla vstříc novým usedlíkům a ulehčila jim svízelné počátky nového hospodaření v dobách poválečných. Snahy tyto jeví se v různých úlevách, zajištěných novým hospodářům při ujímání gruntů, v osvobození od rozličných robot a kontribucí na delší či kratší období, patrně podle míry spustošení ujímaného gruntu.

J při tom ovšem těžko se hospodářilo v oněch rozvrácených poměrech po válce, kdy se hospodářský ži-

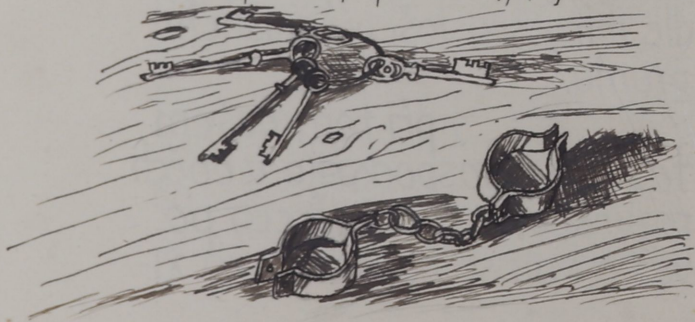

vot jen ponenáhlu zotavoval z brozné své zkázy. Důkazem toho jsou nejen případy odchodu, změny hospodářské, dosti ještě časté, ale i neplacení ročních vejrunků pro nemožnost, pro velikou chudobu, stále čteně se vyskytující.

A tak 30 a snad i více let po skončení války lze ještě citelně pozorovati pustošivé její účinky.

Ze staré pozemkové knihy vypsal a sestavil Jaroslav Jihlavec, v každých dobách okupace.

Poznámka: Číslování gruntů, jak je provedeno v tomto pojednání, značí pořadí, v němž jsou tyto grundy zapsány ve staré purkrechtní (t.j. pozemkové) knize. Nemá tedy toto pořadové číslování vůbec nic společného s čísly popisnými (konskripčními), které byly zavedeny teprve asi v r. 1777. - Jihlavec -

d roku 1678^{*)} nemáme zatím o bradli žádných zpráv více než 100 ktl. Rodiváme se proto krochu po nejbližším okolí.

Kosmonosy.

Tvrz — Zámek.

(Z knihy Augustina Sedláčka: „Hrady, zámky a hrady království českého.“ — Díl X. — Boleslavsko. Vydalo v nakladatelství Trant. Šimáčka, v Praze r. 1895)

V Kosmonosích povstala tvrz, teprve v XVII. století, protože před tím tu byla pouhá ves, která buď k Jirčicům nebo k Boleslavi patřovala. Marta Krajčová z Veselice nazývá se po prvé r. 1576 seděním na Kosmonosích, poněvadž státek ten od manželky svého Arnošta Krajče držela, ač teprve r. 1583 je Arnošt s knížky Kosmonosy v nově vystavěnou formálně prodal a ve desky zemské vložil. Po odprodání Boleslavě stala se tvrz Kosmonosská sídlem panství, které po r. 1628 prodala je Eva, hraběnka z Hohenlohe, rozená Valdašteinka, i s Kosmonosy, městem Králiky a městečkem Mladkovem, známému valemku Gofrydovi Jindřichovi hraběti z Pappen — hesmu. V bitvě u Lipska, nebo Lützen dorazil s jízdou svou na bojiště právě v ten čas, když se přerušil blonilo na stranu Švédové a tímto jeho ústoku snad by se bylo podařilo obrátiti přerušiti na císařskou stranu, kdyby ho nebyli postřelili. Zemřel na zranění 7. listopadu a pochován je v klášteře Strahovském. Umuřuje, poručil manželku svou a syna Wolfganga Adama knížeti Tyrolskému. Syn dosév let svých, oddal se službám vojenským ale záhy téh života svého ukončil. Roku 1647 dne 30. června, jsa na obědě u hraběte Kollareda, velitele měst Krájských, nepohodil se s generálem Golcem tak, že se vyvalil na souboj. Přes to, že velitel kopal město *) viz stranu 69. : Spor Václava Trnky a Bartoně Heje.

Kosmonosy.

Tvrz Kosmonosská.

Marta Krajčová z Veselice.

Arnošt Krajč.

Eva, hraběnka z Hohenlohe.

Králiky.

Mladkov.

Gofryd Jindřich, hrabě z Pappenheimu.

Švédové.

Kláster Strahovský.

Wolfgang Adam, hrabě z Pappenheimu.

Hrabě Kollaredo.

Generál Golc.

Marie Ester z Hřischinu.

Kateřina z Trautwandsdorffů.

Heřman Černín, hrabě z Chudenic.

Zikmund Gustav hrabě Hazán z Harasova.

Josef Č. Kerner.

Hrabě Humprecht Jan z Černína.

Kostel sv. Kříže.

Francesco Carrati.

Josef Jelínek, řezbář.

upravili, přece se dostali na hrady a tu Rappenstein zastřelen. Posledním svým pozemem odkázal Kosmonosy Marii Ester z Hřischinu, rozené z Geran, která se vdala za Kateřinou z Trautwandsdorffů (zastavovací Althamovou) r. 1650 tak se poročala, že jí stálek Kralický, již obvenením zavazlený, stádně pustila. Cile téhož roku prodala také Kosmonosy se zámekem a všemi příslušenstvím Heřmanovi Černínovi, hraběti z Chudenic za 120.000 fl. uh.

V rodu Heřmanově zůstaly Kosmonosy se zámekem, lehda od kamene do čtyř úklů vyřazeným a síndelem pokrýným až do r. 1738, kdež pro dluhy věřitelům odhadány byly. Dostaly se Zikmundovi Gustavovi hraběti Hazánovi z Harasova (1740), potom od r. 1760 do rodu Hartnického a od r. 1804 až do naší paměti (k. j. 1895) byly v držení rodu Hirsbachského.

Josef Č. Kerner ve své knize „Pojízdi“ - Příručce pro turisty, cestující a milovníky domova - (Vydal Klub českých turistů - odbor Mladá Boleslav v roce 1947), píše o Kosmonosích na stránce 109-113 slovo:

Město leží v zahradách na levém jižním svahu cedíčového bradla, které vyhlíká od řady k jezere. Má 4.600 obyvatel, měšťanskou školu, stanici autobusů ČSD. Železniční stanice Josefův Děl - Kosmonosy 4 km, Mladá Boleslav, místní nádraží 2 km. Městem prochází od jihu k severu silnice, a od západu k východu, okresní silnice.

Přesídlováním vrchnosti mladoboleslavské v XVIII. věku do Kosmonos, zůstala a držela osada na čas slávu Mladé Boleslavi. Rozvoj zahájili Černínové z Chudenic, když koupili panství roku 1650, později stavební činnosti. Hrabě Humprecht Jan z Černína, slavný r. 1670-74 kostel sv. Kříže podle plánů Francesco Carratiho, stavěle Černínského paláce v Kráze, jako první barokní stavbu na Boleslavsku o prostoru pilastrového řádu s obloukovými pásy, dělicími klenební pole. Křížová s dvěma oratořemi v patře a architektura mramorového oltáře s vyklenky působí ladnými, měkkými a vzpornými línami harmonickým dojmem. Vnitřní výzdoba chrámu protáhla se a změnila až do polovice XVIII. století a jest dílem domácích, kteří mezi nimi vynikl řezbář Josef Jelínek. Jarovně

se stavbou kostela vyrostla v Kosmonosích stáhlá zvonice podle plánu téhož italského stavitele.

Heřman Jan Černín, plně plně přání dovozoval piastry, aby zůstali v Kosmonosích katolickou školou dal postaviti k tomu účelu kolejni a spolní budovu při chrámu sv. Kříže do které je uvedl r. 1694. Při koleji vystavil pláštíky stavitel dvě věže. Tyto barokní kavalír stávi podle návrhu Giovanni Aliprandiho velký zámek, na místě starého zámku krapivského v l. 1703-9. Ustlechtila stavba o rohových věžích uzavírá obdelníkový dvůr. Hlavní průčelí ve východním křídle má pěkný portál do prostorného vestibulu, z něhož vedou schody do prvního patra do před síně, z níž se vchází do předlového sálu, vysokého přes dvě patra. V něm jsou nástěnné a stropní malby z XVIII. století. Jižní křídlo a věže přistaveny až r. 1835-6. Dnešní úprava je z počátku tohoto století. Od zámku ke kostelu řídno široké lipové stromoradi.

Lovecké kratochvíli panstva sloužila obora s rondely.

Až současně se zámekem byla postavena Loreta s ambity a kaplí sv. Martina, kde stával zašlý kostel sv. Martina, připomenutý již ve XIV. stl. Plány dodal opět Giovanni Aliprandi. „Svatá chýše Loretská“ má podobu křehle a je na všech stranách slukou bohatě okrášlena. Každá sokl vystupují ploché pilastry, jež nesou kladi a arkády. Kezi pilastry jsou vyklenky se sochami, v dolních starozákonních mužové, v horních světkyne Sibylly. V plochách mezi pilastry reliéfy znázorňují výjevy ze života L. Marie. Uvnitř je kaple s oltářem a na něm vypravovaná socha mouřenínské L. Marie. Na stěnách jsou napodobené vlytky šerek. Kaple sv. Martina má porouchanou ovalnou kopuli. Kod ní je hrobka baronů Klingrů. Pohledy na Loretu a sousední zvonici vyvolávají v turistovi dojem Itálie přenesené do Čech. Zvonice je význačnou kulisou na obraze Kosmonos s pozadím Bavy. Černínové založili v Kosmonosích remeslnické bratrstvo jeho členové byli osvobozeni od roboty a spravovali se jako samostatná obec až do r. 1848. Udem bratrstva byl Josef Jelínek, znamenitý sochař XVIII. stl. Všechno průběžství Lorety je v chatrném stavu a velmi sešlé. R. 1942 přitla se část ambity a soušiny nováží se na tyralu křbitoví.

Tak jako Černínové založili stavbami a lašinskou školou základ kulturnímu rozvoji Boleslavsku, tak zase jejich nástupce, hrabě

Zvonice.

Škola piaristů.

Giovani Aliprandi

Zámek.

Obora.

Loreta.

Kaple sv. Martina.

Kostel sv. Martina.

Svatá chýše Loretská.

Hrobka baronů Klingrů.

Remeslnické bratrstvo.

Josef Jelínek, sochař.

Ambity.

Hrabě de Bolza.
 Tkalcovna a tiskárna bavlny
 Štíft
 Josefsthál
 Hrabě Valdštejn.
 Jan Josef Leitenberger, tkadlec.
 c.k. továrna na kaliko a kartoun.
 František Leitenberger
 Minoristé.
 strojní bavlnářská pŕádělna.
 Ignác Orlando
 Bedřich Leitenberger st.
 Zemský výbor v Praze.

de Bolza, pocházející z Itálie, kladl základy ke hospodářskému rozvoji kraje. Roku 1763 založil v Kosmonosích tkalcovnu a tiskárnu bavlny a postavil pro ni rozsáhlou budovu, která by se později pronajala přesimů polnímu pluku číslo 36. Klade polestavi na pŕichovovací ústav pro děti plukovních gáristů, obdělala návoz štíft. Lodiak Hrdáur stal se pŕíkopníkem bavlnářského pŕemyslu v Čechách a roznesl jméno města po světě. Zároveň se zavodem kosmonosským zakládá Bolza bělidlo a barvírnu při řece, kterýžto závod dostává po něm jméno Josefsthál. V kosmonosském závodě pracovalo se na 30 stavech a pro něj pracovalo ještě 400 tkalců v obci a v okolních vesnicích. Tkaly se barčety, plátno, šátky, ale nejvíce kartouny. Čiři rukodělně vyrobenou dodával z počátku hrabě Valdštejn, který jny zavěd na svém sousoctním pánství správání bavlny. Roku 1770 Bolza postavil pro velkou konkurenci pŕáci, ale když našel společníka v Augsbargu, který přivlel do tiskárny čiři mistry a zavěd rŕiřna zlešení, závody se se prospívaly. Ale vypukla r. 1778 pŕuska válka, čiřinci vykářání ze země a závody utrpěly těžké škody. Roku 1782 Bolza zemřel, podnik pŕocháři rukama nájemců, ať roku 1793 vstupuje do dějin kosmonosského podniku Jan Josef Leitenberger, zkušený a podnikavý tkadlec od Litoměřic. Kupuje Bolzovu c. k. Dvůrnu na kaliko a kartoun, ale odevzdává ji synovi Františkovi, který kupuje r. 1797 za 2.000 r. budovu bývalého kláštera pŕiřivstie a pŕisuje v ni tkalcovnu. Tehot r. 1784 přestěhovalo se gymnasium do klade Polestave a ten nej přestá do rukou polestovských minoristů, které zote nic nepoužalo. R. 1799 pracuje v Kosmonosích jako velka novinka, strojní bavlnářská pŕádělna, neboť ar dosud se sprádala bavlna ručně, čímž se zaměstnávaly v Čechách deseti tisíce pŕádeln. Ale r. 1814 ruši se strojní pŕádělna a pŕiře kupována, kŕeměr v Anglii. Leitenberger měl pŕěrti že našel spolehlivě a zdatně spolupracovníky. Ro jeho smrti, r. 1825, vedl podnik jeho společník a svákr Ignác Orlando pro nerletitě deti. Budoucí majitel syn Bedřich, pŕocestoval Evropu a pobył rok v Anglii. Ujal se vedem podniku r. 1833 a zmodernisoval ho v duchu doby. Rovním činem bylo, že soustředil oba závody do jofsova Dolu, kde se podnik dále vyvíjel. Kala část kartounky pŕestala v Kosmonosích a do r. 1867. Vyvalou kolež koupil zemský výbor v Praze, pŕistavěl druhé patŕo a pŕičtil v Kosmonosích zemi-

sky ústav pro duševně choré, čímž nastala v dějinách obce nová, lepší doba; časem pŕistavovány nové budovy a pŕisena rozsáhlá zahrada. Ve štíftu pŕisena obecná škola a po ni ústavní dŕmí pro ženy duševně choré. Dnes jsou v budově byly. Roku 1905 koupil pánství šestitní velkopŕemyslník, baron Otto Klinger, který obnovil zámek do mynější podoby. Pozemková reformou bylo pánství zmenseno na dvůr v Kosmonosích. Architekt Weyr prodal velkostatek roku 1940 firmě COSMANOS, spojné závody šestitní a tiskárny kálek v Josefově Dole. Roku 1945 byly závody znárodněny a v severním křídle zámku pŕisena městanská škola. — Obci

Zemský ústav pro duševně choré.
 obecná škola.
 baron Otto Klinger.
 Pozemková reforma.
 Dvůr v Kosmonosích.
 Architekt Weyr.
 Měšťanská škola.

Josefov Důl

pŕe Josef Č. Keiner v tom samém spisku na str. 1267 toto: Josefov Důl vznikl v minulém století z úřednických a dělnických budov textilní továrny. Hrabě de Bolza, majitel kosmonosského pánství, založil pole bělidlo, barvírnu a tiskárnu kálek, vedle hlavního závodu v Kosmonosích. Továrnu koupil v r. 1793 Jan Ignác Leitenberger a odevzdal ji synovi Františkovi, který ji znamenitě vylebil. Ko něm ujal se podnik syn Bedřich, který r. 1833 soustředil skoro celý podnik v Josefově Dole, kde postavil vodní turbínu o 81 k. s., dotanou ze Švýcar, odkud koupil i první trojbarevný válcový stroj biskarský. Úřjal chemiky a mechniky z Francie a ze Švýcar a docílil se ve deseti letech pŕořba recytnasobila. Roku 1852 postavil první pŕární stroj, další válcové stroje biskarské a pŕoču stroje pŕušlektřevacích. Zemřel r. 1854 ve věku 53 let, svobodný. Lodiak zedělil synovec, také Bedřich, synek z důstojnické rodiny, který měl jte jiné zájmy, pŕestoval politiku a s kvěly společenský život, opatřiv si baronský titul. V Josefově Dole postavil u továrny zámek a obklopil parkem se sochami. Jelikož v závodě pracovali zdatní a oddaní úředníci, závod prospíval a vyrobky zaplavily svět. Roku 1905 byl podnik akcionován pod firmou COSMANOS, spojné závody textilní a tiskárny kálek v Josefově Dole. Krise v bŕicátých letech, vedla ke zastavení výroby roku 1932. Obnova byla ve zmensenením (americký) rozsahu. Obec koupila roku 1926 zámek, s parkem a pŕičitba z něho obecní dŕm, který zasluhuje prohlásku. Sochy v sadě pŕočil pŕařský sochař Tomáš Sejdán v druhé polovině minulého století (Živa, Voda, Elvo pŕo nich pŕočasi, Merkur a t. d.). V pŕeloni sŕane pod budovou sviti krabka Lei-

Josefov Důl.
 Hrabě de Bolza.
 Jan Ignác Leitenberger.
 František Leitenberger.
 Bedřich Leitenbergerst.
 Vodní turbína.
 Trojbarevný válcový stroj tiskářský.
 Pŕární stroj.
 Bedřich Leitenberger ml. baron.
 Zámek.
 COSMANOS, spojné závody textilní a tiskárny kálek v Josefově Dole. KRISE.
 Zastavení výroby.
 Obecní dŕm.
 Tomáš Sejdán, sochař.
 Hrobka Leitenbergů.

Pomník padlých

tenbergrů. Pod kapli je pomník padlých v první světové válce.

Roku 1945 byl podnik znárodněn. - Z Josefa Dola vykoupieme cestou lesem na pláni do osady

Bradlec.

Bradlec

okres Kruchovo Hradiště. Stavění vroubí silnici se které se dává krásný pohled k severu a západu. Obypateli pracují na svých polích, v kamennolomech a v továrně. Silnice přechází na hranicích okresu v cestu, po které kráčíme k východu, podél plotu ústavu pro duševně choré, až na státní silnici. Uhneme po ní spravo sarchu do města Kosmonos, které nemá náměstí, jelikož vyrostlo z vesnice.

Kosmonosy.

Josef Důl.
Josef Jeník, úředník.

V pamětní knize Josefa Dola čteme o historii kaměnské obce napsané Josefem Jeníkem, úředníkem u fy. COSMANOS, krátce před jeho smrtí v r. 1925:

Obec Josefův Důl leží v údolí na levém břehu říavy. Byla ordinována katolickými obci Deblu, Kralovicem. Bylo tu několik domků, jejich majiteli byly rodiny: Becky, Bryka, Kral, Noe, Kucery, Kosalka, Rudolfa, Tulce. Od těchto Leitenberger, domky zbořil až na tři: chaloupku č. 12 - bývalou hájovnu, budovu o jednom poschodí č. 11a nynější hostinec č. 6, který později vyhořel a několikrát byl přestavěn. Úředníci továrny bydleli v domech na dvoře továrny a v Olejné, upravené na byty, kde také umístěna v r. 1865 otevřená soukromá tovární škola. V roce 1874 návrhem ministersva školství z 13. III. 1874 č. 3079 dano škole právo veřejnosti a v 1878 výnosem zemské školní rady z 30. IX. 1878 č. 14907 uznána obec za samostatnou obec školní.

První obytné domy postaveny u cesty k Bradleci (č. 14. a 15. ve III. pádě). Postupně postaveny domy další, v roce 1903 postavena vila č. 31 obývaná ředitelem továrny a poslední tři domy č. 33, 34, 35 postaveny v r. 1929. Ke kterým obytné budovy postavil majitel továrny, p. bura vilu č. 14 postavil inž. Baffrey a vilu č. 21 prokurista Wergart; stavební náklad byl jim však továrnou zručen a při jejich odchodu splacen, takže i ty pladli majitel továrny.

Do r. 1865 postavil Leitenberger v parku zámek pro své obydlí. Dříve bydlel

Ing. Baffrey.
Wergart, prokurista.

* Zámček.

X v domě č. 9, na němž až dosud je věšička s hodinami.

V r. 1872 započalo vyjednávání o dluhu místní obce od obce katolické a odliška provedena v roce 1873 za uradování mistodříteleho rady Sprenglera, okresního hejtmána v Hlávě Bolešlavě. Krávní záležitosti odlišky vyřizoval Judr. Rilke, advokát z Prahy, svagr barona Leitenberga. V samostatné obci, kromě šefa a starých příslušníků, neměli zaměstnanci továrny domovské právo. Kvůli, jenž se svolením barona bylo domovské právo uděleno, byl Bedřich Baffrey, syn inž. Baffreye, aby nemusel k plnění vojenské povinnosti do Francie, kam Baffreyové příslušeli.

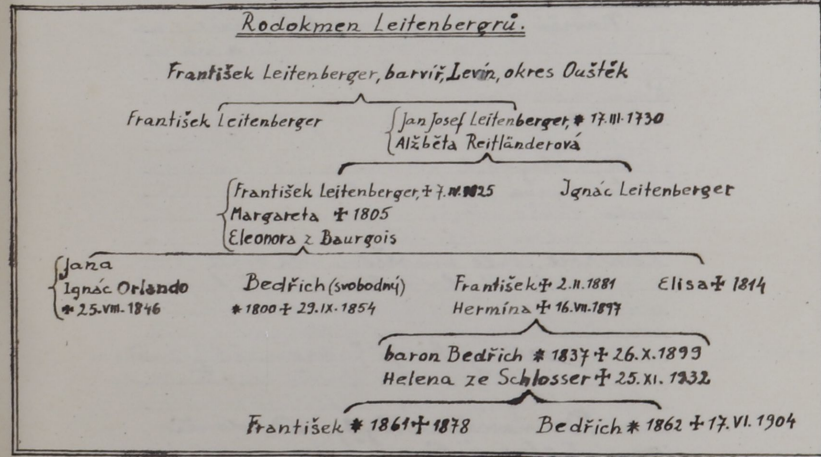
Sprengler, okresní hejtmán.

Judr. Rilke, advokát.

Bedřich Baffrey.

Když myslalo Rakousko mařerem, že cířinci v Rakousku bydlící musí si opatřiti příslušnost v některé obci v Rakousku, jinak, že budou vyprozeni, nastal mezi příslušnými těmci v Josefově Dole zaměstnanými, poplach. Baron Leitenberger přijel jejich kategoricky odmítal, což činili i obce okolní, kde se o příslušnost ucházeli. Teprve po několika letech se svolením baronovým přijaty do obce rodiny: Steppesova, Hessova, Sennewaldova.

Rodokmen Leitenbergrů.

Poslední majitel továrny, Bedřich Leitenberger Bedřich Leitenberger, zahynul ve věku 42 let při automobilové nehodě 17. VI. 1904 a rodina vymřela po něm.

Bedřich Leitenberger byl vše kavalírem, meči přímyslníkem a obchodníkem. Sídlil na zámku v Lypě nad Labem. Lanství Lysá bylo Lypě nad Labem.

pro něho koupeno. Dojížděl do prefora Dolu velmi zručně a když ložárna pískal. Nestaral se o výrodu ani o obchod. Následky se brzy dostavily. Kavaleršský jezd sál, mnoho peněz. Nedostatečným dozorem v obchodě i v ložárně rapidně klesal výnos. Ani jménem Ernesta Sternwitz, bývalého rybníkáře, u dragounů, který s oblibou povoloval na místa důvěřivých vysloužilých vojáků, šikovale, nemohlo zabránit blížícímu se úpadku. Po tragické smrti baronově vyšlo nejvíce v jaké situaci se ocitla rodina, která již úpadku zabránit nemohla. Příšlo do prodávky panství i ložárna, kterou v roce 1905 převzala se vším co k ní patřilo, vídeňská společnost za velmi nízkou cenu, takže i tu byla rodina očišena.

Mezi Bradlem a Mladou Jolostavi je písčová planina, zvaná

Radouč.

Radouč.

J. Č. Kerner.

J. Č. Kerner píše ve svém průvodci na str. 106-107 o Radouči toto:

Návsi spadá na západ k Jizvě; na severu a jihu je odděleno roklenní a na východě se sklání mírně do roviny. Bylo kdysi zalásněno pak osáeno živostkami a křovinami, ale nic se nedarilo. Jsouc zbytkem 10. pásma, křídového je složeno z jílu, pokrytých pískem a štěrkem. Okolí prachu živí suchem ale jil nepropouští vodu, takže návsi bývá v dobách vlhkých vodou prosáklá a udržuje i v suchém roce jisté množství vlhkosti pro rostlinstvo. V jeho dolcích a příkopech, vojáky vyhloubených, tvoří se tůňky a křátkůvky, v nichž se nalézá na jare krásný, skácí korýš zábronožka sněžná. Dají se tu proto dobře rostlinám vlhkopílným, ba i některým bahenním. Do nedávna byly na Radouči jen dvě státní tůňky. Nyní vedají se na západě a severu skupinky stromů, které vysadili vojáci. Mezi Lindami je pomník vojáků padlých zde v 18. století. Západní svah k silnici je vysezen borovicemi a chráněn jako botanická rezervace. Snávsi je pěkný pohled na

*) druh kopce.

Zabronožka sněžná.

Lindy

Pomník padlých.

Botanická rezervace.

onešto a do údolí Jizery se zříceninou kradu Kichalovic. Páslas část pod Lindami je porostlá rostlinami suchomilnými i pískomilnými, rostou tu i různé drubky. Přicházíme-li na jare do města, zdá se nám, jakoby země krušickou posypana byla. Původem toho je drobnokvětá osička jarní. Posedají prozrazují se již z dale červenou barvou porosty štolku menšího. Vácnosti jest devaterník úzkolistý, který podle zede a pakli na Borku. — Modrou značku nalezneme pak až na níže kamenné kradě s kamenným křtem uprostřed opuštěného křbitovního, tam pochovávali před sto lety dělníky, protestanty přistěhovalé z Elzaska. Modrá n. překrývá okružní silnici a stouhá s tří kolm bývalého domu na návrší Borek, kde je rozcestí. —

A nyní si oděláme s J. Č. Kernerem v průvodci str. 107-108, krásný geologický výlet do lomu na Bradle

Od rozcestí stoupáme dále k severu kradě vrchní avocnou alejí, vpravo do ra se zblýtky rondelů z XVIII. stol., vlevo výhled na středohorí s nescelými ho mlami a křehy. Cestou poubají již pozornost celočové lomy, křátime však až do vsi. —

Bradlec, většinou dělnická ves, táhne se podél silnice na Bradle, křehé vytká od vsi na západ k Jizvě a spadá do roviny na jihu a severu. Zvláště pohled na sever u studny je krásný: divák má pod sebou široký, pěkný kraj; v jeho modravé zeleni svítí nescelá stavení, míleci v dáli pod kradbou jestěda, Jizerský ch. hor a křkonat.

Robníci v Bradle zanechali před více než sto lety orby, aby dobývali ze země cedle na šterkování a šterování silnie, na dlatbu a k něčím stavebním. Lomy zabírají plan na jil od vsi. Arnice, barvy macruenale od železa, jest větraly cedle a spras a vyvíkají širodnosti nad sousedními písky. Cedle je 30 až 50 cm, ale někde i 2 m pod

Michalovice.

Osivka jarní.

Devaterník úzkolistý
Borek.

Hřbitůvek.

Geologický výlet do
lomu na Bradle.

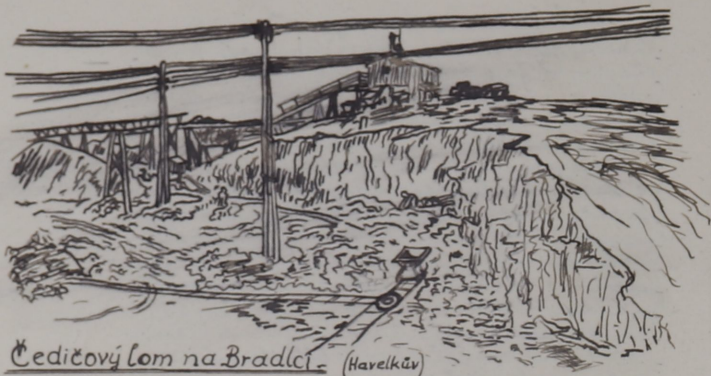
Obora.

Zbytky rondelů.

Bradlec

Počátek lomařství

Čedičový lom na Bradci. (Havelkuv)

ornici a tvoří vrstvu 5-7 m vysokou, pod níž se nachází jíl, opuka nebo pískovce. Pískovce vystupuje na denní světlo i na bočních pláních. Čedič se časem vybere na otevřeném místě a lom se rozšíří do sousedství. Pod vylámaným čedičem shromáždí se na jílém vodě, která je tu nepříjemným hrotem. Očištěná místa práce se pokud mátno zase zemitelství. Lámáním kamene rozrušil se povrch země a na byl dnešní nerovné dolové tvárnosti. Těsním se tu dají.

Vavroušův statek

Abychom si prohlédli lomy, jdeme po silnici vjí ke statku Vavroušův a projdeme nádvořím za humna (průchod do dolů). Vidíme čedič rozpukaný v krápnové sloupce, postavené kolmo na bývalý povrch. To jest nejčastější způsob puštění čediče při tuhnutí vyvěřelin na chladném vzduchu. Čedič je na lomu barvy šedocerné, ale na vzduchu se potahuje při oxydácím železa. Žilkaný kámen se třídí na místě na šterk, na dlatěbní kůstky a na kámen stavelní. Dlatěbní kůstky se odvářejí lomu na místo spádku. Na spádku se čedič dle malého poměru. Šterk se dopravuje vozíky po úzkokolejné dráze do drtiče, kde stroj, poháněný elektřinou drtí (máčká) kámen. První drtič zde byl postaven roku 1925, až do té doby se pracovalo kámen námáhavě ručně. Rozmáčkany kámen se třídí na čedič několika velikosti, jak se ho používá na asfaltování a betonování silnic

První drtič.

a na povrchovou úpravu válcovaných vorovek. Cestou vidíme porůznu řetěz čedičové koule, které vyharoval kráter před výronem žhavé lavy, nerostne. Koule vydrží se z opukového obalu jako tvrdé jádro z měkké slupky.

Čedič se lámá také na druhé straně bradleckého návrší, t. j. na severní straně v Těšnově, kde bývala též cihelna. Lomy tam jsou opuštěny, čedič nebyl dobré jakosti, a po nějaké činnosti zůstal tu nevábný a neplodný povrch. Také na východ od Kosmanova jsou jamy, vodou naplněné, kde se dříve lámal čedič. Nyní jsou tam ovocné stromy, kterým se dají dobře v půdě vzniklé rozpadem čediče. Pod Sadou, na okraji louky je rybníček, kde před lety stáli koupaliště. Samotné město Kosmanov spočívá na čediči. Ovšem pod kapli sv. Martina jsou již černavé

Těšnov - cihelna-lom

Koupaliště

Kaple sv. Martina
Vznik čediče.

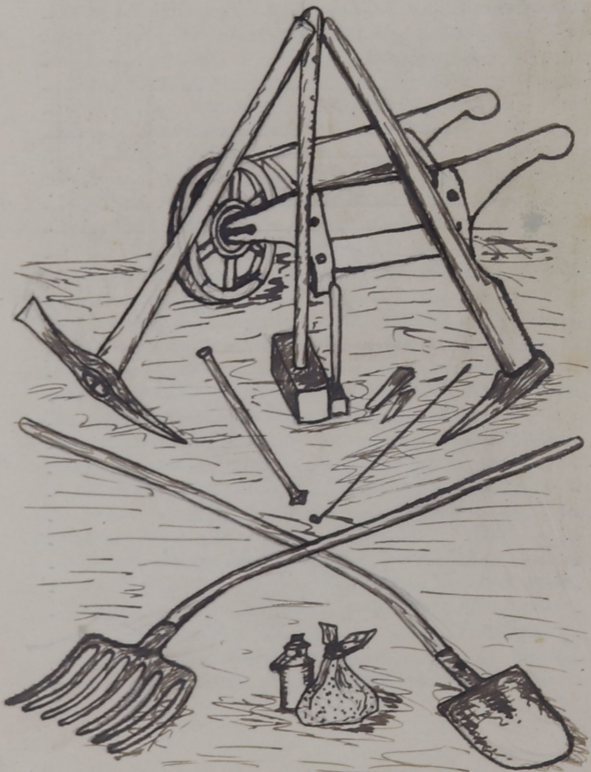
Kde se tu val čedič? Čedič vznikl rozložením a s tím rozličným nerostu v hlubinách země, kde panoval par. Roztojenina vyvěřela, puřena slábkem plynu a par, prarazila kůru země a rozlila se na povrchu, kde ztuhla v tvrdý kámen, porfyr, melafyr - starší vyvěřeliny - čedič (basalt) a mlec (fonolit) - mladší vyvěřeliny. Doba mohutných vyvěřelí sopelnic po celé šíři země, a když i po naší pláti - narývá se v geologických dějinách zeměkoule dobou třetihorní. Předcházející doba druhohorní jest pamětihodná pro naši pláť tím, že se na její konci rozlévalo na území severovýchodních Čech moře, zvané krídové, které zanechalo tu po svém ústupu mocné vrstvy uloženého pískovce a opuky, které byly jak prarazem na mnoha místech sopelnicmi vyvěřely v nastalé době třetihorní. Město kde se nachází jezen, či kráter, nebo bezpečně stanovili. Město jim byl nedaleká Baba, výška 360 m, kde mocné a divoké s shluků čedičových skal, rozbrázděné přílínami, propastmi, dutinami a chodbami; mohly byti troskami prarazemného kráteru, když se vyvěřela plevá hnoďa ke Kosmanovskému, k Bradci a k Chudopřesum, vyvěřelky na pískovce a opukovém podloží jakoby tvrdý klobouk.

Baba.

Plán bradlecká pouká turistu také krajinářsky. S více položených míst, ještě nerozrušených, posvrá se zajímavý výhled na české Středohoří, a to na křídlo na pravém zábe: Klapný (Hamburg), Kledčnou horu a Milčevku. Z pláň bradlecké vyběhá jí železniční silnice, po kteréž se odváří četlic.

Otakar Vavrouš,
Josef Svarda,
František Havelka.

Zdejší kamenoprůmysl jest dnes představením třemi závody: Otakar Vavrouš, Josef Svarda a František Havelka. Havelkův vybraný lom je zatopen vodou, která tvoří jezero hluboké 4-5 m, které je v létě obšareno koupáckými se, v zimě bruslaři a hokejisty.

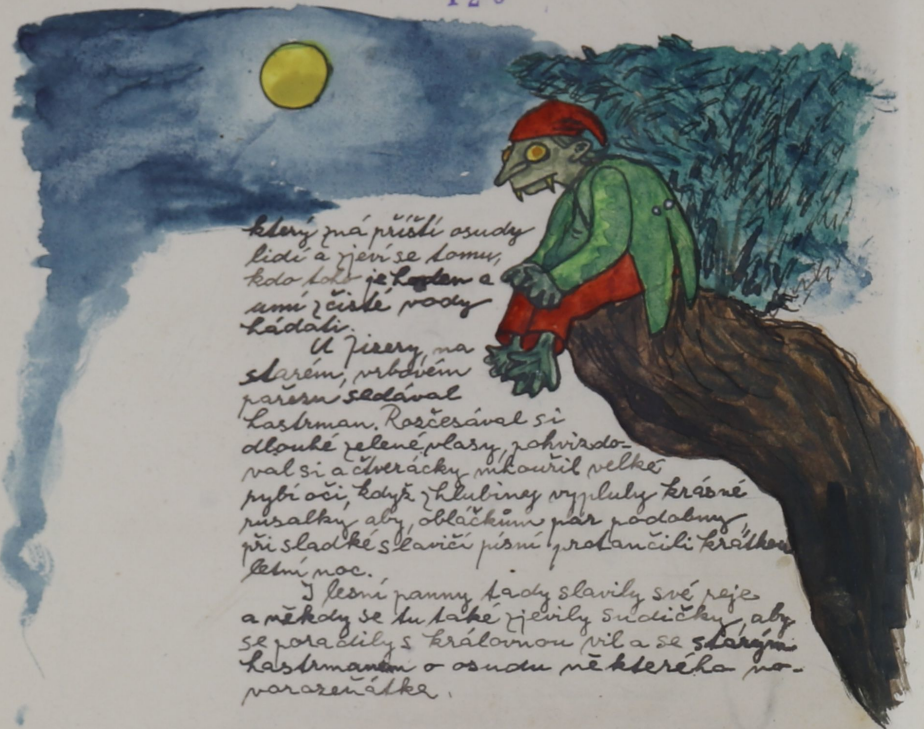
Dobrá pohádka.

V zimě, když celý kraj byl překryt silnou vrstvou sněhu, začala doba draní perní, nebo draček, jak se jí říkávalo. Žena, která se sešla, kde byla větší množství a draly. Při lom, jak už to dove- dou, semlely žití s mlýnkem a když už neměly a kom pavidlo, došlo i na por- ládky a různé stářídelné lidovky, při kterých dětem na peci, vstávají plasy na hlavě a mráz, třeba byla kama popálená, jim chodil po zádech.

Při tomto vyprávění zapominat náš lid na svůj tvrdý život a na všechny bídu a křivdy, kterých se mu doobávalo v tajné míře za práci od „milostivé“ vrchnosti.

Lidé věřili, že všechno má svou duši: křehký, stranný, kamenný i studený př- stois ve skálu křev, pod starými stromy, nebo pod skalou, plný čisté, studené vody, v níž byl však život. Když se to křev, jemný písek kam klobouka a vln, jako v člověku když čuť stol- ce a proudu křev. Věřila se, že v mnohé studánce sítli tajemný a mocný duch,

kteří má přísti osudy
lidi a jeví se tomu,
kdo kdo je, kámen a
sami z čisté vody
ládalí.

U jezera, na
starej, vrběném
pásem sedával
lastman. Rozčesával si
dlouhé zelene plasy, pohviado-
val si a čerácky mluvil velké
pybi oči, když zhlubiny vypluly krásné
přisalky, aby, oblačkům pár podabny,
při sladké slavici písni y rotancili kráskou
letní noc.

U lesní panny, pády slavily své reje
a někdy se tu také jevíly sucičky, aby
se porabily s krásnou vil a se starými
lastmanem o osudu některého no-
porozenátka.

Pověst o studánce

na zahradě u č. p. 22. - Podle vyprávění
81letého Štěpána Badalce. -

Štěpán Badalec

Jam, co sou ledka Kubínovi
(č. p. 10), býval dřív Simon.
Říkalo se mu Dalovskej,
protože přišel z Dalovic a
co je náš Frank (č. p. 14), tam býval
drukej Simon. Tomu se zase říkalo Jivín-
skej, protože přišel z Jiviny. Jině se na
ně někdo mluvalo Jivínskej. Simon
neměl žádný dědi a podkásal stádek
svjnu celodínoy Barmankoj.

Kubínovi

Šimon - Dalovskej

Frant. Badalec

Šimon - Jivínskej

No a pod těch Simonu Dalov-
skejch chodili pro vodu do té studánky
naproti na zahradu. Tenkrát tam ještě by-
dělky baráky nebyly. To byla jen zahradka
jednou, bylo to takle vřede žněmaš
de taky ten Simon pro vodu k té studánce a
přítelům takovýho dědka starýho, měl dlou-
hý bílý fousy a povídá mu: „Blá konem na
pole, posekej všechno vobili a kneď to podves
domu.“ A co by řek, švec tak se spratil.

Simon si kneď pomyslel, že ho je nějaký
znamení a tak šel na pole, vobili posekala vodver
domu. Vostatní sedláci si mysleli, že se blánil a
smáli se mu. Ale v noci přišla velká bouřka a
kroupy všechno podloukly. Tak byli sedláci
rádi, když jim Simon vobili pučil.

Hadrbočková

Marie Hadrbočková, rozená Hadrbočková, pocházející z č. p. 8, dcera decního dělníka, z čestné rodiny vypravuje o studánce podobně:

U Simonů měli děvečku a ta u sebe říkala, že prej se ničeho nebojí. A ta děvečka šla jednou k té studánce, pro vodu a kouká, bylo to ch. parným létem, jak tam takovej docela malý kluk, má sekyrku a prostěkáva na studánce led. Tak se hned vrátila a povída to druhému. Ty se teda šli kouknout, má a studánka jako indry, na ledu a na klukovi ani čoudu. Tak řekli ty holce, že je blázen a že máta náky, malohy, nebo co. Jo, ale druhé den se přihnal takový křupolít, seckla polloukto a tak říkali, že to bylo náky znamení.

A u přastkách ona se chlubilá, že se nebojí. Jednou umřel těm Simonům dědeček, a oni měli na zahrádě, co je ta studánka, sušárnu. A tak, jako umřel dědeček, dali do něj sušárnu na lavici a povídali ty holce, aby když se nebojí, šla si sednout k tomu dědečkovi's, korovatemi a řekli jí kolik toho musí uprší.

No a tak ta holka si sebrala svíčku a korovat a šla. Jak pak se dí a přede, najednou bác. Holka se koukne a vonda to dědečkovi spadla ruka. No, dyš spadla, tak at spadla. a přede dál. Za chvíli zas: bác. Vona to spadla dědečkovi druhé ruka. Děvečka si toho zase soba všimla a přede dál, aby byla s tím předem hoková.

Ze chvíli, ale kouká, dědeček na pokně vstává. Ta už nečekala na nic, chmalla svíčku a utíkala ke stálku soba dech zapadá. A v tam strachu nemohla ani doběhnout, vstíhla do dvéří a zůstala a tam ležet. Ve vnitř, dyš slyšeli ránu do dvéří, ta bleskí voblevit a vona a tam šel ta holka, celá udechná a povída jen, že dědeček vstal. Tak se tam šli kouknout a taky jo.

Dědeček tam seděl na lavici. Vona prej jak ta svíčka horela, tak se ten luft pořádk a dědeček

přišel k sobě. A von pak byl ještě nějakas živ. A ta služka prej na ty doby klémňovala at z toho nekonec docela umřela.

O Hadrbočkově.

Jizery, proti Lohradu, je živocanický domek. Na č. p. 20 a patří do Kabastru obce Chudoplesy.

Když tam býval převozníkem jakýsi Střevíček. Ten prej, podle vyprávění Štěpána Badalce, by nebyl ze nic na světě nebyl žádného konoučika. Chodil k němu kolit každou noc spát na pec Hadrbočkově a panáka si to nechtěl porložit.

Podle vyprávění Hadrbočkové, sloužila u Střevíčkovi nějaká Káča, možná ta, že tam jen pomáhala. Jednou přišla kládová z pole a uviděla na peci misku se šiškami, které tam uchytovala panimáma pro Hadrbočkovu. Káča, jak měla klád, myslila si, že pro jedmu nebude tak zle a že to Hadrbočková nepojmá. Jo, ale když přišel, tak nad tím pořádk hubnal a počítal: „Jedna šiška, druhá šiška, třetí šiška Káča snídala.“ A moc prej se zlobil. Střevíčkovi měli strach, aby se jim nemohlo a panimáma, nakácala potom Káčce, že tať nemůžeme nikdá neřítat.

Přivoz.

Chudoplesy.

Střevíček.

Štěpán Badalec.

Hadrbočková.

Káča.

Pověst o původu těšnovského rybníčku.

Adamová.

Podle vyprávění babičky Adamové.

Těšnov.

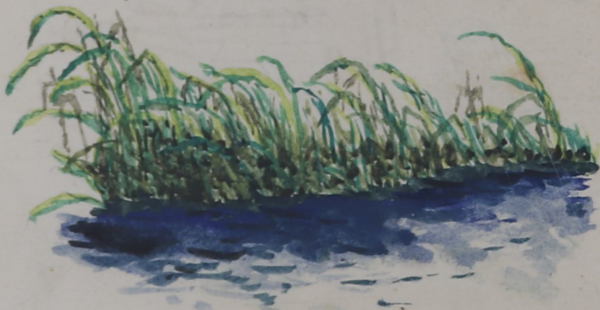
Edaleko Těšnova je malý rybníček. Kolem jsou staré mlýny a jejich věže se sklápějí až do vody. O rybníku, koho rybníček páda vyprávěla nebáčka babička Adamová, která mnou pamatovala a vyprávěla o Těšnově, protože se tam narodila.

Bouč.

Stálek jím to byl jím, za jejího mládí veliký, ale nebylo tam dobré vody. Proto chodili pro ni až dolů ke studánce v Bouči. Tak se jednou vrátila děvče s putnou na zádech domů. Tu jí něco na putně zakvákalo a poskočilo.

Tenkrát ještě věřili lidé na lar strmana a tak jsem patřila první myšlenka děvčiny. Smála rychle putnu a viděla na ni velikánskou žabku. Velmi se posrobila a všichni poctou vybledli.

Od té doby je v těchto místech rybníček.

ONDŘEJOVI.

Z vyprávování Štěpána Badalce.

Štěpán Badalec

a Těšnově bývali Šrámkovi a Práškoví. Šrámkovi drželi velké štádo ovčí. Sloužil u nich bývalý dráteník Ondřej, odkudsi ze Slovenska, a děvče, na kterou si Ondřej myslil.

Šrámkovi.

Těšnov.

začal mu za ní, ale chodil jiným a Ondřej, protože se o ni bál, ukousl jí nos, aby se tomu druhému nelíbila. Časem si jí vzal.

Ondřej, dráteník.

Spalil v ovčíně. Jednou je probudil jakýsi šramok, který se zervoloval a na konec se vyvalil ze zdi kamem, za ním druhý a objevila se něco ruky.

Ondřej jí rychle uchopil a připravensal sekýrou jí utál. Zbledl však utkal, zavečlav ruky na místě.

Kdo to byl, nikdy se žádný nedověděl.

Prášek.

Pedšek měl na Těšnově lom. To bylo nevěsti je koupil okrás.

Lomy.

Jak již v předešlém podotknuto, zanechala třicetiletá válka v masě obcí četné srovy a spustošení. Jako v každé válce, způsobil nejvíce drobný lid. Vrchnost se již dovodila na válku připraviti. A ve válce? Co ještě nesebrali rolníkův páni, to jim rekrutovali vojska až již císařská, nebo cizí.

Lid toužil po svobodě a po míru, aby mohl klidně pracovat a svobodně dýchat. To však nemohli páni, by feudální, jejich Místní a rozsáhlá církevní šlechta připustila. Oni potřebovali, aby lid žil v kemnu, aby si neuvědomil vlastní svoji sílu.

Pod pláštěkem dobročinnosti přisílají drobného člověka až na úroveň pševce. Lid se neměl svobodně stěhovat, žení se, obdělával si své políčky. Ve všem museli rozhodovat páni. A ty si s člověkem dělali, co chtěli. Člověk byl jejich majetkem, jejich lacinou pracovní silou. Laciněji ještě nežli zvíře, poněvadž zvířeti museli dáti magrat a nechati ho odpočinout, ale rolník, ten musel především dělat, na panství a potom, aby byl s rodinou živ, musel žít pracovat na své.

Při tom si dělala vrchnost právo nejen na jeho skromný majetek, ale i na jeho ženu a děti. Přisvojovala si takévané právo pívnímoci a když se našel někdo, kdo se vzpíral jejich vůli, mohl jej i zabít, nic se jí nestalo. Když šlo jen o člověka, který byl jejich věcí, jejich majetkem.

Také jako po každé válce, klesl i náš kraj po nešťastné válce třicetileté, jako i celá země, v neuvěřitelnou porobu duševní i národní.

Snad po bitvě bitohorské (8. XI. 1620) obsadil hrabě z Anhaltu hradi i město Kladou Boleslav vojzkem císařským a s ním přišli císařští komisáři, aby město, které se přidrželo krále Bedřicha Falckého, pro nevěru zřestali. Kestru uložena pokuta 30.000 kop grošů českých a jednotlivým občanům až do 1200 kop gr., v nejvíce občané byli jímání, zátarování, tak že až s hrachem lidé mřeli (nyně slovně jmenují se 7 osady). Obyvatelstvo volalo na náměstí, na radnici a tam přísakou musilo tudě odříci se víry nekatolické a nebo z vlasti se vysťahovati. Mnoho podiv se vystěhovalo domy jejich spustly, ano, na samém náměstí staroněštském několik spustlych domů se sčulo. —

Vojska nemající žádné lázně, jak domácí tak i cizí nepřátelská po 30 let týrala město. Dvakrát bylo od vojsk vypáleno; poprvé l. 1631, když nechtělo opustiti do Bran vojska císařských z bojů u Nymburka k Hl. Boleslavu předajících, při čemž popáleny byly i kostelík sv. Víta na Podolci a mnoho lidí povražděno. Po druhé vypáleno a spustošeno od Švédů l. 1642.

Rámy válek třicetiletých zpusobily zacementovaly se pomalu, neboť Hl. Boleslav v 17. a 18. věku střížena velikými požáry, z nichž nejzáhubnější byly l. 1692, 1710, 1761 a poslední 1859.

V 18. a 19. věku trpěla Hl. Boleslav válkami pruskými. Jak známo, spojil se Bedřich II. s nepřátelsky císařovnou Marie Teresie, aby obou pilji o krásnou zemi slezskou a vedl s ní tři velké války. V první obražena byla Hl. Boleslav vojskem pruským pod Leopoldem, knížetem Anhaltským, l. 1742 a po pět měsíců jarmo toto snášeti musela, ve druhé válce vtrhli Prusové do Hl. Boleslavu pod Bedřichem Jindřichem, bratrem krále pruského, l. 1744 a 150 lidí zde na vojnu odvedli; po třetí ve válce sedmileté vtrhli Prusáci ze Saz, z Lužice a Slezska ku Braze, kde se všechna vojska jejich soustředila a vojska císařská na Lipské porážily; proud lužický káhl Hl. Boleslav a před městem na Radouci pútku švedl. Posádka pruská držela město až do bitvy u Kolína l. 1757.

*) Kötterův ústav, původce po památkách a zejména vřel místech Království českého. — Mladá Boleslav a okolí. — Napsal Pl. E. Vaiclav Benes a Rudolf Jizerský. — Václav Kötter v Braze, r. 1906.

hrabě z Anhaltu
Mladá Boleslav

Bedřich Falcký

bojiště u Nymburka

kostel sv. Víta na Podolci
Švédové

Bedřich II.
Marie Teresie

Leopold, kníže Anhaltský

Bedřich Jindřich

Radouč

bitva u Kolína

válka bramborová
Mnichovo Hradiště
války turecké a francouzské.

Vlak v. válce bramborové l. 1779 Prusové do M. Bolešlavě se nedostali, myšlivo po královských pútkách se Mníchova Hradiště a jiné mir uzavřeli v Těšíně. Války turecké a francouzské vyžadovaly na Mladé Boleslavě mnohých obětí jak dosvědčují Berni povstání na myškování tudy válečné ho, ale jeví se jich pústalo daleko od naší vlasti vzdáleno.

válka Truská

Ve válce pruské r. 1866 byl by to severní části vlasti naší bojištěm zhoubné se války a M. Bolešlav podobala se oct polovice černa vojenského táboru. Byl to štor Gallasův a Sasáci, kteří v Boji zeti Prusům na odpor se stavěli. To nestasné bitvě u Podola 27. čerema přivezení do M. Bolešlavě první ravěni.

Gallas

bitva u Podola

Druhý den slyšeti bylo křivání děl oct M. Hradiště, a pověří, že Prusáci táknou na Bolešlav polovítkou celé město. Pastala noc pústka a zdesen i stělování; požár Kotického mostku nad řiverem blaril nebo a púřil krazně očkávání toho, co druhý den přinese. Dne **června, 27.**

jičín

černa křivela děla na straně vojáckou, od jičína, a bílou obz, o 11. hodině dopolední přiválala do města první piketa pruských kusarů; byl považoval je z počátku za Bavorsy. S novými oddíly opakovala se rekurování, město pomalo přepýchl a kradl požadavky Prusáků. Zhoubnými válkami a požáry klesla zámožnost města; od času války třicetileté proklesla vsák i vzdelanost jeho; slyšatele dvo potomní odcizilo se i své minulosti, odtréklo se své nrodnosti.

Kosmonosy

Staroměstské náměstí

O vjezdu Prusáků do M. Bolešlavě člene p. knize "Boleslavsko od Emmanuela Struška, vyžlá v Praze r. 1793 s nákladem Československé Grafické Unie a. s. ve II. díle na s. 25. : Prusové v nás v r. 1866.

Strijany-Podolí

Dne 30. čerema 1866 o 7 hod. ranní se objevilo na silnici od Kosmonos před Bolešlaví 20 jezdců. Jan 3 z nich s karabinami v ruce jeli do města. Zastavili se až na Staroměstském náměstí.

Rybářna Debr
Podlázky Knsko

Kto bylo jako po vyřízení. Krámy zaváženým bez písem, skoro všechy rodiny vprahly, ku Praze, když křivela bitovní děla u Strijany-Podolí. Studenti se popuší do svých domovů. Vrády se odsťahovaly, císařští arlové zmizeli.

V městě zústal vsák starosta se svým tajemníkem. Na nemocnici vyvěšen bílý prapor od lékařů čekajících tam pruské vojáky. Přes řiver sblážený mosty na Rybářně, u Debrě a u Podlázek. Jelezní most v Knsku z epri-

liti Prusáci, ale byl uhasen od Kotkovy. Opalodnash za zraclou bitvou a přičtení pústalo pútky do města Prusáci, jak púsi, tak i čerem kusari. Ustrašení měšťané jim podávali krajně chleba, o který vsák pojáci mštili.

Kotkovy

Nesli si s sebou kusy špeků, masa, cukru, kumisárek a doubniky. V trafice a váhy si nabrali do zásoby talby talaků a bedničky doubniky, by rabovali obchod kupce Elbogeny.

Elbogen

Až do noci nestacil měřský tajemník vylovat Prusákům zásoby z vojenského skladu (v dnešním museu umístěného): chleba, oves a sůl. Prusové přivedli do města na 700 z vajků Čechů a Koravomů. Kuché z nich vyvolodili Bolešlavě. Také kúřel zavlečená vojškem do města chleba. Na 400 lidí v městě zemřelo. Zemřel i synek tajemníka a púřij ovesník Jan Šamal.

Jan Šamal

Při púvodu Prusáků si mechozvěně ve all starosta měštr Antonín Vodka. Uspokojil nepúřitěly aby neraboval, nepúřijel. Zpusobena síce jimi měštr škoda přes 30.000 zlatých, měštr vsák uchováno nezapúřeno; domy nšteleny. Zasloužil se proto dobrý starosta po válce do hornou adresu se psaním oct meštrův za svoji statečnost.

Antonín Vodka

Chudoplesy
Josef Palounek

Válka v roce 1866 je zapsáno v pamětní knize obce Chudoplesy toto:
Na dvoře hosťince (v Chudoplesích. Pymějí majitel Josef Palounek. Poznámka kronikáře.) Byla 30. m. křižovatka s Rudní, která však musela být od šestašedesáté války zasypána, protože za léta války byly do ní naházeny různé zdechlíny, čímž byla voda zkažena.

Baba

Obyvatelé ubíhali před vojskem a schovávali se v blízkém lese, Babi.

Anna Beránková,rozená Livorová, z čis- Anna Beránková, r. Livorová la pop. 1 (r. 1863), pamatuje si z vyprávění svých rodičů, že se schovávali někteří lidé před Prusáky do rokle v Bouci. Proslýchalo se totiž, že budou brát mladíky s sebou.

Bouč

Když se předtím, že pokáhnou tudy pruská vojska, přišlo nařízení, aby psi a šakoubci byli odstraněni, jelikož by svým štěkáním a kokrháním prozradili blízkost vesnice.

Prusáci přišli, lidem však neublížili. Když se obrátili u Livorů, Anna, která bulela, se jich bála a na jejich výzvu, někteří uměli dobře česky: „Klacičko, napi sem, my ti dáme maso.“ uklela s pláčem k mamince.

Josef Kabeš, starosta

Teprve byl osadním starostou Josef Kabeš. Prusáci se ho ptali na cestu k debršskému mostu (tehdy byl ještě přes jezero most v Debrě dřevěný, postavený něco daleko po proudu nežli mynejší železobetonový). Kabeš, protože neuměl německy, jim nerozuměl a nevěděl, na co se to ptají, tak jim neodpověděl. Vojáci mysleli, že jim neodpovídá, schválně a začali seardskovi spulát. Teprve když jim kdosi vysvětlil, že jim Kabeš nerozumí, a cestu k Debrě jim ukázal, vše se vysvětlilo a Prusáci odšli.

Debr

Na Bradci bylo tehdy patnáct čísel. Když byla postavena kaplička, to nemim, ale když nám Němci vzali zvonek, tak říkal nebotik starší Sedláček, že prej byl ten zvonek starší slova roky.

Bradec
kaplička
zvonek
Sedláček Jos. st.

A když rozměřovali místo, kde mají kapličku postavit, tak měřili vzdálenost provazem k Pokornom a na Těšnov a tu kapličku postavili zrovna v polovínce. A to kvůli tomu, aby bylo slyšet zvonek jak na Těšnově, tak na dolním konci vsi.

Pokornovi
Těšnov

Těšnov měl tehdy dva majitele, Poloněčku měla Šramková a na té druhé poloněce se majitelové pořád střídali. To sam nejval nábe Maštališ, pak Evancára, Korhajš, Golíab.

Šramková
Maštališ Evancára
Korhajš Golíab

*) Okupanti vzali zvonek 14. dubna 1942. Byla tedy postavena kaplička v r. 1840.

1851.

Livota Weazel
Bartoš Jan
Reichl Anton

hrabě Christian Waldstein

Z tohoto roku máme zachováni v obecním archivu švabachem psaný spis č. 1. c. s. p. v. okresní komise v Křichově Hradě, ve kterém se uvádí, že Livora Wenzel, domkář z Bradlce, č. p. 1, Bartoš Jan, domkář z Bradlce, č. p. 3 a Reichl Anton, domkář z Kosmonos, č. 18, kteří byli povinni každý třinácti dnů přesí roboty, mají zaplatit po 35 krejcarech ovr roku.

Spis je datován 16. ledna 1851. v Křichově Hradě a podle psaní je:

Slavík, ředitel
Frant. Waněk
J. Schneider

Slavík, ředitel,
Frant. Waněk, c. k. přísedící,
J. Schneider, přísedící.

*) Obecní archiv - spis č. 1/I.

1854.

Podle výstahu z návrhu vyměřovacího^{x)} a vyčíslovacího pro obec Bradlce, vykazující se gruntovní držebností obce Bradlce, byl v obecním majetku

doměk č. p. 8,
8 jiter, 1207 sáhů polí,
131 " " zahrad,
12 " " 37 " " pastvin,
13 " " 1509 " " nízkého lesa,
a 8 " " 439 " " neplodné půdy.
Celkem 43 jiter, 151 sáhů půdy.

Převedeno na dnešní míry:

5 ha, 3 a polí,
5 a zahrad,
6 ha, 91 a pastvin,
8 ha, 2 a nízkého lesa,
a 4 ha, 75 a neplodné půdy.
Celkem 24 ha, 80 a půdy.

Čistý roční příjnos z tohoto majetku měla obec 101 flakůh, 25 krejcarů.

nemovitý majetek
obce Bradlce.

*) Obecní archiv - spis č. 2/I.

1856

Podle opovědi břemen pozem-
ných ze 14. února 1856, vlast-
nila obec Bradlec 16 jiter,
1479 sáhů lesa, t. j. 9 ha, 74 a.

les obecní

Kyselá Václav
Chudopileský

Josef Hamáček,
Josef Šimon
Johán Krejčího

Tato opověď je podepsána
představeným obce Bradlce,
Václavem Kyselou z Chudopiles,
č. p. 3, a členy výboru Josefem
Hamáčkem, Josefem Šimonem
a Johanem Krejčíchem, všichni
z Bradlce.

x) Obecní archiv - spis č. 3/I.

1865

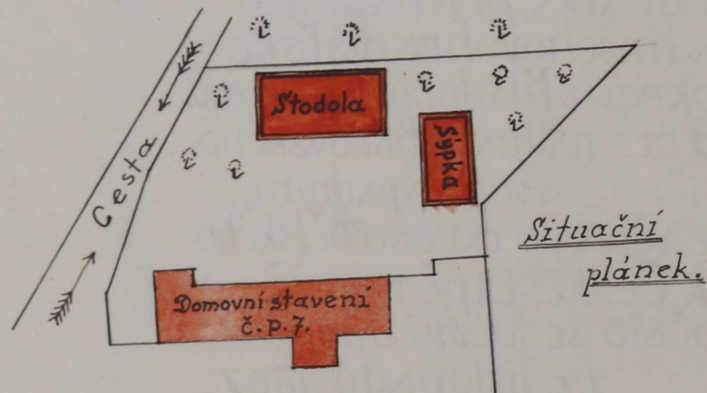
Dne 15. října 1865 byla
otevřena "Česká sever-
ní dráha", přicházející
na Mnichovohradištsko
z okresu Mladoboleslavského.
Od ní, z nádraží Bakovského
směrem severozápadním,
jde větev do okresu Bělského
a k České Lípě na níž
počalo se jezdit dne
14. listopadu 1867.

Česká
severní
dráha.

1866

Stavba stodoly a sýpek 1. dubna 1866 byla povolena obecním výbo-
rem (starosta Josef Kabeš, člen výboru Josef
Josef Kabeš, starosta, Simon) stavba nové stodoly a sýpek
Josef Šimon, čl. výboru, Štěpánu Hermanovi z Bradlec č.p. 7.
Štěpán Herman,

Držitelé gruntů na Těšnově v roce 1861:

- č.p. 1. Jan Maštaliř, sedlák
č.p. 2. Josef Šrámek, sedlák

V naší obci bylo tehdy pátáád čísel.
Vypadal tedy Bradlec v té době asi takto:

- č.p. 1. Livora Václav, domkář, (od 25. II. 1861)
" " 2. Honec Jan (od 9. XII. 1869 - Alžběta Honecová) - chalupník
" " 3. Bartoš Jan, domkář (vr. 1861 - Václav Brzobohatý)
" " 4. Šrámek František, půlsedlák,
" " 5. Sedláček Václav, půlsedlák,
" " 6. Svoboda Josef, sedlák, - (od r. 1862 - Josef Kabeš, rodem z Lin.
" " 7. Štěpán Heřman,
" " 8. Obec Bradlecko-Těšnovská - (Sepis 74. III. 1860)
" " 9. Pařík Josef, sedlák,
" " 10. Šimon Josef a Dorota - (smlouva z 6. II. 1849) - půlsedlák,
chalupník " 11. Hamáček Josef - (Podle dědičného příkruží právomocnosti panství Mn. Hrad 44. VI. 1835)
sedlák " 12. Krejbič Jan, sedlák
" " 13. Pokorný Josef a Barbora - (příkruží právomocnosti panství Hrad. na Klášterě 40. III. 1850)
" " 14. Šimon Josef, půlsedlák,
" " 15. Brzobohatý Antonín

16. 1. 1952

Klášter

Okresní knihovnický inspektor
v Mladé Boleslavi

Revoluční rok 1848.

Až do roku 1848 bylo Rakousko feudálním státem. Panovník byl německé národnosti a opíral se o katolickou církev. Vládl zcela neomezeně. V jednotlivých zemích Rakouska se sice scházely sněmy „stavů“, ale jejich největším právem bylo povolovat daně na vojsko. Slované, kteří tvořili většinu obyvatelstva, byli nejvíce národnostně utiskováni.

V Rakousku byl policejní režim. To byl také jeden z důvodů, proč se u nás jen pomalu vyhraněvaly politické skupiny s jasným programem. Politický zájem Čechů a Slováků byl vždy spojován s národnostními otázkami.

Jako v ostatní Evropě byla tehdy i u nás pedancí třídou buržoazie. Žádala osobní svobodu, svobodu podnikání. Žádala ústavu,

kteří by jí zajistila účast ve pláde. Tyto požadavky byly společné německé i české buržoazii. Třídni zájmy je spojovaly. Chtěly odstranění feudalismu. Ale německá buržoazie byla u nás hospodářsky silnější. Patřily jí všechny velké továrny. Německá řídeňská vláda jí podporovala a dávala jí různé výhody. Česká buržoazie, malí českí podnikatelé, obchodníci a řemeslníci se bránili silnější německé konkurenci. Chtěli získat oporu v ostatních složkách českého obyvatelstva. Proto skrývaly své hospodářské zájmy pod programem národnostního boje Čechů proti Němcům. Hlásali nutnost nacionálního boje. Využívali toho, že německí podnikatelé utiskovali české dělníky. Snášeli se přenést třídni boj na boj proti německé buržoazii. Kdykoliv se však boj dělníků obrácel proti nim, spojili se ihned s buržoazií německou.

S nadějami vstupoval do revolučního roku 1848 lid. Na penkové se selský lid stále odhodlaněji dožadoval zrušení poddanství. Dělníci byli křivěni hospodářskými krizemi předchozích let. Jejich těžké postavení se zhoršilo v kruté zimě r. 1847-48. Odhodlanost dělníků k činům a soudržnost, kterou projevíli ve stávkách minulých let, budila velké obavy buržoazie i policejních úřadů. „Jsou obavy, co přinese budoucnost, poněvadž je mínění, že by bylo špatné proměny mohly v mších vrstvách lidu vyvolat komunistické ideje,“ psal již na podzim r. 1847 do Vídně pražský policejní ředitel.

Za takové nálady propuklo v Praze 12. června 1848 povstání. Dělníci, studenti a příslušníci drobné buržoazie se střetli s vojskem. Byli vydrážděni různými opatřeními vojenského velitele Windischgrätze. Pražský lid měl v dobré paměti jak Windischgrätz zaráhl

Windischgrätz

berohledně proti dělníkům za bouře v r. 1844. Veděl také, že podusil násilím vídeňskou revoluci.

Při 2500 dělníků se sešlo se studenty, vedenými Josefem Fričem ke společné slavnosti. Když se po schůzi blížila část zastupů do Celetné ulice k budově generálního ředitelství vyřídili se do domu granátníci s nasazenými bodáky. Lid, který se rozběhl, neváhal a stavěl barikády. Ačkoliv Windischgrätz nařídil, aby bylo použito dělostřelectva a uloženo bodáky v sevrěných řadách, bylo patrné, že se lid bude odhodlaně bránit. Po třech dnech bojů se rozhodl Windischgrätz i za cenu zničení Prahy povstání skoncovat. Posádka se stáhla v noci z města a ráno začala bombardovat Prahu. Z různých krajů české země se sjížděl penkovský lid na pomoc Praze. Přitom docházelo k bouřím proti šlechtě.

Nedostatek zbraní a nejednotnost

Josef Frič

velmi stěrovala situaci povstalců. Skupina dělníků a studentů se marně pokoušela o spojení. Nebylo nikoho, kdo by revoluci řídil, neboť čeští buržoázní politikové, i Palacký a Havlíček se postavili proti povstání. Radikálové Frič, Sabina a Sladkovský nebyli podporováni větší částí měšťanstva. Buržoázie zradila revoluci. Dělníci, studenti a řemeslníci krváceli za buržoázně-demokratické požadavky. Pod tlakem bombardování města, povstalci kapitulovali.

České povstání bylo potlačeno armádou, složenou z příslušníků neslovanských národů. Vláda vyuzívala národnostních rozporů ve státě tak, že národy, které bojovaly za vlastní svobodu, proti absolutismu a feudalismu, pomáhali zdat boj jiného národa, třeba měl svůj cíl.

Čeští buržoázní politikové věřili stále v dohodu s rakouskou

Palacký, Havlíček

Sabina - Sladkovský

vládou. Bery však se ukázalo, že statečný boj radikálně-demokratické skupiny byl jedinou správnou cestou k vítězství nad absolutní monarchií. Tato skupina chápana nutnost řešení sociálních otázek. Byla nejen porhodným odpůrcem privilegované feudální šlechty, ale také odpůrcem vykořisťování dělníků. Žádala všeobecné hlasovací právo, kterého se konzervativní politikové báli.

Zástupci české buržoázie marně doufali, že ruský sněm vyhoví jejich požadavkům. Žili v klamné naději, že je vláda odmění za věrnost, kterou jí prokázali. Z ruského sněmu však vyšlo jen jediné významné usnesení: 7. září 1848 byla prohlášena zrušení roboty. Poddaní se stali skutečnými majiteli půdy, nebyli vázáni robotou ani dárkami. Avšak z poddanství se musili vykoupit. Zrušením roboty končí období feudalismu v našich zemích.

zrušení roboty.

Kroměříž

František Josef I.

Ríšský sněm, který v říjnu přesídlil do Kroměříže připravoval vydání ústavy. Avšak v březnu 1849 byl sněm vojskem rozehnán. Nový panovník František Josef I. vydal sám ústavu, která nespokojila ani radikály, ani většinu buržoazie. Reakční šlechta si znovu dělala naděje.

májové spiknutí.

Fric. - Sladkovský.

Jen radikálové všech rakouských národů pochopili, že vídeňská vláda je jejich společným nepřitelem, že je nutno společně bojovat za přeměnu státního zřízení. Čeští a němečtí radikálové se ještě jednou připravili na povstání. Bylo stanoveno na květen 1849 (májové spiknutí). Vláda dávala již tehdy najevo, že neochvěně ustoupí od absolutismu. Spiknutí organizovali Fricem a Sladkovským souviselo s činností radikálních demokratů slovenských a maďarských. Bylo však již příliš pozdě. Povstání bylo potlačeno ve všech částech rakouského státu. Rakousko mělo již dosti sil, aby zahájilo odvážný boj proti sloupcům ústavní vlády. Marně doufal Palacký, že vládnoucí kruhy pochopí nutnost refor-

Palacký

my ústavy. Místo zlepšení byla však v 1851 znucená ústava zrušena přibec a Rakousko se zase změnilo ve stát s absolutistickou vládou.

Důležitou příčinou neúspěchu revoluce byla nespolehlivost a zrada buržoazie. Buržoazie se raději sblížila s konzervativní šlechtou, jen aby nemusela ustoupit požadavkům lidového hnutí. Hledala raději cestu dohody a kompromisu. Nebyla tak revoluční jako francouzské měšťanstvo v době buržoazní revoluce. Dělníci byli ochotni bojovat s měšťany proti absolutismu, polovici proti feudální šlechtě. Měli již své třídní požadavky. Byli rozhodnuti k činu. Avšak nebyli ještě tak politicky vyspělí a organizováni, aby mohli stát v čele revoluce. Hospodářský vývoj nebyl ještě tak pokročilý, proletariát byl ještě počteně slabý.

Buržoazie ustoupila, a tak plasně revoluci zradila. Avšak čermonovské povstání pražského lidu a chystané májové spiknutí radikálů je dokladem, že český lid nezapomněl pokračové hrady svého národa.

Po roce 1848 byli naši občané i v
naši vesničce natolik samostatní,
že se už nemuseli báti páni Franci
ani jejich drábů. Myši mohli volně
pracovat na svých polích, bese s brachy,
že pro ně přijde dráb s parkarem: "Na
polohu!"

Ulesně, ale pomalu prkvěla naše
obec, až se vyskytl průmysl, který byl
uložen v zemi a o němž se dříve, za
roboty nesmělo pracovat, jelikož ne-
bylo práva, kteréž jen páni sami vy-
užívali ve svůj prospěch.

Myši tedy počali si naši sousedé
bráti příklad ze svých sousedů v
Kosmonosích, kdež se pilně pracovalo
a dobývalo čedičového kamene a
prodávalo se hráru na silnice a
různé jiné stavby. Tu naši sou-
sedé nebyli v kam ohledu pozadu
a počali kolo odvětví průmyslu
provazovat a s hledavši, že jejich
pozemky jsou na čedič pohatky, po-
čali i oni pilně si hledati zdraj
příjmu vedle svého polnictví.

Nebrvalo dlouho a obec naše by

la brzy prohlášena po okolí svými
čedičovými lomů a souvisícím prů-
myslem.

Po revolučním roku 1848 byla
naše obec, jako osada spojená s
osadou Chudoplety, jelikož nemě-
la tolik čísel a obyvatelů by mohla
míti samostatný starostenský úřad.

ROK 1861.

Josef Šrámek

V tomto roce byla založena Josefem Šrámkem z Těšnova, č. p. d. - Pamětnice. Je to plastně sernam čestných sousedů obce Bradlce a Těšnova.

Jako první nachází se v ní zápis z 25. května 1861 ze schůze obecního zastupitelstva o udělení čestného sou-

František Palacký,
Dr. Fr. Lad. Rieger,
Dr. Karel Leop. Klauďy

sedství panům Františku Palackému, historikovi a Dr. Fr. Lad. Riegerovi a Dr. Karlu Leopoldu Klauďymu.

Dále jest opsáno poděkování Františka Palackého a Dra. Fr. Lad. Riegera všem obcím, které je jmenovaly svými čestnými sousedy. Toto poděkování bylo uveřejněno v "Národních Listech" číslo 200 ze dne 23. července 1861.

1872.

Z tohoto roku jsou zachovány předpisy školního z c. k. okresní školní rady v Mladé Boleslavi. školné

Z Bradlce chodilo ve školním roce 1870-71 do školy do Kosmonos 27 dětí a platilo se za ně po 3 zlatých 12 krejcarech školného za rok.

Z Břejlova, osady na Pabě, která byla v té době pod správou Bradlce, chodilo do školy v témže roce 6 dětí. Břejlov

1874

Z tohoto roku je opis klášení, který
uvádím v celém znění:

Slavné c. k. okresní Hejtmanství
v Mnichově Hradišti.

Václava Anna Nováková,

anna Paříková,

Kateřina Tartainová,

anna Brzobohatá,

Dne 28. září 1874 odpoledne, stala
se vytržnost v Hostinci u Václava a
Anny Novákových v Bradci, č. d. 7 tak
že jedna osoba k poranění přišla,
celou noc pluk a šramol trval, takže
obecní pořádek přerušen byl, v komu-
to zásluži mohou vyslechnuti svědky
byli, Anna Pařík, rolnice z Bratce,
čís. d. 9, Kateřina Tartainy, rolnice z
Bratce čís. d. 6, Anna Brzobohatá, domu
kárka, Bradec č. d. 15.

Dne 4. října 1874 se opětně nepoko-
je v Hostinci u Nováků pluk a křik
opakoval, který do 2 hodin s půlnocí
trval, takže pedlejší sousedé z noc-
ního spánku vyrušování byli, pořádko

vála Kateřina Tartainy, zdejší obecní
úřad by se všemožně postaral zvlášt
noční dobu by se takový nepokoje ne-
opělovali, ani posoudil se nedá, jestli
psi na hosty v Hostinci štěkají a nebo
na lidi, před kterými majetek v ne-
bezpečnosti bývá.

Narūdil jsem Václavu a Anně No-
vákovým, by ve 12 hodin a půlnoci
hostince uzavřeli a žádní hosty
v domě nepřepěti po půlnoci, však
marné narūzování takovým hostin-
ským, tak se stalo událost Slav-
nému c. k. okresnímu Hejtmanství
ve známost uvádí.

Od představenstva obce Chudoples
v Těšnově 12. října 1874
Josef Šrámek
starosta

Josef Šrámek

Tento spis byl práven obecnímu pířadu
zplē s odkazem k ustanovení § 28 ze dne
16. dubna 1864 k plastnímu vyřšení dle
císař. narūzení ze dne 20. dubna 1854.

1875.

Josef Žezula

V tomto roce si postavil Josef Žezula, kovář z Jiviny, domek č. p. 16. ^{scabna / cemenova}
Je to první domek na Bradlci o kterém víme s určitostí, kdy byl postaven.

Za komisi odbyvanou byl povinen zaplatit jeden zlatý do důchodu obce.

Za stavební parcelu zaplatil Žezula ve veřejné dražbě, konané 29. července 1875 nejvyšší podání 52 zlatých.

V téže dražbě si koupil sousední stavební parcelu Václav Badalec ze Strážiště za nejvyšší dražební podání 40 zlatých 50 krejcarů.

Václav Badalec

1876.

V tomto roce si postavil domek č. p. 17. Václav Badalec, který přišel na Václav Badalec Bradlec ze vsi Strážiště.

1879.

Z tohoto roku je uchován protokol sepsaný u představenstva obce Chudoplet v Bradlici dne 9. července 1879

Zásluj

Starosta svolal občany jak obecníkem zedne 9. 7. 1879 oznámeno bylo za příčinou koupení kovárny č. p. 16 v Bradlici. Schůze se účastnili panové: Josef Pokorný, starosta, Josef Pařík, radní, Josef Hamáček, výbor, František Prášek, výbor, Jan Švarda, soused, Josef Šrámek, soused a Václav Formánek, soused. Když pohromadě byli, zahájil starosta poradu a usněšeno bylo, aby se kovárna č. 16 v Bradlici, koupila pro obec Bradlec a Josef Pokorný starosta a Josef Pařík, radní se splnomocní, aby šli na dražbu co zastupcové obce a občany a těm samým udělat na plná moc, aby kovárnu č. 16 v Bradlici koupili za cenu jakou s nimi za dobrou pro obec uznají.

Proč obec bradlecká tuto kovárnu ne koupila, není známo, ale v pozemk. knize je zápis, že byla okres. soudem v Mnichově Hradišti 30. srpna 1879 Františkou Zezulovou, vdovou po kováři Zezulovi.

Josef Pokorný
Josef Pařík
Josef Hamáček
František Prášek
Jan Švarda
Josef Šrámek
Václav Formánek

Františka Zezulová

1882.

Tahoto roku postavila obec kamený křížek. přemístěn

Za kámen bylo zapláceno	
Josefu Šrůkovi z Kosmonos	10,95 zl.
za postavení a za práci	
5 zedníků zapláceno	
Josefu Benešovi z Kosmonos	44,59 "
za osazení zábradlí - 2 zedníci	
zapláceno J. Benešovi z Kosmonos	7,05 "
za okování dvířek ku kříži	
Čenku Pospíšilovi z Kosmonos	1,80 "
za materiácké práce zapláceno	
Františku Reiterovi, lakýrníku	
z Josefodolu	45,- "
<u>Celkem zapláceno</u>	<u>109,39 zlatých</u>

V tom není započítán obnos za práce kamenické a zámečnické (zábradlí).

V obecní pastoušce bydlí Josef Hašlar, obecní sluha, s velmi čelnou rodinou. Žije v bídě a proto se obecní zastupitelstvo rozhodlo vypláceti mu ročně osm zlatých z chudinského fondu.

Protokol sepsaný u představenstva
obce Chudoples v Bradlci dne 19. 3.

1882.

Utopení.

Zásloj.

Jest dle nařízení slavného c. k. okres-
ního hejtmanskví v Mnichově Hra-
dišti ze dne 18. března 1882 číslo
2332 komisionální ohledání utope-
né mrtvoly Anny ^{Košovská} Houšové, výmin-
kářky v Bradlci.

Anna Houšová,

Nathan Pollak,

Josef Pokorný,

Anna Brzobohatá,

Václav Livora.

Ke komisi se dostavil pan Nathan
Pollak, lékař v Bakova, Josef Pokorný
starosta a svědkové Anna Brzobo-
hatá a Václav Livora v Bradlci.
Anna Brzobohatá udává, že bylo
dne 18. března okolo 1 hodiny odpo-
ledne, kdy šla za svou prací okolo
rybníka v Bradlci s dětmi a je-
jí dívky, že ji upozornili, že jsou ně-
jaké šaty ve vodě. Šla jsem se podí-
vat a viděla jsem, že to jest utope-
ná Anna Houšová, přes 80 let stará
pabíčka, začala jsem ji tahat
sama z vody a nemohla jsem ji vy-
táhnout, tedy jsem šla pro Václava
Livora a ten mě jí pomohl z vody.

vytáhnout, při tom jsem viděla, že
tam prala nějaké prádlo a při
tam tam musela spadnout.

Anna Brzobohatá

Václav Livora udává, že byl od
Anny Brzobohaté upozorněn, že je
v rybníce utopená Anna Houšová.
Šel jsem a pomohl jsem ji vytáh-
nout z vody a viděl jsem, že tam
měla nějaký kus prádla.

+++

to jest Václav Livora

Pan doktor shledává, že nemá žádné
známky násilí, jen že se jí to stalo
jak byla ohnutá, že musela dostat
závrať a spadnout do vody, tedy,
že se stalo neštěstí a vydal umrlní
list ku pohřbení.

Josef Pokorný,
starosta.

Nathan Pollak,
úřední lékař.

Během tohoto r. přibily opět dva domky
k vesnici obce. jsou to:

č. p. 18. vystavěl Josef Pařík a
č. p. 19. vystavěl Jan Hamáček.

1884.

O čem se jednalo ve schůzích obecního zastupitelstva.

I.

Byly v obecním domku se draží veřejnou dražbou.

II.

18. dubna bylo usneseno podati žádost o přidělení obce k mladoboleslavskému okresu.

III.

29. června usneseno postavit silnici ke Kosmonosím.

IV.

Pan Pařík činí návrh, by bradlec, ká obec dala na mši, na památku svěcení křížku. — Schváleno.

Zákonem ze dne 2. prosince 1884 č. 72. z. z. ustanoveno jest, že při veřejných silnicích stromoradi zřízeno býti má.

1885.

Ze schůzí obecního zastupitelstva:

I.

Vaclar Livora a Josef Hašlar dostávají z pokladny obecního ústavu chudých po 10 zlatých počně.

II.

10. srpna — Usneseno vypůjčiti od spořitelny v Mladé Boleslavi 1700 zlatých na stavbu školní budovy v Kosmonosích.

III.

10. srpna. — Uděleno čestné susedství a čestný diplom zasloužilému důstojnému pánu, děkanovi v Kosmonosích, Josefu Šimonovi.

1886.

Ze schůzi obecního zastupitelstva:

I.

29. ledna - Podpora z obecního ústavu chudých:
 V. Livořovi - 5 zlatých, Jos. Hašlarovi - 5 zl.
 a Anně Šimonové - 3 zlaté - bylo vyplaceno.

II.

Podána žádost na rozdělení obcí Chudoples a Bradlec. - 13. října 1886.

1887.

Václavu Brunclíkovi bylo vyplaceno
 za konané práce v obecním sadě:

za bílání stromů	5, - zl
za přivazání stromů	7, - "
za spočítání stromů	- ,30 "
za okopávání 135 stromů	2, 02 "

43 děr pro stromky, 43 kolíky	
a 43 stromky sázel	3, 28 "

30 děr, 30 kolíků a 30 švestek

Sázel na převratě, z Kosmonos přinesl a sázel	3, 05 "
---	---------

1/2 dne vázal stromky	- ,35 "
-----------------------	---------

bílil stromky v koreni zahradě	5, - "
--------------------------------	--------

30 kolíků ke stromkům zas.	- ,80 "
----------------------------	---------

Dohromady 26,80 zl

Josef Košťál z Kosmonos zaplatil za tvrdé
 ovoce prodávané ve veřej. dražbě 25. 7. 1887
 nejvyšší podání 86 zlatých, 50 kr.

86,50
 X 26,80

 59,70

1893.

V tomto roce byla postavena, stavitelem Janem Rixim z Planě, pruhová cihelna na Těšnově.

V témže roce byly postaveny týmě stavitelem dva obyvatel domky při této cihelně.

1894.

Do obecního představenstva obce Chudoples zvoleni byli: Za představeného Karel Landa, Hostinský z Chudoples a za radní, rolníci: Václav Václavík a Václav Zima.

Z úředního pěstníku okres. zastupitelstva v Mnichově Hradišti:

Vyhlášky obecní a osadní vyvěšují se v Chudoplesích na dome č. p. 7. a v Bradci na kořárně č. p. 16.

Na schůzi okres. výboru 22. května proběhly na předomí účty obecní a osadní a uloženo vymáhání velice vzrostlých aktivních resti v Bradci.

Průměrné tržní ceny zemědělských produktů v okrese Mnichova Hradiště za rok 1894:

Pšenice	1 hl	5 zl. 93 kr.
Žito	1 "	4 " 50 "
Jčmen	1 "	4 " 94 "
Oves	1 "	3 " 38 "
Seno	100 kg	3 " 59 "
Sláma	100 "	1 " 80 "
Máslo	1 kg	1 " 11 "
Vejce	1 kopa	1 " 56 "

17. září 1894 byl zasypan v kamenném lomů v Chudoplesích 73 letý mádeník František Maděra. Bylo provedeno sčítání za příčinou vymáření úhrady renty pozůstalým.

Ve schůzi obecního zastupitelstva bylo jednáno o porvku a ~~to~~ ustanovení dovozu materiálu na stavbu silnice ke Kosmonosům. Usneseno, by placeno bylo za dovoz potřebného materiálu z obecního lomu od kubického sáhu 4 zl. a zároveň usneseno se na zpracování rozpočtu silničního, klerého povinen každý poplatník z dějů, dle připadající naň daně, vytknoutou jemu částku navést, neb obnos přečísti dle rozpočtu přímých daní, složit.

1895.

(Z úředního listu c. k. okresního hejtmanství a c. k. okresní školní rady v Mnich. Hradišti, Ročn. II.)
Čís. 13. str. 68.

V osadním představenstvu v Chudoplesích jsou pp. Václav Žima představený, Josef Reál 1. a Daniel Huňák 2. radní.

(Úřední věstník okres. zastupitelstva mnichova Hradištského roč. 1895. - str. 31.)

V minulém roce vyvezlo se z Čech přes 700 milionů vajec do Německa v ceně 14 milionů zlatých. Vývoz tento rok od roku se zvyšuje; pak ovšem páni sousedé v Reichu bujní.

str. 38.

Ve schůzi okres. výboru usneseny návrhy na poskytnutí 30% subvence k nákladu opravy cesty od Chudoples k Bradci.
Schůze okr. výb. 11. 5. 1895 str. 85

V okresním lomu Těšovském postaveno bude přístřeší pro práci v době deštivé.

Schůze okr. výb. 25. 6. 1895 str. 98

Zamýšlená žádost obce Chudoples za převzetí dosud neopravené silnice od Chudoples k Bradci ve správu okresní.

Průměrné tržní ceny hospodářských výrobků
v roce 1895 na okresu Mnich. Hradištké.

Pšenice	za 1 hl	5 zl. 86 kr.
Žito	" 1 "	4 " 94 "
Jčeman	" 1 "	4 " 75 "
Oves	" 1 "	2 " 89 "
Seno	" 100 kg	2 " 38 "
Sláma	" 100 "	1 " 65 "
Másto	" 1 kg	90 "
Vejce	" 1 kopy	1 " 55 "

Josef Švanda, rolník z Bradce č. p. 12
vystavěl na místě starého obytného stave-
ní, stavení nové.

1896.

Z Úředního Věstníku okres. zastupitelstva Mnich.
Hradištského. Ročník 1896.

str. 18.

Vybrání nápojové přírůžky v Chudoplessích.

Velestavný výbor zemský království
Českého vynesemím ze dne 21. ledna 1896 č.

3740 povolil osadě Chudoplesské k zařízení
vodovodu a k vysázení ovocného stromoví
i k jiným nutným zařízením osadním
po 6 poků vybrání nápojové přírůžky
a sice z každého litru piva 1 kr., z piva
2 kr. a z lihovin 3 kr.

Schůze okres. výt. 10. 3. 1896

str. 45.

Následkem resignace p. Nathana Po-
llaka vypsán bude na místo obvodního
lékaře v Bakově konkurs do 25. března p. p.

Žádost osady Chudoplesské za povo-
lení k výpůjčce 380 zl. ku stavbě zvonice,
doporučena ku schválení, bude-li včas
doplněna.

Schůze okres. zastupitel. 7. 4. 96

str. 62.

Vyhověno žádosti osady Chudopless za po-
volení k výpůjčce 380 zl. ku stavbě zvonice a ka-
sičské kolny.

Historie krejcarů.

str. 74.

V době, kdy krejcarů brzy pominou, zmíníme se o jich historii. Krejcarů počaly se parit nejprve ve 14. století v zemích rakouských v Tyrolsku, odkud rozšířily se do celého Německa. Jméno „krejcar“ pochází od německého „kreuzer“ a to proto, že z prvu skutečně na každém lomu peníz vyražen byl kříž. Byly stříbrné. Do Čech zavedl krejcar p. 1561 Ferdinand Flaktsburský. Platil 6 haléřů čili 3 menší krejcarů. Půlkrejcar platil tedy 3 haléře a odtud vzniklo jeho české jméno krajník. Avšak z mědi byly krejcarů a půlkrejcarů poprvé vyraženy poprvé p. 1760.

schůze okres. zastupitel. 10. 11. 96

str. 134.

Žádost osady Bradlečké za schválení odprodeje pozemku č. kat. 71/1 pro 549 čverců. sáhu za 600 zl. ku stavbě vodárny zemské. ústavu v Křesmonosích předložena bude okres. zastupitelstvu k průměrnému vyřízení. schůze okres. zastupitel. 10. 12. 96

str. 142.

Odprodej osadních pozemků č. kat. 71/1 v Bradleči ve výměře 549 č² z volné ruky za 600 zl. fondu zemskému pro stavbu vodárny se schvaluje.

Zrušení okresních mýl. - č. 3559. str. 146.

Vedle usnesení okr. zastupitelstva ze dne 10. l. m. jsou přesherá okresní mýla v okrese Mnichovo-Hradištském od 1. ledna 1897 vůbec zrušena.

O lom se všeobecně dává vědět.

z okresního výboru v Mnichově Hradišti,
dne 15. prosince 1896.

Okresní starosta:

Šámal.

Průměr tržních cen hospodářských výrobků
na okrese mnichovohradištském p. p. 1896.

Pšenice	1 hl	6 zl. 20 kr.
Žito	1 "	5 " 41 "
ječmen	1 "	4 " 62 "
Oves	1 "	3 " 07 "
Seno	100 kg	2 " 30 "
Sláma	100 "	1 " 74 "
Máslo	1 kg	1 " —
Vejce	1 kupa	1 " 59 "

Z osadního zastupitelstva:

Václavu Haškarovi byla vyřzeno jeho žádost na ten smysl, že výbor osadní po svém usnesení slevil mu pronájmu z 25 zl. na 20 zl. ročně platit, počínaje od 1. ledna 1896.

Volebním domkem bydlí tč Marie Švermová, s dcerou, zaměstnána v továrně v Josefově.

Zemřel Josef Pářík, člen osadního výboru a starosta osady od r. 1886 do r. 1889.

Antonín Brrobokalý postavil nový domek na parcele č. 33.

Schůze osad. zastupitelstva 9. 2. 96:

K přípisu od sl. okr. výboru, jenž navrhuje, by příhodná místa, kde zapotřebí ješb, vysáena byla lesem, usneseno, že na l. 2v. „Hrnčířů“ se pozemek tento zoratí dá, aby příštím rokem, bere všech překážek, semena se sítí mohla.

Výpis z protokolu sepsaného 24. července 96 při schůzi místního výboru v Bradleci. Sčítá se k tomu předsedal osadní starosta, a přítomno bylo 5 lidí osadního výboru.

Jednalo se:

O záležitosti na došlý dopis pod č. 1545 od sl. zemského ústavu pro choremyslné v Kosmonosích, týkající se o konečném darozumění vyhrašeného práva ze dne 12. srpna 1891 na odprodání pozemku č. k. 71/1 mezi obci, co

prodávající ze strany jedné a sl. zemským výborem, co kupujícími ze strany druhé.

Usneseno:

Na vytknutých podmínkách vyhrašeného práva ze dne 5. října 1890 selovali a zástupcové obce zmocnili, by smlouvu tuto nepodepisovali, dokud by vyhrašené podmínky ve smlouvě kupní mezi obci ze strany jedné a sl. zemským výborem ze strany druhé, pojaty nebyly.

Dále usneseno, by ku komisi na den 25. července 1896 ustanovené na místo čerpací stanice se co možná, celý výbor osadní dostavil a se zástupci sl. zemského výboru v záležitosti odprodeje pozemku č. k. 71/1 se dohodnouti mohl.

Dodatečně se podotýká, že zástupcové obce Bradlec se v určenou hodinu ku komisi shora uvedené dostavili a konečně protokol se zástupci sl. zemského výboru následovně uzavřeli:

Příslušníkům obce Bradlec vyhrašeno právo na hřejším konci pozemku č. k. 71/1 v délce 11 metrů při řece Jirčce dobytek honiti k čiti napájení a koupání jeho v řece Jirčce a studý povorem pro

vodu jezdili; tato výsada byla o kupní smlouvu pojata.

Dále uvaliti se občané obce Bradlec vzdáti se nároku dle klerych vstupovate by směřti na dalejší cíp pozemku č. k. 7111 k cíli praní a bílení prádla, za náhradu jednoho sta zlatých. Tato částka 100 zř., jakož i přlová cena odprodaného pozemku, šest set zlatých, má býti obci Bradleci vyplacena jakmile kupní smlouva podepsána a příslušným okresním zastupitelstvem schválena bude.

Průtok tento jest uzavřen a dvěma pány členy podepsán. Josef Švanda

V tomto roce byl také vyvázen třesňový sad.

1897.

Ž. Úředního listu c. k. okres. hejtmanství a c. k. okres. školní rady v Mnich. Hradišti. - roč. IV. str. 52.

Nově zvolené představenstvo v osadě Bradlec skládá se po doplňovací volbě z pp. a sice: následkem úmrtí starosty p. Václava Šrámka, Václav Václavík, starosta, Frant. Hamáček 1. a Frant. Březobohatý 2. radní.

Ž. „Úředního věstníku okresního zastupitelstva Mnich.-Hradištského“ Ročník 1897

Schůze okr. výboru 9. 2. 1897. Str. 6.

Návrh smlouvy o pozemek č. k. 117 u Bradlece k rozšíření lánního okr. lomu od p. Marie Paříkové z Kosmonos za 120 zř. mimo náhrady za zničenou ornici, ukoupený, se schvaluje.

22. 3. 97.

K rozšíření okresního lomu u Těšnova ukoupený pozemek č. k. 117 ve výměře 759 □° od p. M. Paříkové z Kosmonos za 120 zř. mimo náhrady za zničenou ornici.

Buměrné tržní ceny hospodářských výrobků v roce 1897 na okrese mnichovohradištském:

Pšenice	1 hl	7 2l 35 kr
Žito	1 "	5 " 59 "
ječmen	1 "	5 " 14 "
Oves	1 "	3 " 30 "
Sláma	100 kg	1 " 70 "
Máslo	1 kg	1 " 5 "
Vejce	1 kupa	1 " 80 "
Seno	100 kg	2 " 78 "

Schůze okr. výb. 25. 5. 97 str. 58

Ku zprávě o dostavění silnice od Chudoples k Bradci usneseno konkursní jednání v příčině dalšího vydržování silnice té v obci z avěsti a cestáře okresního tam zříditi.

Schůze okr. výb. 8. 6. 97 str. 65.

Vzata na předloží zpráva o provedeném konkursním jednání k vydržování silnice od Chudoples k Bradci.

str. 67.

Stanice býka plemenného v roce 1897 dle zákona ze dne 21. 4. 1897 licencovaného: V Bradci: majitel Josef Švarda, č. d. 12. - stáří 1 3/4 r. - Domáci, knědohlý, sbrakč.

19. 6. 97

str. 70.

Jest naděje na pěknou žně. Ozimý stojí pěkně, jelely i luka jsou krásné. Párimy vykazují slušný stav a ovocné stromy nasadily mnoho květů, dochází však zvěst z jiných krajů, že na jabloních mnoho zavijců se objevuje.

Schůze okr. výb. 27. 6. 97. str. 85.

Místo cestáře na silnici od Chudoples k Těšnovu propůjčeno Josefu Janouškovi z Chudoples.

str. 90.

Dosavadní filiální ústav choromyslných v Kosmonosích, stal se samostatným ústavem zemským. Vedle vyhlášení c. k. místodržitelství ze dne 16. 6. 1897 č. 66355 (zemsk. zák. č. 37) ustanoveno nové ohraničení území za příčinou přijetí částečně neb zcela na útraty zemské opatřeny choromyslných do jednotlivých zemských ústavů. Dle něho z okresu Mnichovo-Hradištského a okresů sousedních přijímání budou choromyslní výlučně jen do ústavu Kosmonosského.

Schůze okr. zastup. 21. 9. 97.

Str. 108.

Osadě Chudopleské ku stavbě silnice k Bradci ku probáranému většinu nákladu 383 zl. 76 kr. povolena další 30% okresní subvence 115,- zlatých.

V roce 1897 přistavěl František Flek jednomu světlíci a sín k č. d. 21 a Felix Brodohatý postavil na č. parc. 52, nový domek č. pop. 22.

1898.

(z. Úředníka Věstníku okres. zastupitelstva
v Mnichově Hradišti.)

Průměrné tržní ceny hospodářských výrobků
v roce 1898 na okresě mnichovohradištském

pšenice, 1hl 8,54 zl.	seno, 100kg 3,20 zl.
žito, " 6,44 "	sláma, 100 " 1,71 "
ječmen, " 5,71 "	másla, 1 = 1,05 "
oves, " 3,43 "	vejce, 1 kopa 1,72 "

Inserát, uveřejněný v "Ú.V." na str. 60.:

Prodej statku.

Následkem úmrtí majitele prodá se hospodářská usedlost v Bradci se 138 krci posevků, z toho přes 90 krců orné půdy, 10 krců zahrad a pastvin a přes 30 krců ječlicového lesa. Obytná i hospodářská stavení z kamene pod čindel, látky a bitulici v dobrém stavu. Na práni ponechá se živý i mrtvý inventář. Počítalnou část statku tvoří rozsáhlé kamenné lomy s bohatými ložisky vyborného kosmonoského čediče drahobého i šlekového, které mají značnou cenu. Na práni kupujícího ponechá se na statku na více roků 10 až 12 klaců zl. k obilím. Blíže podmínky sdělí z ochoty p. Karel Landa, starosta v Chudoplesích, pošta Bakov n. j.

Schůze okres. výboru v M. H. 10. 5. 1898.

Str. 62.

Doporučena okr. zastupitelstvu k přímivému vyřízení žádost osady Bradce za subvenci okresní ku stavbě silnice ku Kosmonosům.

Str. 64.

Mella ryháni dělí z pekla. Videašská školní rada okresní chystá návrh na opětové zavedení tělesného využití na školách obecních a měšťanských. Neškodilo by i jinde, neboť mnohde nevázanost a rozpustilost mládeže stoupla tak, že učitelé nemůdí si rady.

Str. 64.

Iméno „Kocovina“ odkud pochází, dočítáme se z „Paměti“ kněze Matěje P. J. Arnolda před a po roce 1848, z nichž vytkly pan Jarosl. Schickel v Hlasu Národa svědění. Iméno „Kocovina“ pochází od barona Kotsa, jenž v roce 1848 krajským hejmanem v Ml. Boleslavi byl. Tenž o. k. úředník se počínal velmi tvrdě, když vojskem po kraji, zvláště v Mnich. Hradišti a ve Měse, usadit měšťany do zájatec boleslavského přiváděti. Jeho bratra Emanuela a literáta Krejčíka z Mnich. Hradišti do Prahy dal komisárem doprovázeti. Takle surově nakládání s občany ushojilo mu v Praze, když svoji sestru navštívil, náhodou musiku pod jeho okny. Spisovatel přivítal hosty lakonickým klukem a posměchem; byl v Praze dosud neznámý; i pokřtili koto nemluvnátko jménem „Kocovina“.

P. J. Arnold, jak známo, byl rodákem Mnich. Hradištským, vlastněc upřímný, proto velice pronásledovaný a štváný. Byl předním zakladatelem Pražské měšťanské besedy. Před časem pomyslelo se na zřízení ošetrového památníku bratřím Arnoldům v Mnichově Hradišti a netřeba by zajisté uvápením, když by sl. měšťká rada načas uspanou myšlenku zřízení pomníku koto opětně oživila.

Schůze okres. výboru v M. H. 7. 6. 98.

Str. 77.

Prísspěvek k zastřešení silnice od Chudoples k Tešovu, p. Anně Šrámkové z Tešova pro rok 1898 náslečkem větší poroby z cihelny její na 20 m zvýšen.

Schůze okr. zastupitelstva 5. 7. 98.

Str. 93.

Osadě Bradlecké ku stavbě části silnice od Bradlec ke Kosmonosim 150 m dlouhé, povolena subvence okresní p. sumě 150 zl.

Str. 96.

Při bouři, strhnuvší se nad krajinou zdejší dne 26. června l. p. udeřil blesk do usedlosti pp. manželů Kavroušových č. p. 7 v Bradlci jejíž obytné části shorely. Na obmizení požáru pracoval rydatně sbor hasičský z Kosmonos. z okres. pojistovny.

Str. 95.

Za škody způsobené při požáru náslečkem udeření blesku dne 26. června l. p. na Budovách pp. manželů Karla a Františky Kavroušových č. p. 7 v Bradlci, přisouzena náhrada 1450 korun.

Str. 123.

10. září 1898, ve 3 hodiny odpoledne byla zavražděna rakouská císařovna Alžběta, ital. ským anarchistou v Paříži posejným Luigi Lucchenim, bývalí prokláta pilníkem trojhranným, na způsob dýky upraveným, na břehu jezera Ženevského ve Švýcarsku. Byla jí 62 roků. — Dále pomí. úřední věstník „proko dýky slry nad šlechtickým habsburským“

rodem a vypočítává páný osudu, kterými
byl tento pod v poslední době častován:

Jeho Veličenstvu císaři a králi Františku
Josefu I. bylo za života, jeho vyjiti krájkí káčil
botu a zarmutku. Byl dne 19. června 1867 v
Mexiku zabitel králem jeho, císař Maxmilian I.
V roce 1886 utopil se v jezeře Starenborském uje
císařovny Ludvík II., král Bavorský, dne 30. led-
na 1889 zemřel smrtí dobrovolnou korunní princ
Rudolf v Mayerlingu. V roce 1894 následkem pá-
du s koně zemřel v Badenu arcikníže Vilém. Se-
stra císařovny, vévodkyně z Alencomu před dvěma
roky uhorela při dobročinném baranu v Paříži.
Manžel sestry císařovny krabě Ludvík Trani ze-
mřel v Curychu s amovardou a dcera arcikníže-
ke Albrechta, arcikněžna Matilda zemřela
následkem popálení. Syn arciknížde Josefa
postřelil se na koně a páne lé podlehl.

Schůze okres. výboru 20. 9. 1898.

Str. 125.

Dělníci v okresech lomech přihlášení
budou ke pojištění pense starobní u
zemského jubilejního fondu císař. Františ-
ka Josefa I., do něhož, mimo 1% připlat-
ku okr. fondu s amí rovněž nejméně 1%
ze mzdy své připláceli budou povinni.

Schůze okres. výb. 18. 10. 98.

Str. 132.

Část pozemků u Bradce od V. Macho-
ka ukoupených a sice ve výměře 3 jiter,
20⁰ odprodána opětně osadě Bradlečké
korec za 150 zř., zbyvajíc část, k posíření
okr. lomů přičena na 6 poků za počních
42 zř. pronajata.

Sch. okr. výb. 25. 10. 98.

Str. 139.

Okres. zastupitelstvu předložen bude návrh,
aby osadě Bradlečké k zakoupení pole č. kal. 161/4
přvoleno bylo použiti kapitál kmenový 930 zřatých.

Schůze okres. zastupitelstva 6. 12. 99.

Str. 153.

Osadě Bradlečké dáva se svolení, aby ke zapl-
cení ceny klové za odkoupený pozemek č. kal. 161/4 u
Těšnova ve výměře 5 jiter 20⁰ použiti mohla kme-
nový kapitál 930 zř.

Schůze obecního zastupitelstva 29. ledna 1898.

Ustanovení obecního
posla a jeho služné.

Ustanoveno, vyprat vyhlášku by se přihlá-
sili, kdož by tuto službu zastávali chtěli nejlev-
něji a ponechává se na rozhodnutí těch, osadní-
mu výboru.

Služné ustanoveno z osadního důchodu, mě-
síčně 1 zř. a k tomu od psaní 5 kr., od listku a li-
skopisu, časopisu a t. d. po 3 kr., přines-li najed-
nou více než z psaní do jednoho místa, ne více
než 10 kr.

Dále pak oznámení, posrání, devěná psaní
a donáška psaní na poštu bezplatně. Posel má
chodit na poštu přes den. Starostovi pak naříze-
no, by na neděli, dne 6. února, byli vyhláškou
svolání by, kdož by se o tuto službu ucházeli, a dá-
le, by vyjednal s p. poštmístrem, jestliže by jeho
posel povinnost ku nepřijal, schváleno.

Ustanovení posla ponechává si osadní vý-
bor pro sebe.

V prohlášení ze 7. února 1898 se pravi:

O službu obecního posla, přihlásili se: p. Václav
Badalec, p. Josef Brečokaly, obomité. Mimo to se uvolil
p. poštmísta obstarat za ustanovených podmínek, svého
posla. Jelikož se z jmenovaných nikdo nepřihlásil s
nějakou slevou, navrhuji, aby byl přijal p. Václav Ba-
dalec. O čemž uvědomuji čtené zastupitelstvo s vy-
bitnutím, kdož s návrhem tím souhlasí, by svým
podpisem osvědčili svůj souhlas.

V. Václavík
starosta

následují podpisy členů obc. zastupitelstva:
Frank. Hamáček, Jos. Švarda, Felix Brečokaly,
Josef Sedláček, a Václav Hone.

Prohlášení nepodepsali: Ant. Brečokaly
a Josef Beránek.

16. února 1898 starosta V. Václavík resig-
noval. Resignaci odůvodnil chorobou a mi-
předložil lékařské vysvědčení. Novým staro-
stou se stal František Hamáček.

V roce 1898 postavil p. Karel Varrouš,
nové obytné stavení č. pop. 7, chlév a ko-
nírnu. Stavbu provedl Alois Varrouš,
stavitel z Prahy-Libně.

Úřední list c. k. hejmanství a c. k. okresní školní
rady v Mnichově Hradišti. — Str. 124.

Dne 6. prosince 1898, večer vyhořela stodo-
la Daniela Hluňáka v Chudoplesích; požar-
řelý byl pojistěn.

1899.

(Z „Úředního Věstníku okres. zastupitelstva v
Mnichově Hradišti“ roč. VI.)

Průměrné běžné ceny hospodářských výrobků v
roce 1899 na okrese mnichovo-hradištském:

Pšenice 1 hl 7,37 zl.	Seno 100 kg 3,05 zl.
Žito 1 hl 5,76 zl.	Sláma 100 kg 1,52 zl.
Ječmen 1 hl 5,03 zl.	Máslo 1 kg —,93 zl.
Oves 1 hl 2,85 zl.	Vejce 1 kopa 1,81 zl.

Schůze okres. výb. 7. 2. 99.

Str. 7.

Osadě Hradlečce dáno svolení k vykažení
části lesa osadního.

Str. 81.

Stoleté jubileum cukrovky: V lednu 1799 por-
dal Frant. Achard, ředitel akademie věd, prus-
kému králi Bedřichu Vilému III. vzorky cukru,
které vydožil z řepy, která se dosud jen dobylka
z a pokrm kvasela.

Inserát na str. 91, 97, 106 a 114.

Usedlost č. p. 11 v Bradci
s veškerými pozemky se z volné ruky prodá za pod-
mínek nejvýhodnějších, jež sdělí majitel
Frant. Hamáček.

10. 8. 99.

Str. 103.

Počasi v posledních dnech tak se zlepšilo,
že žně u nás i jinde dostaly se do nejlepšího
proudu a žalé úrody, valná část, již je pod
střechou, částečně ve stolarích. Na místě brávněl
obav při stále dodávajícím mokřem počasí, na-
sloupilo uspokojení, že obilí mnoho škody neu-
trpělo, byť i z valné části bylo polehle. Z od-
ladů dosavadních, ač nejistých, předvídá se,
že celková loňská přiznává žně dosažena se-
tos nebude.

žně.

Ze schůzi obecního výboru.

10. 5. 99.

Osadní zastupitelstvo se usneslo většinou hlasů, by se Paríbovi pronajmula světnice a polovice pudy v obecním domku, za cenu 16 zl. a čtvrtletně napřed zaplatiti. Rovněž Václav Hašlar, který bydlí v obecním domku, musí zaplatiti 16 zl. počně a čtvrtletně pudy napřed zaplatit.

9. 7. 99.

Ant. Lakorný, rolník v Bradci č. p. 13. žádá osadní zastupitelstvo o schválení hospodské koncese. Jelikož politický úřad zaslat onou vyřízení osadnímu zastupitelstvu zdejšímu k vyřízení, žádost Ant. Lakorného byla většinou hlasů osadním zastupitelstvem schválena.

Štěpán Bradlec žádá, by mu bylo povolenno ku stavbě odkoupiti od obecní zahrádky několik sáhů pozemků. - Žádost byla jednoduše schválena. Má zaplatit za 1° 1 zl.

22. 10. 99.

Žádost okres. výboru, zdalší osada Bradlečská jest svolna odprodati část pozemku č. parc. 161 u Těšnova k účelu rybníkův škály. - Usnešeno, odkoupiti-li okres. výbor větší plochu, nejméně půl korce, žádá osada za 1° 1,50 zl. menší dle dohodnutí osadního výboru.

V přípisě ze dne 24. 10. 1899 sděluje Okresní výbor v Mníchově Hradišti osadnímu představenstvu v Bradci, o svém usnesení, na tom, aby osada Bradlečská z každého čtvrtletního sáhu zabraného pozemku toho po vyčerpání kamene zaplacen byl obnos 3 K, bez ohledu na větší či menší plochu zabraného pozemku.

V tomto roce si postavil obytný domek č. pop. 25. Josef Tůma z Kosmanas.

Rovněž v tomto roce postavili dvojdomek č. pop. 26 a 27 Václav Hodboud a Brant. Evancara z Kosmanas.

1900

(Z. Úředního Věstníku okresního zastupitelstva v Mníchově Hradišti. - Ročník VI.)

Str. 11.

Od 1. ledna 1900 počínaje bere každý dvojnásobný plat a má dvojnásobt tolik dlužů, v obchodech objevily se nové kalubky, že se počítá jen ve měně korunové, peněz mi tis kopysy, učky, polovky ve veřejných knihách obdržely nové klavírky: "koruny", "kaláře". Nová měna přinesla s sebou nové myšky a nové štrachy. Obřitém učení, který jedním káhem tužky počítá kolony číslic, přisáhl se mi, že leckdy korunu má za zlatku, korunu pokládá za padesát kalářů jest bémý omyl v rychlém počítání. Těchto dnů obdržel jsem účel od svého krejčeka: nepřijte se jak jsem sebou brkl, když jsem uřel číslici 70 - a vedle toho drobným písmem, "korav". Starší lidé si asi na novou měnu neruzybnou. Pojmenování peníze tak srostlo s jejich celým životem a rydkovými poměry, že v těchto finančních věcech velmi těžko mají své pojmy. Starší lidé se svou zlatkou, desetičkem a krejcarem zemrou - snad u mladší generace nová měna se spíše ujme. Ale i to přijde dosti ztěžka: jméno, šesták, "krejcar", "brácceno", "krej", "populární" např se kluhoce zaryto do obyčeje a mluvy lidu - vadyt na Moravě počítají ještě na "rynské" a starší lidé znají, "mlánský". ... Peníze jsou kus člověka a v pojmenování peníze jsme nejkonserwadivnější, prostý člověk i vedlánc. A mimo to: dokud bude dvacetikalář a dvoukalář, veřejníci z řecí lidu, krejcar a šesták. Pro cizince bude to malý Babylon...

Co nové měně schází, jest hlavně pětikalet. Pětikalář rovnal by se plátně vláskému soldu a francouzskému "sou" a byla by to ta pravá měna chudých lidí, malých dělníků, nejmenších cen u pekáři

a nejlacinějším penísem za dlouhých. Příkladů však schází — schází léz, pílilikonum a desolikonum.

U nové měny, jak úradně s. ledonem zavědena, nejvíce se mi líbilo proč plátně přij. byla zavědena. Nová měna má důležitě poslání: s ní má být i v Rakousku lacinější. Rozsud platilo u nás přislóví, že co v Německu se koupí za marku, stojí za černošlutými stránky 1 št., dražé živobylí, vysoké kory fiakristi, velké úty kolektori, dražé ceny divadel — to všechno vyřídil cizinec našim poměrim. A ne nepravim. A tomu má důkladně odpomoci, nová měna. Ukázalo se totiž, že v zemích, které mají menší měnu (Francie, Itálie, Německo, Švýcarsko) jest lacinější, nežli v zemích, které mají měnu vysokou (Rusko, Rakousko, Anglie). Při menší zaktadní, méně spíše, přij. se jako cenami dolů a nákup jest lacinější, poněm, přij. se tak tak nepřibývá, kterého vysoká zaktadní, měna píšobí, přij. větší dražobu, a ve vyřadání peněz, vima jest jistou posmaritorem noblesou.

Kdo bude mít, v portmonce, koruny místo žlábek, více přij. ušetří. Frank a marka splodily přij. bylo zhubenosti. A proto má koruna, v hospodářském životě svůj zvláštní, vyhovatelší význam: za korunu se spíše koupí, do koruny se spíše ušetří, kolem koruny dočítí se budou konkurenční ceny obchodníků. A proto sláva koruny, měně! Várok mě sříbné minci jest, kus naší spásy! Ale chyba! Zlevnění se ukázalo hned po Novém roce — zdražením! A byl to sám slávní nástlav, který přičel. Šel dobrem příkladem — naše pošta. Za nové měny přerazilo na celí radě poštovních objektů.

Máme dražší uhlí, petrolej, cukr, pivo, lihoviny, korespondenční listky a t. d. a musíme hodně přimhouřiti oči, bytkom sprádelili se s novou měnou...

Str. 10.

Nedostatek uhlí v království českém, před tím nebyvalý, nastal v těchto dnech, a pří. jim již jak průmyslové závody, dopravní podniky, tak i větší města, jsou měrou, že krizi z toho opravdová katastrofa s následky, jež nikterak nelze dohlednouti.

Str. 59.

Nové osadní zastupitelstvo v Bradlci bylo voleno 15. března 1900. Starosta p. J. Švarada, I. radní p. Jos. Sedláček, II. radní p. Václav Klavík. Členové výboru pp. Josef Beránek, Jan Hamáček, Václav Honc, Karel Vávroš a Frant. Hamáček.

Str. 68.

Panu Václavu Knourkovi, strojníku v Mn. Hradišti. Na základě d. poplávky, jak se Vám dodaly, mládeci, čistící stroj osvědčil, mohu Vám s radostí sdělit, že stroj ten mě šickavání překonal. Jest vs kulku veliký, rozdííl, mezi mlacem a mytím. Stroj ten je velmi lehouce a lépeji při velkém smlatu a úplném čistění než jiné stroje a mohu Vám jediné k této útlé doporučení Vašich čistících, mládeckých strojů gratulovati. Líbí mi velice, že jsem stroj tento nekoupil a otrve, než jsem byla nucena mládit strojem parním, při kterémto mláčení jsem velice škodly, jak na zmi tak na jici utrpěla, tak, že za 1 rok jsem mohla míti od Vás tento dokonalejší stroj již vyřazený. Proto mohu Vaše čistící mládecký nejlepe doporučiti.

Přeji mnoho zdaru.

a. Paříková v Bradlci.

Schůze okres. výboru 12. 6. 1900

Str. 81.

Uprádněné místo cestářské, propůjčeno žadatelí Vojtěchu Kolínčým z Trenčína, na silnicích od Bakova k Veselí, od Bakova k Horkám a od Chudoples k Bradlci.

Schůze okres. zastupitelstva 3. 7. 1900

Str. 91.

Ku žádosti osady Bradlečské přidělena bude část silnice od Chudoples k Bradlci k tomu okresnímu u Tešnova vedoucí, v délce 355 m okres. cestáři, jakmile bude část tato upravena tak, jak předepsáno pro silnice okresní. K úpravě se poskytl 60% subvence z fondu okresního.

Str. 93.

Živelní pohromy stihly celou řadu měst a vsí, jim naši vlasti dne 3. července l. p. Škodly způsobené v Křonošicích, v okolí Tábora, Budějovic a j. míst, řící a proupaní jsou velice značné. Nad krajinou naši přestla bouře v týž den, aniž by značných pohrom přivodila.

Zabil při drcení šlůrků. — Při parním stroji v lamě okresním u Tešnova zaměstnaný 16letý strojník Bohdan Raubíček z Mnichova Hradiště, příslušný do Pelhřimova, zachycen byl dne 4. července t. r. dopoledne převážecím kmenem za noku, ku stroji drticímú průkarem a, k zemi takovou silou vržen, že okamžitě skončil. Byl to mladík snalivý a pilný; předčasnou smrt přivodit si však, plaslami neopatrností. Pochován jest na hřbitově v Kosmonosích.

9. září 1900

Str. 117.

Dlouhá pedra kelošmi a z nich vyplývající sucha postihla, opětně citelně, naše zemědělce, kteří se po nepřetržitém, jarním počasí, jež, včasné oseki pudy ani nepřipouštělo, na pohodu časovou v teple. Žeť tu v čase, kdy by to započítěbí pláby, k nalití zrna, dostavila se sucha; jimiž zrna předčasně zaschla. Repaz, brambory a píce, žádoucí sklizně neposkydnou. Zbývá jen maděje, že po deseti, který se konečně v posledních dnech dostavil, se leccos v leptém podzimě napraví a že také povážlivě vysychání stromů přestane a lojné plasty jeho zdárně se vyvíjí vyvinou.

Schůze okres. výboru 16. 10. 1900

Str. 123.

Osadě Chudoplesské dáno svolení k položení potrubí pro vodovod do silnice od Bradlece k Chudoplessím vedoucí.

Str. 141.

Kolik stojí pána z Kruppova děla? Dle udání německého časopisu stojí náboj 4080 zl. Neboť jen prachu spotřebuje se 485 kg za 457 zl. Dělo samo stojí 197 860 zl. a po 93 ranách slává se nepotřebným. S počáteční rychlostí 1200 m vřhá střelu do dálky 30 km. jsou to draké hrachy na ničeni lidských živostí. Zadrženi státi v dluzích živočichů mělo by ze všech přátel sportovních lidské učiniti zdárně spolupojovníky za pořádanek tak mravní a lidový, jaký jest zmírnění bémene vojenského. Jen v Rakousku vydáno za posledních 25 let více než 6,000,000 K na militarismus. Uvažme výši vydání toho a vzpomněme, co pite, přičinění a práce neumarne spí na

oběech těch, co dalo by se za miliony by ne prospěch širších vrstev lidu vykonali, jak veliké škody hospodářské mohly byti za neopatrnou část tohoto vydání rozřešeny a tím lidu prospěšno; nedostatek jeho a lida zmenšena a ne-spokojenost jeho, která jest nejnebezpečnější pro sílu státi všech, zagehnána.

Schůze okres. zastupitel. 18. 12. 1900.

Str. 167.

Osadě Chudoplessy povoleno, učinili ku starbě vodovodu výpůjčku 5000 K proti zpěti splacení v 15 letech.

Str. 150.

Nadbytek uhlí. Průmysl má cile posledních zpráv potřeby na několik měsíců ukrytu a uplatňuje se již nadbytek uhlí. Kalamita, uhlí na uhlí, minula a možno, že se v krátkce klešání cen dočkáme.

Průměrné tržní ceny hospodářských výrobků v roce 1900, na okrese Mn. Hradištském:

(6. září 1900 se prodává poprvé pšenice, žito, ječmen a oves na kg, t. j. tržní ceny obilí jsou za 100 kg)

Pšenice 100 kg	16,92 K	Seno 100 kg	5,85 K
Žito 100 "	17,91 "	Sláma 100 "	3,94 "
Ječmen 100 "	15,48 "	Máslo 1 "	2,03 "
Oves 100 "	11,67 "	Vejce 1 kopa	3,44 "

Z „Adresáře a popisu politického okresu Mnichova v Hradištského“ vydaném V. Kudrnáčem v Turnově v květnu 1900:

Chudoplessy. K obci té náležejí osady: Bradlec, Tešnov, Břejlov a Chudoplessy. Obyvatelů 402, domů 56.

Starosta Landa Karel *) Kostlnský. Radní: Zima Václav, Bartoš Josef, Rajgr Fr. Volby vykonány 9. března 1898 — Osadní představenstvo: Bradlec: Starosta: Hamáček Fr. Radní: Václavík Václav, Bředobohatý Felix. Chudoplessy: Starosta: Zima Václ. Radní: Rajgr Fr., Zdobinský Josef.

Živnostníci v Bradleci: Pokorný Josef, Vavrouš Karel, Kostlnský, Bředobohatý Felix, Kramářský, Paríková Anna, Svarda Josef, Kamenné Lámy, Hamáček Frant., Bruklář, Bředobohatý Josef, obuvník.

V Chudoplessích: Landa Karel, Kostlnský.

*) Správně má býti Landa. Pozn. kronikáře.

v Tešnově: Šrámková Anna, cihlářství.
Spolek: Občanská beseda v Chudoplesích. Starosta Landa Karel, jednatel Žima Václav.

Schůze místního výboru. 7. 1. 1900

Pan Jos. Švarda činí návrh, by u rybníka se zřídilo dřevěné zábradlí pro uvarování nebezpečí. — Návrh byl jednohlasně přijat.

9. 5. 1900.

Členové zastupitelstva se jednohlasně usnesli, aby byl zvýšen honorář starostovi ze 20 na 50 K.

2. 9. 1900.

Pan Karel Kavrouš navrhuje, aby katastrální starosta v Chudoplesích porádal byl, aby při příštím parcelování pozemků na Bradci nepovolovalo se stavět až k silnici, nýbrž každá podél silnice 1 sáh za strambky k vškerému užívání pro chůzi ponechán byl. — Návrh ten byl schválen pouze na 1,5 m ponechal za strambama podél silnice.

14. 10. 1900.

Starosta Josef Švarda resignoval. Zastupoval ho potom Jos. Sedláček, radní.

23. 12. 1900.

Bylo již v několika schůzích schváleno dáti k obecnímu rybníku zábradlí. Na této schůzi bylo usneseno po dalším hovoru, aby se dalo zábradlí železné a sloupky dřevěné.

Pan Josef Švarda navrhuje, aby se podala stížnost na politického starostu okres. výboru poněvadž nechce podal zprávu o rozdělení obcí Bradce a Chudoples, což zastupitelstvo tamní schválilo ve schůzi před půl rokem. — Návrh tento byl jednohlasně přijat.

(z Úředního věstníku okresního zastupitelstva v Mladé Hradišti — Ročník VIII.)

Str. 7.

Výsledky sčítání lidu

dne 31. prosince 1900, jeví se následovně:

Obec Chudoplesy	22 domů	152 obyv.	před 10 r.	21 domů	175 obyv.
osada Brejtlav	2 "	9 "	" 10 "	5 "	32 "
" Bradlec	28 "	168 "	" 10 "	19 "	153 "
" Tešnov	4 "	36 "	" 10 "	2 "	10 "
Úhrnem	56 domů	365 obyv.	před 10 r.	47 domů	370 obyv.

Str. 11.

Lonská jární slávka horníků prospěla vydatně uhelným firmám a některé akciové společnosti uhelné vyplácejí budou letos tenkrát dvojnásobné dividendy, než dříve. Také částí horníků docílila nepatrně zvýšení platů.

Za to většinou ostatní obyvatelstvo, úředníci, řemeslníci, dělníci — lito hlavně a nádenníci, těžce nesou následky slávků, neboť většinou životní potřeby obyvatelstva nepoměrně se zdražily.

Schůze okres. výboru 26. února 1901 Str. 22.

Vyhověno stížnosti osady Bradlec na obecní představenstvo v Chudoplesích, v příčině opatření dohledů feu usnesení osady i obce tamní, aby byla rozdělena ve 2 obce samostatně.

Str. 54.

V Bradci po resignaci starosty p. Jos. Švardy zvolen dne 24. února 1901 starostou p. J. Sedláček, I. radním p. J. Švarda, II. radním p. Jos. Simon.

	Koni	Dobytku hověz.	Koz	Ovci	Prasat	Úlů	Slepici	Husa kachen	Jiné drábeže
Chudoplety	6	105	11	—	33	—	306	73	—
Brajtov	—	6	—	—	2	—	14	1	—
Bradlec	26	104	18	—	32	—	337	54	—
Tešnov	3	27	1	—	4	—	40	5	—
Uhřetov	35	242	30	—	71	—	697	133	—

Schůze okres. výboru 28. května 1901 Str. 77.

S návrhem na záměnu předložena bu-
de okresnímu zastupitelstvu žádost za roz-
dělení obce Chudoplety ve 2 obce samostat-
né.

Schůze okres. zastupitelstva 18. čer. 1901 Str. 87.

Jednáno o žádosti za rozdělení obce
Chudopletské ve dvě obce samostatné Bra-
dlec a Chudoplety. V debatě na lo násle-
dující uvedeny závažné důvody pro i
proti rozdělení, načež usneseno předlo-
žiti žádost velesl. zemskému výboru král.
Čerkeho ku příznivému vyřízení.

Taž schůze.

Prohlášení o výměně osadních pozem-
ků Bradleckých č. k. 196 a 197 ve výměře 1890°
za pozemek manželů Josefa a Marie Sedláč-
kových čis. kal. 204 ve výměře 590° s. chváleno.

Str. 96.

Nově ustavené zastupitelstvo obecní v
Chudopletích voleno 25. čer. 1901. Staro-
sta p. Karel Landa, I. radní p. Jos. Svarda,
II. radní p. Václav Jima, III. radní p. Josef
Simon. Členové výboru pp.: Josef Sedláček,
Ant. Pokorný, Fr. Rájbr, Josef Rebl, Josef Barboš,
Václav Honc, Karel Vavrouš, Felix Běrobolavý.

Str. 106.

Četnické piketážovníky během krátkého
užívání prý se neovládaly a zaměřeny bu-
dou za čapky, jakož i v jiných částech výstroje
dle zpráv časopiseckých uchystány jsou vý-
znamné reformy.

Schůze okres. výboru 27. srpna 1901 Str. 110.

Schváleno ujednání s osadou Bradlec-
kou o vyčerpání čedičové skály v cestě u Teš-
nova č. kal. 380.

Inserát na str. 114.:

Prodej statku.

Následkem podivných poměrů prodá se ko-
spolářská usedlost v Bradleci se 138 korci pozem-
ků, z toho přes 70 korců orné půdy, 10 korců zahrady,
a pastvin a přes 30 korců jehličnatého lesa. Obý-
vá a hospodářská stavení jsou z kamene pod
látky, šindelí a šindel, v dobrém stavu. Přesý-
cí jest povinen převzít živý i mrtvý inventář. Pod-
statnou část statku tvoří rozsáhlé kamenné
lomy s bahými ložisky výborného kosmo-
nostského cedice, dlahobového i šterkového, kte-
ré mají značnou cenu. Statek jest bez výměnků.
Polovce kupní ceny jest dle právní kupujícího
na statku k čekání. — Blíže podmínky s při-
loženou známkou na odpovědi sdělí
p. Karel Landa, starosta obce v Chudopletích p. Bakov m.).

Schůze místního zastupitelstva v Bradleci 21. 4. 1901.

Pan Josef Svarda navrhuje, aby pro letní dobu
ustanoven byl polní hlídač. — Návrh tento byl
jednohlasně přijat a navržen mu zastupitelstvem
denní plat čtyřicet krejcarů.

Schůze místního zastupitelstva 15. 12. 1901.

Pan Josef Švarda navrhuje, aby pozemky obecní nepřemajá se nepoužívaly a aby zvolena byla dozorčí komise pro obměření toho. - Návrh tento byl jednohlasně přijat a do komise zvoleni pp. Josef Sedláček, Josef Švarda a Josef Šimon.

Osadní starosta činí návrh, aby vyslání byli dva členové z výboru do Prahy k zemskému výboru ohledně rozdělení obcí. - Návrh tento byl přijat a zvoleni pp. Josef Švarda a Josef Šimon s odměnou po 8 korunách.

Průměrné ceny hospodářských výrobků na okresě mnichovohradištském v roce 1901:

Pšenice 100 kg	17,92 K	Seno 100 kg	8,27 K
Žito 100 "	16,50 "	Sláma 100 "	6,63 "
ječmen 100 "	14,19 "	Maslo 1 "	2,13 "
Oves 100 "	14,30 "	Veje 1 kopa	3,59 "

V tomto roce poslal obecní slavení č. p. 29. p. Josef Koliaš. Slavnost provedl p. Antonín Kráček, zednický mistr z Kosmonos.

15. srpna 1901 začal se stavbou obecního slavení č. pop. 30 na parcele č. 198 p. Václav Jandl z Kosmonos. Stavbu provedl p. Jan Šimůnek, mistr zednický z Podolí. Ukončena 20. listopadu 1901.

"Uřed. Věstník okr. zast." Ročník 18. Str. 2.
Ve schůzi okres. výboru byl povolán osadní Bradlečské příspěvek 50 K k zavedení knih. pořádku silnice ke Kosmonosům.

1902

(= "Uředního Věstníku okresního zastupitelstva v Mnichově Hradišti" - Ročník IX.)

Str. 15.

Okresního cestaře

pro silnice od Bakova k Veselí a od Chudoples k Bradlci v celkové délce 3720 m přijal výbor okresní od 16. února l. n. začáteční měsíční mzda činí 20 K a zvyšuje se s nárůstem na výslužně. Žadostí doložené listinami o stáří, dosavadním zaměstnání, domovské příslušnosti a mravní zachovalosti žadatele přijímá okresní výbor do 16. února 1902.

Stavbu nutno ihned nastoupiti.

Schůze okres. výboru 26. února 1902. - Str. 29.

Obstarávání služby cestářské na silnici od Chudoples k Bradlci směrem Vojk. Nedomovi z Trenčína a na silnici Bakovsko-Veselské Václ. Burešovi z Veselí.

Okresnímu zastupitelstvu předložena návrh, aby k zabezpečení dostatečné škály čedičové na dlouhou řadu let, ukoupena byla usedlost č. p. 6 v Bradlci za 17.000 K.

Schůze okres. zastupitelstva 11. března 1902. - Str. 34.

Schválena v celém obvodu smlouva o koupi usedlosti č. p. 6 v Bradlci od p. Jos. Švardy za 17.000 K k zabezpečení škály čedičové pro celé okresní.

Str. 55.

Okresní nemovitosti v Bradlci.

Od usedlosti č. p. 6 v Bradlci odprodány budou některé pozemky u Chudoples a při silnici z Debré do Kosmonos vedoucí. Některé pozemky poblíž Bradlece s budovou obytnou a hospodářskými budovami budou pronajaty po případě na delší řadu let.

Nabídky přijímány budou do 31. března 1902 v úředovně zdejší, kde možno nahlednouti v bližší podrobnosti.

Z okresního výboru v Mnichově Hradišti,
dne 18. března 1902.

Starosta okresní:
Šamal.

Schůze okres. výboru 15. dubna 1902

Str. 86.

Místnosti v budově č. p. 6 v Bradci Lohyvá-
ní způsobilé budou upraveny a na celá období pro-
nají, o nových nabídkách na koupi některých, od-
lehlejších pozemků od usadlosti k zavedenému jednání

Byty k pronajmutí.

V budově č. p. 6 v Bradci pronajaty budou byty
jeden v poschodí a 3 místnostech, v přízemí jeden a 2 míst-
nostech a tři po jedné místnosti. Nabídky podali ke
do 5. května 1902.

v kanceláři okr. výboru, kde s dělníky budou kladly pod-
mínky.

Z okresního výboru v Mnichově Hradišti,
dne 17. dubna 1902.

Starosta okresní:
Šámal.

Schůze okres. výboru 29. dubna 1902.

Str. 93.

Od usadlosti č. p. 6 v Bradci odprodány od-
lehle pozemky, neobsahující kámen čedičový čís. kat. 84.
a 85 pro 6 jít. 494 □° jítro po 220K p. Jos. Sedláčkovi a
čís. kat. 209 pro 132 □° za 300K p. V. Honcovi. Ostatní
pozemky vesměs osady.

Schůze okres. výboru 10. června 1902

Str. 103.

Na vědomí přaly zprávy o pracích v okres-
ní škole a zejména v domě Bradleckém, a různých pra-
cích a opatřeních v usadlosti okresní na Bradci.

Str. 121.

30. května 1902 složila Anně Václavkové v
Bradci č. p. 4, řezárna. Na úhradu škody vy-
platila okresní pojišťovna v Mnichově Hradišti
300,- K. - Požárem byla též poškozena střeš a
václ. Honcovi č. p. 2. Na úhradu škody vyplati-
la okres. pojišťovna 5,- K.

Schůze okres. výboru 8. července 1902

Str. 126.

Vzal na vědomí výnos výboru zemského
král. Českého o schválení návrhu okr. zastupitel-
stva na rozdělení obce Chudoplety ve dvě samos-
tavné obce Chudoplety a Bradec.

Str. 134.

Rozdělení obce Chudoplety ve dvě obce samo-
stavné, Bradec a Chudoplety, povoleno výnosem
výboru zemského král. Českého ze dne 19. června
1902 čís. 42. 616. Tím vzešlo počet polib. obcí
okresu zdevíti na 36 s 45 katastr. obcemi.

Str. 137.

Sbory dobrovolných hasičů právě zříze-
ny jsou nové v osadách Dalešice, Bradec a Chu-
doplety. Tyto osady pro své sbory zakoupily již stře-
šáky od firmy R. A. Šmekal v Praze.

Schůze okres. výboru 5. srpna 1902.

Str. 142.

Pronajem některých pozemků jítro po 34 K
a prodají, na složení za 1300 K při okresní, use-
dlosti č. p. 6 v Bradci p. Karlu Karvovému
Lambert, schválen.

Schůze okres. výboru 12. srpna 1902

Str. 149.

Bude předložena s příslušným návrhem
vel. výboru zemského král. Českého žádost
obce Bradce za povolení zemské subvence sbo-
ru dobrovolných hasičů v Bradci.

Schůze okres. výboru 16. září 1902

Str. 158.

Schválena smlouva o pronájmu koníčky
v Bradci za 56,- K ročně Josefu Švardovi.

Inserát na str. 164.

Dělníci do lomů Bradleckých,

kde by oddali bydlíci v okresní budově č. p. 4 v
Tešnově, (roční úhrn 50,- K) se ihned přijmou. Pří-
hlášky přijímá úradoma okres. výboru.

Schůze okresního zastupitelstva 16. prosince 1902

Str. 206.

Osadě Bradlecké povoleno, aby k zakoupe-
ní mácími hasičskými činila výpůjčku 3.000,- K
proti splacení v 15 letech.

Ročník X.

Str. 11.

Nově ustavené zastupitelstvo obce v Bra-
dci od 22. prosince 1902: Starosta p. Josef Sedláček,
1. radní p. Josef Švarda, 2. radní p. Josef Šimon, El-
nové výboru pp. Beránek Josef, Barabokalský Josef, Hamáček
Jan, Žáček Jan, Honc Václ a Brezobokalský Josef.

Přiměrné tržní ceny hospodářských výrobků v
roce 1902 na okrese mnichovohradištském:

Pšenice 100 kg	18,31 K	Seno 100 kg	8,07 K
Jíto 100 "	15,38 "	Sláma 100 "	5,61 "
ječmen 100 "	13,88 "	Máslo 1 "	2,19 "
Oves 100 "	14,43 "	Vejce 1 kopa	3,15 "

Mimoriádná schůze osadního výboru 10. června 1902.

Ustanovení noční hlášky. - Učesáno jed-
nolhasně, aby zjednan byl ponocný s měsíčním pla-
tem 12 zl. mimo to, aby hláška vždy jeden měsíc od-
číslo k čísle s ponocným až do odvolání.

Schůze míst. výboru 15. června 1902.

Zakoupena štrikačka za 1400,- K.

15. VII. 1902

Schválena postavit kasičskou zbrojnici.

Schváleno ustanovit kasičský sbor.

Schváleno žádosti o povolení použítí kontri-
bučenského fondu na kasičský sbor.

Schváleno učiniti výpůjčku 2000 K na za-
placení štrikačky.

Návrh, aby se zakoupená sřikáčka bez per, vyměnila za plovou a aby zvolení byli dva páni z výboru dojel do Prahy, a výměnu tu projednal za odměny po 10.-K. — Schváleno a zvolení pp. Jos. Šimon a Jos. Sedláček výměnu tu projednal.

24. VII. 1902

Sřikáčka byla zakoupena za 2.000.-K.

Schváleno zvýšit výpůjčku na 3.000.-K.

Adměny za dovoz stavebních hmot na stavbu kasínské zbrojnice:

Cihly 1000 kusů	návrh osad. výb. 10.-K	vydražena 8.-K
kámen 1 m ³	" " " 1.-"	" -78"
šluky 30 kusů	" " " 8.-"	" 7,40"
písk 1 m ³	" " " 1,20"	" 1,08"
pámo 1 fšera	" " " 5.-"	" 4,-"
voda 1 sud	" " " -70"	" -60"

Zednická a mádenická práce zadána za 145.-K
 Tesařská " " " 210,-"
 Klenpiřská " " " 200,-"

15. prosince 1902 ve 3 hod. odpoledne konána v Kostlinci p. Karla Vavrauše, č. p. 7 v Bradlci Ustavující valná hromada sboru dobrovolných hasičů v Bradlci.

Do schůze četně navštívené dostal se okresní cvičitel Kasínska v Mnichově Hradišti, p. František Šírek. Na návrh přihlásilo se 24 členů a to:

Sedláček Josef,	Vavra Václav	Havlas
Vavrauše Karel,	Flak František	Čechan (n. 1904 přes do Kostlince)
Kolář Václav,	Najman František	Šimůnek Jan
Krejčík František	Barotokaj Josef	Šimonová Alžběta
Svarda Josef,	Hone Václav	Hanek Adolf
Šimon Josef,	Žáček Josef	Barotokaj Antonín
Beránek Josef,	Sedláček Václav	Košlajn Antonín
Pokorný Antonín	Kotlíček Alois	Badalac Štěpán

Do výboru byli zvoleni:

Starosta: Josef Svarda.

Velitel sboru: Josef Šimon.

Podvelitel: Josef Sedláček.

Členové výboru: Josef Beránek, Antonín Pokorný,
 Karel Vavrauše, Václav Vavra.

Jednatel: Karel Vavrauše.

Pokladník: Josef Sedláček.

1903

(Z „Úředního věstníku okresního zastupitelstva v Mnichově Hradišti.“ — Ročník X.)

Schůze okres. výboru 27. ledna 1903 Str. 9.

Vzála na vědomí zpráva o provedeném rozloučení obce Chudopless p. nové obce Chudoplessy a Bradlec z o zrušení osadních zastupitelstev obou míst, jichžto jméno přešlo na nová zastupitelstva obecní.

Str. 11.

Obce Chudoplessy a Bradlec

po rozdělení bývalé obce Chudoplesské mají již svá obecní zastupitelstva, která počala úřadovati. O tom se všeobecně věděti dává městským a obecním úřadům, aby ve vzájemném slychu úředním se dle pozměněných poměrů řídily.

Schůze okres. výboru 10. února 1903 Str. 17.

Žádost za povolení k použití kontrib. peněžních fondů v Bradlci a Tešnově na Kasínský výzbroj nedoporučena a právena.

Str. 28.

Judr. Frant. L. Rieger mrtev!

Skonal po krátké chorobě dne 3. března 1903 o 1 hod. odpo. Zarmutek peje do poslední chvil českého člověka. — (Judr. F. L. Rieger byl 25. května 1861 jmenován čest. mým sousedem obce Bradlec. — Pozn. kronikáře.)

Schůze okres. výboru 21. dubna 1903 Str. 73.

Doporučena k příznivému vyřízení žádost za povolení slev stavebních na dalších 10 roků v Bradlci výboru zemskému král. Českého.

Vzála na vědomí zpráva o pracích jar-ních v okresní usedlosti Bradlečské.

Str. 77.

Dabodnul se na pláštní bajonel přímo do prsou vojín Karlovský při 36. jízku. Při praporem cvičení dne 26. dubna l. r. přelézal poblíž okolu u Tešnova plot tak měšťastně, že na bajonel celým tělem napadnul. Jak se oznamuje, skonal již druhý den za hrozných bolestí.

Ze schůzí obecního zastupitelstva:

8. II. 1903.

Konáno první zasedání samostatné
lce.

Starostovi udělena odměna 120,- K
ročně s příspěvkem na cestné.

Schválen obecní rozpočet na rok 1903:

Obecní příjem 4.472,12 K

" výdání 4.692,97 "

Schodek uhradí se přírůstkou 17%

Usnešeno, aby se udělila podpora na výživu

Sedláčkové Anně ročně 26,- K.

Šonské Alžbětě " 30,- "

Holdové Kateřině " 24,- "

26. IV. 1903.

Žádost sboru dobrovolných hasičů o povolení
z obecní pokladny potřebného obnosu na zřízení
15 slajmokrtoje a potřebného výstroje. - Lovčeno.

14. V. 1903.

Zadání místa podního hlídače s hrázničkou
a obecní služby se služným 30,- K měsíčně, z čeho
ma být, 1 1/2 korce pole k užívaní a časť dříví.
Zadáno Antonínu Vinšovi z Kosmonos.

27. IX. 1903.

Místo obecní služby zadalo se na neurči-
tou dobu Václavu Hašlarovi se služným 8,- K mě-
síčně. Má vykonávat hlídání v lese a na poli, zvo-
nit, obstarávat obecní posílky, do Kosmonos na
poštu pro dopisy a ob den docházeti. Od došlých
dopisů mimo úředních a kolbi, ustanovilo se
mu od psaní 3 kr. a od kartky a časopisů 2 kr.

Světlíce v obecním domku pronajímá se
Antonínu Kostejnovi k jeho podané ústní žádos-
ti na neurčitou dobu za měsíční nájemné 4,- K

13. XII. 1903

Žádost Alžběty Šonské o chudinskou pod-
poru. - Po delším rokovu usnešeno, aby se udělila
almužna Alžbětě Šonské 2,- K měsíčně od 1. 1904
počínaje.

Z Kasičské kroniky:

11. ledna 1903 konána rádná valná hromada
ve 2 hod. odpo. v Kasičce p. Karla Vavrouše. - Byla
projednána výše zřímkého (1,- K) a člen. příspěvků (100)
měsíčně. Tola se ihned vybralo a tak se založila po-
kladna sborová.

31. ledna 1903 (v sobotu) - Konán I. ples sbor-
u dobrov. Kasič. Úspěšně byla slavnost 2,- K pro pá-
na a -, 40K pro dámu. Učinkovala hudba p. Poppra.
Celkový výsledek plesu: nad očekávání uspokojivý.

16. května 1903 - Zadáno zhotovení 15 slaj-
mokrtoje pro sbor p. Fran. Paseckému, krejčímu
z Mladé Boleslavi. Dle nabídky z 25. března, zavazu-

je se pan Pasecký zhotoviti jeden slajmokrtoj se vším,
k tomu potřebným materiálem, za cenu 10,80 K avšak
odznaků kradnostářsky vyminuje si, účtovali zvlášť,
dle jakosti kříd. Zároveň se zavazuje, látku před
rozšířením smočiti, aby oděv se merrazil a poz-
ději zmenšil, kuliž, nedělali uschnouti a vymand-
lovati. První kolový oblek z dle předložené mu
látky, ukáže p. Pasecký a dodá co vzor.

19. července 1903. - pp. Vavrouš a Sedláček byli
u pana barona z Leidenbergů se žádostí o pod-
poru pro sbor. Pan baron z Leidenbergů dar-
oval sboru na žádost jeho, stříkačku, dar-
ceny několika set zlatých.

Přibližné tržní ceny hospodářských výrobků v
roce 1903 na okrese michlovohradištském:

Pšenice 100 kg	15,43 K	Seno 100 kg	5,46 K
Žito 100 "	14,43 "	Sláma 100 "	2,26 "
ječmen 100 "	13,25 "	Máslo 1 "	2,05 "
Oves 100 "	11,44 "	Vejce 1 kupa	3,03 "

X
Kasič

1904

(Z. Úředního Věstníku okresního zastupitelstva v
Mnichově Hradišti. - Ročník XI.)
Schůze okres. výboru 29. XII. 1903. Str. 11.

Rozpočet obce Bradlec s 12% přírůstkou na
rok 1904 vzal na vědomí.

Krupobitím dne 21. června r. v 6 hodin
odpoledne bylo krutě postiženo mnoho okresů v
Čechách a zasaženo také několik obcí okresu
zdejšího, zejména pokud zpravy nás došly, Dale-
šice, Bradlec, Násilnice, Lihovice a j. Na úrodě
polní, brájecem suchem valně zamorené zprá-
veny veliké škody a namnoze vyhlacena i okna,
polamány stromy a okopaniny do země vhlaceny.

Žně obilní následkem bralého sucha na-
staly letos časněji; sucho poškozuje vzrůst rostlin
později dozrávajících, zvláště ohrožuje sklizen
druhé píce, brambor a kd. Tím vzniká nebezpečí i
pro chov dobytka. Pšenice sklizen bude celkem
menší; ceny chlebového obilí i ječmene značně stouply.

Schůze okres. výboru 25. října 1904. Str. 145.

Vykováno žádosti Anny Páňkové z Brad-
lece, aby následkem prodání koní svých sproš-
těna byla povinnost poskytování šléřku na
silnici k Chudoplesům.

Schůze okres. výboru 28. prosince 1904. Str. 176.

Rozpočet obce Bradlec s 15% přírůstkou na
rok 1905 vzal na vědomí.

Průměrné krápní ceny hospodářských výrobků
v roce 1904 na okrese mnichovohradištském:

Pšenice 100 kg	18,08 K	Seno 100 kg	7,21 K
Jílo 100 "	14,68 "	Sláma 100 "	3,85 "
Ječmen 100 "	16,43 "	Máslo 1 "	2,28 "
oves 100 "	13,16 "	Vejce 1 kopa	3,02 "
		Vikar 100 kg	13,67 K

Z. schůzi okresního zastupitelstva r. 1904. 13. III.

Návrh, aby byly obecní pozemky Lžeré užívány p.
Václavem Houč od zvonění, veřejnou dražbou proná-
jaty - Usneseno, veřejnou dražbou by jeden kus jme-
novaných pozemků ponechán byl Václavu Haštlarovi
k užívání ku jeho žádosti podané 13. III. 1904 r. u
laskavě za zvýšení smluvního zájmu. Druhá část po-
zemků pronajata na 3 letých letech, pokud po sobě Lá-
dištan Janáček za 14,- K ročního nájmu.

28. X.

Žádost Pavly Paryškové o chudinskou
podporu pro nevl. dítky po zemř. Frant. Hamá-
kovi. - Po delším jednání, žádost jmenova-
né byla zamítnuta s tím, že děti obel jest chud-
tá a má více chudých, ku práci zcela neschop-
ných, ku podporování. A že začatekka uvádí,
jsem smlouvaná, podava, ku práci neschopná, měla
sláda se na pravdě, jest provdaná, jest mladí
a ku práci zcela schopná, takže jako malce v prvé
části o dítky své psarati se přimlouvá.

Žádost Marie Švermové o započtení
bytu. - Usneseno, by jmenovaná bydlela spo-
lečně s Václavem Haštlarem, kterémuž se polovina
na majetného polovi, tedy má platiti 16,- K ročně.

Žádost Alžběty Šonkové o zvýšení chudin-
ské podpory. - Podpora se zvýší o 1,- K měs.,
tedy na 3,- K měsíčně.

Návrh, aby podána byla žádost c. k.
okres. hejtmanskí za sproštění povinnosti pol-
ního křídla. - Žádost podána a došla příz-
nivého vyřízení.

Usneseno opraviti obecní silnice. Jos.
Březobokatému bylo zadáno maloucí 20m
šléřku na tuto opravu.

11. XII.

Schválen obecní rozpočet na r. 1905:
Obecní příjem: 1850,52 K
" výdání: 2265,60 "
Schodek 415,08 K uhradil se obecní přírůstkou
34%.

K příjmu c. k. hejtmanskí ohledně
žádosti Ant. Pokorného o povolení koncese
Rostinské, měřiti se žádne mámitky, tedy
dle předložených málině pokračovat, bude.

Usneseno, by se zřídila nová má-
lka na č. parc. 295/1, patřící Jos. Svardovi a
č. parc. 295/2 patřící Václ. Sedláčkovi. Sta-
roslu byl zmocněn, aby s majitelstvem pozemků
vyjednával za jakou náhradu povolí tuto
nádržku na těchto parcelách zříditi. V
roce 1905 má se vykazeti jama, z dáž vodu

celoročně drželi bude, v příštím roce upravit se má sbezděním křás. V případě, že by rodu nedržela, usnesení toho nemá platnosti.

Povolená, k žádosti obce Chudoples, služebnost na obecním pozemku č. k. 65/2, vystavěti studni a položití potrubí okolo obecní silnice příkopem, za nákladu 200,-K pro zřízení zavedení zamýšleného vodovodu, a léti po case, kdyby se nějaká oprava stala, vyhrajuje si obec zdejší, by se vše do původního pořádku uvedlo nákladem, tamní obce, kámen, který se na místě vyčerpá a spotřebovan ku vyřubění studně nebude, má připadnout obci zdejší.

Z Lasičské kroniky:

III. řasná palma Brahada konala se 10. ledna 1904. - Resignoval na hodnost podčelivitele p. Josef Šimon. Novým podčelivitelem zvolen p. Ant. Pokorný.

V sobotu 30. ledna 1904 pořádán II. Lasičský ples.

19. března pořádán „Josefský večerek“.

Statistika lasič. sboru dle stavu 31. XII. 1904:

Obec má 33 pop.č. s 220 obyvateli.
Sbor má 18 činných členů a 22 příživajících.
2 sbrňáčky čtyřčlenné,
240 m kadie,
8 ssvavic,
4 kašičky,
2 žebříky opěrní a střešní,
3 " lakovité,
4 sritilny,
18 mýzbrojů,
1 skladštěl.

Cena inventáře 6.000,-K. - Lozy vyjímají se dle potřeby. - Knihozárna se zřizuje. - V roce 1904 bylo konáno 6 schůzí a 10 cvičení. - Sbor se zúčastnil v uplynulém roce jedného pořádku (v Josefodolě)

2. Úplného adresáře hejtmanskí Mnichovohradištského nřdaného Václavem Kudrnáčem v Těšnově, roku 1904. Str. 91

Bradlec.

Ves na svahu levého břehu řeky z Lodiny jěně od Mnichova Hradišti; ves připojena byla drůve k obci Chudoplessim až do roku 1902, kdy stala se samostatnou obcí politickou.

Půda jest smíšená. Dají se tu a přelují nřecky plodiny; z ovoce přelují se nejvíce jablka, kručky, švestky a hřešně.

Květina obyčejná; ze zvěře vyskytují se nejvíce zajíc a koroptev.

Spojovací prostředky jsou: okresní silnice od Chudoples k Bradleci, obecní silnice od Kosmonos a Josefodolu porizena nákladem obecního fondu.

Vzdálenost od města okresního z Lodiny, od dráhy 1/2 hodiny, od pošty, fary a školy 3/4 hod.

K obci jest připojena osada Těšnov.

Obyvatelů 221, domů 35.

Starosta: Sedláček Josef. Radní: Švarda Josef, Šimon Josef.

Jméni obce pozůstává z polí, lesů, zahrad a obecního domku. Ploch obce 6.528K. Přírůžky obecní 8%, školní 17%.

Fara, škola a pošta: Kosmonosy.

Dráha: Stanice české severní dráhy

Josefodol-Kosmonosy.

Zimostníci: Haslínští: Pokorný Ant.,

Vavrouš Karel. - Kramářství: Brabochlavý

Felix. - Obuvníci: Mach František. - Kovář:

Ježula Jos. - Majitelé čedičových kamí: Jos.

Švarda, Vavrouš K., Pokorný Ant., Paříková Anna a okresní rybnor v Mnich. Hradišti.

Kruková cihelna v Těšnově: Majitelka: Šramková Anna.

Majitelé větších usedlosti: Švarda Josef, Paříková Anna, Pokorný Ant., Láček Jos., Sedláček Vacl., Šimon Josef, Vavrouš Karel, okresní rybnor v Mnichově Hradišti, Hanc Vacl., Vaclavíková Anna, Sedláček Jos, Bězobohatý Josef. - V Těšnově: Šramková Anna, Kolias Václav.

Spolek: Sbor dobrovolných lasičů.

Předsteda: Švarda Josef, radní: Vavrouš Karel.

1905

(z. Úředního přístupu okresního zastupitelstva
v Mnichově Hradišti. - Ročník XII.)

Str. 68.

Kosmonosské panství, kdysi majetek
královské, k němuž mimo zámek a dvora
v Kosmonossích patří dvory Horní Šlakovy a Za-
lužany s pozemky za 1174 K. ukoužil za 200.000 K
Otomar sl. Klunger.

Str. 92.

Sboru dobrovolných Kasíků v Bradleci pře-
dělena byla podpora z věcného fondu Kasí-
ského roku 1905, 180,-K.

Schůze okres. výboru 2. května 1905.

Str. 97.

Vylovena žádosti obce Duboviny za přenechá-
ní skalky na šírku v okres. lomě Těšnovském.

Schůze okres. výboru 17. října 1905.

Str. 185.

Dodáním řízením ofertním zadáno do-
vězení 45 m² šlárky na silnici ke Zvěřovicím po-
4, 99 K. Havelkovi v Bradleci na před. osady Zvi-
řelické.

Průměrné tržní ceny hospodářských výrobků v po-
čtu 1905 na okres mnichovohradištském:

Pšenice 100 kg	18,14 K	Seno 100 kg	7,10 K
Žito 100 "	15,09 "	Sláma 100 "	3,14 "
Ječmen 100 "	15,64 "	Másla 1 "	2,32 "
Oves 100 "	14,32 "	Veje 1 kupa	4,41 "
		Vlna 100 kg	15,49 K

Ze schůze obecního zastupitelstva v K. 1905

26. 11.

Žádost Pavly Paryzkové o chudinskou pod-
poru pro nezletilé děti po zemř. Frant. Hamáčkovi
byla zamítnuta, jako již několikrát, s tím, že je
čestě mladá a ke práci úplně způsobilá, takže
je jako matka o vyživění těchto, v prvé řadě pře-
bítež se postarati.

Usneseno, by cesta „v bouči“ v zálohu
pro pohodlnější jízdu byla pozřívána.

Jelikož obecní posel a doručovatel pošty
Václav Hašlara se služby vzdal, ponechává se
poselství toto Josefu Sedláčkovi ml. za po-
mí odměnu 20,-K.

Usneseno, by se z částky, kterou byla po-
dělena obec zdejší ze státní akce nouzové na ži-
velní pohromy, v roce 1904 způsobilé, vyšle-
řovali obecní silnice a sice od Těšnovské ce-
sty k Bradleci 12 m², na obecní cestu pod ryb-
ničkou 12 m² a sice obec 16 m² šlárky a cestu
v bouči opravil.

12. V.

Uděleno čestné občanství nejvyššímu
maršálkovi, knížeti Jirímovi z Lohovic, za
uznání jeho snah k pozvezení české samo-
správy, jenž byl v pohřbí oněch mužů, kteří
sloven i s kulhem pečovali o její rozkvět, po-
zvezení a upravení.

26. XI.

Na přechzení a schválení protokolu vy-
zývá starosta J. Sedláček, pp. členy, aby šli
pamtlce zemřelého ps. Svratky, přímého pad-
níka, povstaním Jemu čest, vzdali.

Podána žádost sl. zemskému výboru
v Praze, o subvenci z nouzové akce, na zru-
zení podní na dráze.

K žádosti Vacl. Hašlara o zvýšení
odměny od zvonění, usneseno: Jelikož
dosavadní odměna od zvonění byla k
užívání část pole přibližně 600 m², přičítano
jemu zdarma byl v obecním domku, který
obnášel 16,-K ročně.

Na návrh starosty usneseno, aby bylo
po vsi obězníkem oznámeno, kdo by chtěl při-
mouti službu obce posla a doručovatele pošty,
se služným 30,-K ročně, a od věškerých do-
pisů z pošty došlých, mimo úředních, má právo
požadovati 4 K od kusu.

26. XI.

K přípisu sl. okres. výboru týkajícího se
vyřizení žádosti Pavly Paryzkové za podporu
chudinskou pro děti po zemř. Frant. Hamáčkovi,
usneslo se obecní zastupitelstvo po delším
rovnání a uvážení na tom, že povolilo zadat
šlárce v obecním domku, světlíci zdarma byl
i s dílkama, pokud dítky byly nedospělé 14 let
věku svého, o čemž jmenovaná vyrozuměna by-
la, že ihned do byly se přistěhovati může.

Obsazení místa pro obecní a poštoví
poselství. - Jelikož se žádání o místo toto mimo
Václava Hašlara nenalezl, zadáno poselství
jemu, s odměnou 30,-K ročně a od věškerých
dopisů přinesených z pošty, mimo úředních, má
právo, požadovati 4 K od kusu.

Z kavičské kroniky:

V sobotu 7. ledna 1905 uspořádal Sbor dobrovolných hasičů v Bradci, sv. III. ples. Hudba - 8 mužů - p. Pappra.

19. února konána 11. řádná valná hromada.

19. března uspořádán „Josefský večer“.

31. října porázen parádní slejnkroj pro činné členy sboru.

7. listopadu zemřel starosta sboru, Josef Švarda. - K tomu se usnesl výbor na své schůzi pořádat 8. listopadu, aby se koupil věnec na rakev a Sbor účastnil se plně pohřbu. - Věnec se koupil i s maškami za 8 zl. Koupal Vavrouš a Záček.

31. prosince uspořádán „Silvestrovský večer“, ku kterému se nabídli účinkovali pp. Váora z Hradčovic, Mach, Beránek, Záček, Václavík, pp. Evičarova, sl. Kvapilová, p. Buránek a p. Havelka, který při poslední zkoušce odříkl. Sálka na dekoraci vypůjčena od Škola dětského. - Zábava provedla se znamenitě a všichni členové účinkující vyřešili se veselí.

1906

Zaschůzi obecního zastupitelstva p. 1906:

8. dubna. - Franz a Kateřina Najmanovi žádají za odkoupení části zahrady od č. k. 204. - Dovoluje se odp. vody v délce 100 p. zemi a od stromu u cesty na 1 m v šířce za cenu 10° 3,- K, za podmínek, by místo toho sloužilo za dvorek a nikoli pro stavbu.

Žádost domkářů zdejších, by jim postavena byla obecní studna s pitnou vodou nákladem obce. - Po delším hovoru a uvážení, nabídl p. Jos. Brzobohatý 3, že ponechal by svou studnu pro obec, za dostodnutý poplatek a svoluje, že dovolí, na čtvrté pokus, by se ze studně té mohla voda bráti jestliže pastva a proto dobrá k pití, bez její náhrady, což zastupitelstvo bere na vědomí a schvaluje.

Usněšeno, by se stavba vodní nádržky provedla na louce p. Jos. Švardy a Y. Sedláčka a zadala p. Ant. Křížkovi, mistru zednickému v Kosmanovicích. Za projednání stavby této splnomocnění byli pp. Jos. Sedláček, Jos. Šimon a Václ. Honec.

30. září. - Stavba vodní nádržky k zabezpečení vody pro případ vypuknutí požáru. - O stavbě této byla delší dobu jednáno, načež navrhuje p. Karel Vavrouš, by od stavby nádržky bylo upuštěno s tím, že kde zamýšlená nádržka se shavětí má, voda jistě není, takže by veškerý náklad na tuto byl bezúčelným, což se jednáním schvaluje.

Stavba obecní studně. -

Paněvadě p. Jos. Brzobohatý za nabídkou jako studni k obci, žádá větší obnos, usněšeno, by se studna postavila nová na obecním pozemku proti Václavíkovým č. pop. 4. Stavbu provéstí má Ant. Křížek z Kosmanovic.

K žádosti p. Karla Kramose, povoluje se mu vykopání a odvezení hlíny při jehož zdi hradební na návsi bez výhradky s tím, že se uvoluje, kde hlínu vykopá, vřídí na náklad svůj podél zdi na návsi vydlážděný chodník, aniž by od obce na to žádný příspěvek žádal.

Z lasičské kroniky:

14. ledna 1906 konána V. řádná valná hromada. - Starostou sboru zvolen K. Vavrouš, velitelem p. Sedláček, podvelitelem Ant. Pokorný - 4 členové výboru: Fr. Mach, J. Šimon, V. Houe, V. Brzobolaty. - 2 náhradníci: Václ. Sedláček a Fr. Flek. - Revisori účtů: Jos. Havelka st., A. Koliás a J. Beránek ml.

18. ledna 1906 byli zvoleni tři funkcionáři: jednatelem: Frank. Mach, Pohladačik: Josef Šimon, Dozorci máčini: Václ. Brzobolaty, Předseda zábor. odboru: Karel Vavrouš.

10. února 1906 uspořádán IV. lasičský ples. - Celkový příjem: 145 K 40 hal. - Vydání: 97 K 54 hal. - čistý výdělek: 47 K 86 hal.

18. března 1906 (v neděli) uspořádán v kostinci p. Karla Kramose „Josefský večer“, účinkovali 4 hudebníci od p. Josefa Drakoly z Kosmonosch.

4. června 1906 schváleno zakoupení 100m nových hadic a oprava stříkačky. Zhotovení normálního šroubení objednáno na r. 1907.

24. června 1906 konán župní sjezd lasičstva ve Strážišti. Usneseno účastnit se ve slejnickroji.

1. července 1906 - konáno okrskové cvičení v Malé Bělé - Nové Vsi - usneseno účastnit se činně se strojem.

31. prosince 1906 - uspořádán „Silvestrovský večer“.

V roce 1906 zemřeli členové sboru: pan Šimunek a Alžběta Šimonová, která odkázala sboru 45,- K.

V roce 1906 postavit p. Karel Vavrouš v č. p. na č. parc. 261/2 - obytný domek. Je to již č. pop. 41.

Věškeré obecní příjmy za rok 1906	2,355,96 K
Vydání	1731,81 "
Zbytek pochladi	624,15 K

1907

Ze schůzi obecního zastupitelstva p. r. 1907.

1. dubna 1907 - Projednání o stavbě obecní studny. - Oznamované stavbě obecní studně bylo již v předtíle schůzi jednáno a usneseno bylo, by se stavba této provedla u silnice naproti Václavkovým a aby vyžvan byl něk. p. Zuzka z Mladé Boleslavi, zdání, by stavbu tuto provedl levněji oproti, pozpočetv zdlávaného od p. Ant. Křížka z jednického mistra v Kosmonosích.

Volba komise pro volbu poslance do říšské rady. - Za členy komise pro tuto volbu zvoleni byli jednatel: p. Karel Vavrouš, co komisař a předsedci pp. Josef Šimon a Frank. Flek.

26. května 1907 - Žádání a projednání stavby obecní studně. - Usneseno, by se stavba obecní studně provedla na ovale proti Václavkovým a práci zadati p. Antonínu Křížkovi, mistra zednickému v Kosmonosích a doroz ma. keriatu na tuto stavbu zadati veřejnou smlouvou dražbou. K projednávání této práce jsou zplnomocnění pp. Josef Sedláček st. a Houe Václav.

Tělocvičná jednota „Sokol“ v Kosmonosích žádá o příspěvek na zakoupení náradí tělocvičného pro školní mládež. - Povoleno příspěvek k výplatě 15,- K. Sokolu Kosmonoskému.

Žádost přenesení stavby kostince a komise Kostinské Ant. Pokorného. - Bratři přenesení takto se ze strany obce žádných námitek učinili.

26. prosince 1907 - Žádost Pavly Paryžkové o chudinskou podporu pro nezl. Rudolfa syna po zemř. Františku Hamáčkově. - Pohladačím Kovanu a uvážování, žádost tato zamítla s tím, že jmenované byla již chudinská podpora udělena a sice byl v obecní dambu/čimž opovkla a že, jak v žádosti uvádí,

že jest ku práci neochopná, nezahládá se na právo, a že Rudolf Hamáček má odcovský podíl.

Návrh Jos. Brechtalého o vyřídění nápojové dárky, na slavnost a opravy státní, na slavnost sludně a s placení dluhů kterýsi obec vydlužila, na zařízení kasíčky. - Návrh tento se přijímá a usměřeno jednoduše, by se o provedení vyřídění této dárky ihned žádalo.

2. Kasíčeké kroniky:

20. ledna 1907 kamána VI. říční palná kromě v kasínce p. Karla Laurantse.

V sobotu 2. února 1907 uspatě - dan V. kasíčeký plr. Utěškasalo osu hrotení. - Byl na ote očkávání úplně zčarých. Hromadný příjem činil 154,- K. Naproti tomu vydatí bylo 79,46 K, takže zbylo číslého výšežku 74,53 K.

7. února kompen 120 m kadic od J. Radolfa Smekal z Prahy - 1 m a 1,80 K.

Okreskové cvičení v Horkách se účel- ní sbor činně se strajem.

25. srpna 1907 se konala I. mistní veřejné cvičení sboru dobrovolných kasíček v Bradci - Zúčastnili se to: Za sbor kasíček Zemského ústavu král. Českého v Krasnomasích: J. Barták, velitel a Karel Tomášek, náčelník oddělení. Za sbor dobrovol. kasíček v Krasnomasích: Jindřich Dlouhý, náčelník odd. Za sbor dobrovol. kasíček v Chudých lesích: Josef Barták, velitel, V. Jina, předseda a Josef Rajthl, místopředseda. Za sbor dobr. kasíček v Kolicích: Fr. Kolic, velitel, Fr. Višňák. Za sbor dobr. kasíček v Dolešovicích: Josef Kysel, velitel a Josef Havlík, místopředseda. Za sbor dobr. kasíček v Bakově: Jan Puncman, velitel, Frant. Špalek, místopředseda. Za sbor dobr. kasíček v Horkách: Jos Svoboda, místopředseda. Za sbor dobrovol. kasíček v Dylouškově: Václav Činka, náčelník. Velitelem sboru v Horkách byl Josef Sedláček.

31. prosince byl uspořádán „Silverbrouský večírek“. - Přinesl čistý zisk 10,87 K do pokladny sboru.

19. 7. 1954

Kasíčeký
okres.

1908

Ze schůzi obecního zastupitelstva v roce 1908:

8. března - Byla zamítnuta žádost Parby Paryžové o chudinskou podporu.

Žádost obecního starosty o zvýšení re- munerace. - K návrhu p. Josefa Šimona byla zvýšena remunerace o 40,- K na písemné pře- ce.

3. července - Žádost Zemského ústavu král. Českého, pr.

